

با وجودی که تعاون و فعالیتهای تعاونی گونه سابقه‌ای به قدمت اجتماعات بشری دارد، اما باید اذعان نمود در هیچ برهه‌ای انسانها تا این حد با سازمانهای تعاونی متعدد، گسترده و پیچیده سرو کار نداشته‌اند.

در سده اخیر رشد و گسترش سازمانهای تعاونی تبدیل به یک رخداد جهانی شده است. اینک در غالب کشورهای جهان، تعاونیها به عنوان یکی از ارکان اقتصاد جوامع محسوب می‌گردند. در کشور ما نیز به ویژه بعد از تشکیل وزارت تعاون، توسعه این نهادهای مردمی رو به گسترش بیشتری گذاشته است. اکنون مردم کشورمان ارتباط روزافزونی با انواع شرکتهای تعاونی دارند. زیرا تعاونیها به منزله یکی از منابع مرتفع کننده نیازهای روزمره عامه مردم جای واقعی خود را به خوبی باز کرده‌اند. خاصه آن که برخوردار شدن اقشار روستایی، کارگران، کارمندان، جمعیت مهاجر و حاشیه نشین شهرهای بزرگ و سایر گروههای آسیب پذیر جامعه از نعمت تعاون که یک اصل پذیرفته شده در فرآیند توسعه اقتصادی کشور است این مهم را به خوبی تبیین می‌کند.

متأسفانه با وجودی که بخش تعاون بر پایه نصوص قانون اساسی یکی از سه بخش اقتصاد کشور را به خود اختصاص داده است و با آن که مسئولان و دست اندرکاران این بخش (به ویژه وزارت تعاون) فعالیتهای فراوانی را به اجرا گذاشته‌اند، عملاً هنوز هم امر حیاتی آن است که هم از طریق افزایش و بهبود کمی و کیفی تولیدات و خدمات تعاونیهای موجود و هم از راه گسترش شبکه تعاونیهای کشور، می‌بایست دست یابی به ارمغانهای نهضت تعاون را برای عامه مردم میسرتر ساخت. به دیگر سخن علاوه بر توسعه و بهبود بخشی فعالیت تعاونیهای موجود، بخش تعاون وظیفه مند است گروههای جمعیتی بیشتری را تحت پوشش خدمات تعاونیها قرار دهد و این خدمات را برای خانواده‌های ایران تا اقصی نقاط کشور گسترش دهد.

امر بدیهی آن است که بنا به اقتضای شرایط و ماهیت ذاتی تعاون، گسترش و توسعه شبکه تعاونیها تنها از طریق حضور گسترده مردم و مشارکت فعالانه آنها در فرآیند توسعه این شبکه امکان پذیر است. به همین دلیل، احتمال دارد عدم تحقق مناسب توسعه تعاون در کشورمان به دلیل عدم موفقیت این بخش در زمینه ترویج و گسترش مشارکت مردمی نهفته باشد.

زیرا تجارب مختلف حاکی از آن است که تقویت و توسعه تعاون همانند سایر مباحث و مسائل مهم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در یک جامعه امکان پذیر نیست مگر با مشارکت عامه مردم و آگاهی آنان از این مسأله که در شرایط اقتصادی ویژه‌ای که در آن به سر می‌برند، وظیفه دارند و به سود آنان است که در توسعه و گسترش شبکه‌های تعاون کشور کوشا باشند.

ترویج تعاون

ارکان

مشارکت

مردمی

از: مهندس محمدرضا عباسی

در وضعیت کنونی ترویج مشارکت عمومی می‌بایست بر بنیان فلسفه تعاون یعنی ضرورت گسترش تعاونیها برای تأمین رفاه و عدالت اجتماعی تأکید کند. جهت تحقق این امر نیز باید روحیه مشارکت جویانه مردم را برای گسترش و توسعه افقی تعاونیها برانگیخت.

□ مفهوم مشارکت مردمی

یک مسأله روشن و مبرهن در جامعه امروزین ما، آن است که به موازات رشد فزاینده جمعیت کشور، تقویت و رشد بخشهای اقتصادی و از جمله رشد بخش تعاون اجتنابناپذیر است. بدیهی است

امر گذرگاهی است که عمده کشورهای توسعه یافته از آن عبور کرده‌اند. در تأیید مطلب فوق‌الاشاره، گفتنی است که امروزه این یک اصل پذیرفته شده است که کشورهای در حال توسعه برای نیل به توسعه ملی، بیش از هر چیز نیاز به

رشد کمی اساساً نیازمند امکانات، تجهیزات، منابع، دانش و سرمایه کافی است. اما از آنجا که امکانات و منابع دولتی در هر صورت دچار محدودیتهای متفاوتی است؛ بنابراین می‌بایست برای تحقق رشد و توسعه از مشارکت مردم سود جست. این

مشارکت فعال و مؤثر مردم دارند. تجارب متعددی نشان می‌دهند که فقدان روحیه مشارکت در شهروندان یک جامعه، فعالیت‌های اقتصادی - اجتماعی آن کشور را با مخاطرات گوناگونی مواجه خواهد ساخت و حتی ممکن است حرکات و برنامه‌های بخش‌های مختلف اقتصادی را به ورطه تضاد و مقابله ستیزجویانه با یکدیگر سوق دهد. این در حالی است که در هر قدر میزان مشارکت عامه مردم در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی افزونتر گردد، مؤلفه‌های توسعه در یک راستای واحد حرکت خواهند کرد و این همسویی، موجب بالندگی، تسهیل و تسریع رشد و توسعه خواهد شد.

اساسی‌ترین نکته‌ای که در مفهوم و جوهره مشارکت مردمی نهفته است؛ همکاری داوطلبانه علاقمندان و همه جانبه مردم در نهضت تعاونی است. براساس این دیدگاه تشویق مؤسسات و سازمان‌های جامعه برای ایجاد و راه اندازی شرکت تعاونی و یا طلب کمک و همکاری مقطعی از مردم و سازمان‌ها برای گسترش تعاونی‌ها نیز بسنده کردن به تشویق و ترغیب مردم برای پیوستن به نهضت تعاونی (بدون آن که زیر ساخت مناسب آن تأمین و تدوین گردد) و... هرگونه فعالیت دیگری از این قماش، هرگز در مفهوم مشارکت جایی ندارند. مشارکت مردمی هنگامی مفهوم اصیل و مردمی خود را باز می‌یابد که نظام آموزش و ترویج تعاون در دو جنبه درون بخشی و برون بخشی برنامه‌ریزی‌های کارآمد و اثر بخشی را مهیا ساخته و به اجرا گذارند. برنامه‌ها و فعالیت‌های درون بخشی توسط آموزشگران و مروجین تعاون می‌بایست به سویی باشد تا عامه اعضاء و تعاونگران را آماده سازد، که از روی آگاهی و علم امتیازات مثبت و منفی تعاونی‌ها را ارزیابی کنند و از روی اراده، تصمیم بگیرند که با علاقمندی و

مشارکت مردمی را به کار گرفته‌اند. زیرا مفهوم اصیل مشارکت مردمی در بخش تعاون در این مسأله عمده مستتر است که مردم بین حوائج خود و نهضت تعاونی تفاوتی قابل نیستند و مغایرتی احساس نمی‌کنند.

از سوی دیگر، برنامه‌ها و فعالیت‌های برون بخشی آموزش و ترویج تعاون حائز اهمیت فراوان است. در وضعیت کنونی ترویج مشارکت عمومی می‌بایست بر بنیان فلسفه تعاون یعنی ضرورت گسترش تعاونی‌ها برای تأمین رفاه و عدالت اجتماعی تأکید کند. جهت تحقق این امر نیز باید روحیه مشارکت جویانه مردم را برای گسترش و توسعه افقی تعاونی‌ها برانگیخت. یکی از اصول موفقیت برای این کار، استفاده معقولانه از پدیده ارتباط با مردم از سوی سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان

رضایتمندی جریان نهضت تعاون را غنا بخشند و نیز تصمیم راسخ بگیرند برای توسعه شرکت تعاونی خود دست به فعالیت جدی بزنند. تضمین این مشارکت صرفاً در گرو آن است که فرد مشارکت جوینده در غالب (و حتی تمامی) تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های تعاونی، خود را شریک و دخیل احساس کند. در صورت وجود چنین بستری وی همواره فعالانه و علاقمندانه در نهضت تعاونی تشریک مساعی می‌نماید و از آن حمایت به عمل می‌آورد. بنابراین یک شرط اساسی برای توسعه و ترویج مشارکت مردمی، بیدار نمودن حس مسئولیت و درگیر نمودن این حس در امور تصمیم‌سازی و مدیریت تعاونی‌ها است. در این جنبه آنان نه تنها در توسعه و گسترش تعاونی‌ها مشارکت خواهند جست، بلکه معنای اصیل مفهوم

از راه فعالیت در تعاونی می‌توان موقعیت برتر و مقام والاتری در اجتماع پیدا کرد. بدین معنی که با فعالیت مداوم و پی‌گیر و پیش‌بردن هدفهای تعاونی کمال مطلوب و سعادت در زندگانی اجتماعی حاصل می‌شود و این مفاهیم هنگامی مصادیق حقیقی خود را باز می‌یابد که همکاریهای اجتماعی از راه توسعه و تحکیم تعاون عمومی تحقق پذیرد.

و دست اندرکاران آموزش و ترویج تعاون است. این تعاونگران برای موفقیت در جلب مشارکت مردم نیاز به داشتن ارتباطات آموزشی، فرهنگی و منطقی با مردم هستند. ارتباط با مردم هم در جنبهٔ درون بخشی و هم در ابعاد بیرون بخشی بسیار اساسی و مهم است. ارتباط درون بخشی در بهبود وضعیت تعاونیهای موجود مؤثر واقع می‌شود و ارتباط بیرون بخشی برای تقویت روحیه مشارکت مردمی در جهت توسعه کمی تعاونیها مؤثر و ضروری است. بنابراین برای پویا نمودن و به فعل در آوردن پتانسیل توده‌های جامعه در جهت توسعه تعاون، تعاونگران سهم اساسی به عهده دارند. نیروی انسانی شاغل در بخش آموزش و ترویج تعاون، چه آنهایی که با عنوان کارکنان آموزشی (آموزشگران و مروچین) به کار مشغول هستند و چه آنهایی که نقش مدیریتی و رهبری فعالیت‌های مزبور را به عهده دارند، باید از جمله کارآمدترین افراد باشند. زیرا اگر این نیروها نقش آموزشی و ترویجی خود را به خوبی ایفاء کنند، خود به خود، عامل ترویج فرهنگ تعاون در بین مردم بوده و این امر به جلب مشارکت مردمی برای احیاء تعاونیها و توسعه بخش تعاون کمکهای اساسی خواهد کرد.

□ راه کارهای مؤثر

فلسفه نهضت تعاون مبین این موضوع است که آغاز، تداوم و گسترش تشکلهای تعاونی بر فعالیت‌های آموزشی، ترویجی و فرهنگی استوار است. زیرا در اثر اجرای این راه کارها از سوی سازمانهای مسئول، نگرش، بینش و باورهای مردم به سود نهضت تعاونی تغییر یافته و اصلاح

می‌شود. براساس این اصل تعاون در مفهوم اساسی خود، رویکرد ارتباط با مردم از طریق به اشتراک گذاشتن اندیشه و تمایلات و هنجارها و نیز منابع مادی و امکانات را در بردارد.

بدون شک هر فرد صرفاً هنگامی با افکار دیگران ارتباط برقرار می‌کند و اندیشه و امکانات خود را با گروه و تشکلهای مردمی همسو می‌سازد که به این امر احساس نیاز کند. بر همین اساس آموزش و ترویج فرهنگ تعاون و مشارکت فرآیندی است که این احساس نیاز را در مردم بیدار و روشن می‌سازد. مسلماً مردم پس از احساس نیاز (محسوس شدن نیاز به مشارکت) به سوی نهضت تعاونی گرایش پیدا می‌کنند و به آن می‌پیوندند. این امر دلالت بر آن دارد که تعاون بر گسترش و شعله ور ساختن مشارکت مردمی تأکید فراوان دارد و راه کار اساسی آن فعالیت‌های آموزشی - ترویجی است. یعنی برای ترویج و تقویت مشارکت مردم در فرآیند توسعه تعاونیها باید صرفاً از راهبردهای مردم برای مشارکت بهره گرفته شود. این در حالی است که مطالعات متعددی نشان می‌دهد که بین آموزش و مشارکت مردمی در هر فعالیت اجتماعی ارتباط معنی دار و مثبتی وجود دارد. هرچه فرد در یک زمینه خاص، آموزش دیده‌تر باشد، نگرش و گرایش او برای مشارکت در فعالیت‌های مورد نظر تقویت یافته‌تر و با انگیزه‌تر خواهد بود.

به طور کلی، در فرآیند ترویج و گسترش مشارکت مردمی در بخش تعاون باید سه رویکرد مهم زیر مورد نظر قرار گیرند:

الف: شناخت: باید آموزشگران و مروچین تعاون مشخص سازند مردم دربارهٔ تعاون و تعاونیها چه اطلاعاتی دارند و تصورات آنان از ماهیت و طرز عمل آنها چیست؟ (نیازسنجی)

ب: باورها: همچنین ضروری است آگاه شوند که مردم دربارهٔ تعاون و تعاونیها چه نگرش و باورهایی دارند.

ج: پیش‌بینی نقش: آنان باید بدانند مردم در عرصه تعاون و فعالیت‌های تعاونیها چه وظیفه و تعهدی برای خود قایل هستند. (حس تعهد، وفاداری و وظیفه‌مندی شهروندان)

نظام ترویج و مشارکت مردمی بخش تعاون باید براساس پژوهشهایی که انجام خواهد داد، سه مسأله فوق را دقیقاً شناسایی کند و سپس برنامه‌های آموزشی - ترویجی خود را براساس آنها، تدوین و سپس به اجرا در آورد. بدون شک همان طور که آموزش از دوران کودکی آغاز می‌شود و تا پایان مراحل بزرگسالی نیر به طور مداوم ادامه می‌یابد، آموزش و ترویج تعاون نیز باید برای تمامی گروههای سنی و عامهٔ مردم (زن و مرد، شهری و روستایی) ساری و جاری گردد. اینک با عنایت به مطالب بیان شده، به

برخی از مهمترین ارکان لازم‌الاجرای مشارکت مردمی به منظور ترویج و توسعه شبکه تعاونی کشور به اختصار اشاره می‌شود:

□ تقویت توانائیهای علمی - آموزشی برنامه ریزان، مسئولین و کارکنان اجرایی بخش تعاون (وزارت تعاون و سایر مؤسسات و سازمانهای مسئول) که به نوعی در آموزش و ترویج فرهنگ تعاون

مسئولیت دارند. بدیهی است هرچه کارکنان آموزش و ترویج تعاون کارآمدتر باشند، برنامه‌های آموزشی - ترویجی مشارکت مردمی در امر تعاون موفق‌تر خواهد بود.

□ استفاده همه جانبه از شخصیتها و مؤسسات آموزشی و علمی کشور برای یافتن اصول علمی، اطلاعات و راه کارهای آموزشی و ترویجی نوین، کاربردی، کارآمد و مؤثر در امر توسعه تعاون و مشارکت مردمی.

□ سنجش افکار و تلقی جمعیت کشور از مشارکت در نهضت تعاون: نتایج این سنجش به عنوان داده‌های برنامه ریزی برای ترویج فرهنگ مشارکت مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

□ تسهیل شرایط لازم برای پیوستن مردم به نهضت تعاون: هر قدر شرایط و ضوابط اقتصادی - اجتماعی برای پیوستن مردم به تعاونها آسانتر باشد، آنان زودتر و با انگیزه بیشتری جذب تعاونها خواهند شد. بدیهی است این شرایط هم شامل کسانی

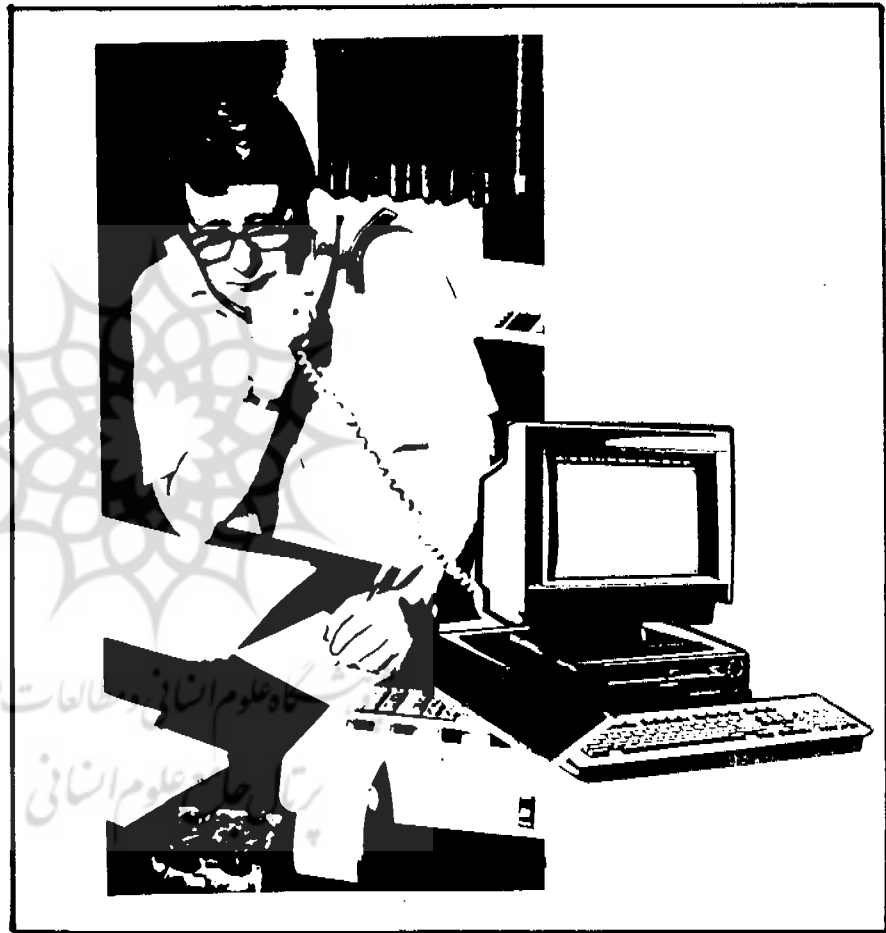
می‌گردد که هنوز به نهضت تعاون ملحق نشده‌اند و صرفاً علاقمند به قبول عضویت در تعاونها هستند. و هم شامل افرادی می‌گردد که در نظر دارند اقدام به تاسیس شرکتهای تعاونیهای جدید نمایند.

□ حمایت جدی و به دور از بوروکراسی اداری و شعارگونه از تعاونیهای فعال و موجود در جامعه: این امر موجب می‌شود تعاونگران با دلگرمی بیشتری به همکاری خود با تعاونها ادامه دهند و از جدایی آنان از نهضت تعاون پیشگیری خواهد شد.

□ تدوین سیاستها و راهبردهای مناسب به منظور ایجاد روحیه رقابت سازنده و مفید بین شرکتهای تعاونی. (در صورت احساس رقابت، کارکنان و اعضای تعاونها برای موفقیت اقتصادی خود تلاش و مشارکت جدی به عمل خواهند آورد)، در نتیجه تعاونها در عرصه اقتصاد کشور موفقتر عمل خواهند کرد که این امر به ترویج و گسترش فرهنگ مشارکت مردمی به سوی تعاونها کمک شایانی خواهد کرد.

□ تدوین و اجرای برنامه‌های عملی مناسب به منظور خلق وضعیتی که تعاونها به ارباب رجوع خود خدمات مطلوب و قابل رقابت با سایر بخشهای اقتصادی کشور را ارائه کنند. بدیهی است اگر مردم از ابعاد گوناگون کمی و کیفی تشخیص دهند، تعاونها مناسبترین کالا و خدمات را به آنان ارائه می‌کنند، نه تنها بخش تعاون از سایر بخشهای اقتصاد کشور پیشی می‌گیرد، بلکه این امر خود بهترین ترویج و تبلیغ برای نهضت تعاون و در نتیجه گسترش مشارکت مردمی خواهد بود.

□ ارزیابی و نظارت مستقیم وزارت تعاون و سایر سازمانهای مسئول از عملکرد تعاونها: با استفاده از بازخوردهای بدست آمده از ارزیابی و نظارت مسئولین، از انحراف تعاونها و تخطی آنها از اصول و فلسفه تعاون پیشگیری به عمل می‌آید. این امر موجب می‌گردد از بدبینی مردم نسبت

برنامه‌ها و فعالیتهای درون بخشی توسط آموزشگران و مروجین تعاون می‌بایست به سویی باشد تا عامه اعضا و تعاونگران را آماده سازد. که از روی آگاهی و علم امتیازات مثبت و منفی تعاونیها را ارزیابی کنند و از روی اراده تصمیم بگیرند که با علاقمندی و رضایتمندی جریان نهضت تعاون را غنا بخشند و نیز تصمیم راسخ بگیرند برای توسعه شرکت تعاونی خود دست به فعالیت جدی بزنند.

اشتغال در شهر و روستا

بمنظور استفاده بهینه از منابع اقتصادی و پیشبرد اهداف توسعه کشور مشارکت آحاد نیروهای فعال جامعه در عرضه فعالیت امری اجتناب‌ناپذیر است. یکی از مهمترین ویژگیهای جمعیتی در طی سالهای اخیر کثرت جمعیت و جوانی آن می‌باشد. بنابراین ضرورت دارد تا امکانات اشتغال برای نیروهای بیکار فراهم شود چرا که در غیر اینصورت با مشکل مهاجرت در شهرها روبرو می‌شویم که باعث بوجود آمدن معضلات بسیاری خواهد شد و چون برای نیروهای مهاجر امکانات کافی برای جذب در بخشهای مولد وجود ندارد مشکلات موجود در زمینه‌های بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، مسکن و... را شدت می‌بخشند.

یکی از سیاستهای توسعه که در انتقال از جمعیت با رشد بالا به جمعیت با رشد پائین موثر است و در اقتصاد کشورهای در حال توسعه همیشه مورد توجه می‌باشد گسترش امکانات آموزش و افزایش امکانات اشتغال بخصوص برای قشر جوان می‌باشد با توجه به این امر مهم که میزان دستیابی یک جامعه به اهداف توسعه خود بستگی به فعالیت افراد جامعه در جهت بهره‌برداری از عوامل اصلی توسعه دارد مهمترین شاخص در تعیین میزان فعالیت و بهره‌برداری از عوامل توسعه یک جامعه شاخص «اشتغال و بهره‌وری» نیروی انسانی است که استفاده بهینه و منطقی از امکانات موجود را بطور کامل در بر می‌گیرد.

برای رسیدن به یک جامعه سالم که نقش جمعیت جوان در آن بسیار چشمگیر و مفید باشد، شناخت شرایط موجود اشتغال و بررسی توانایی‌های تعاونیها در ایجاد فرصتهای شغلی جدید برای جوانان می‌باشد. در جهت تحقق این هدف بررسی فضای فرهنگی حاکم بر اشتغال یک امر

بررسی وضعیت اشتغال

جوانان در کشور

از: شیرین شفیعی

مهم جلوه می‌کند که مشخص گردد تاچه اندازه فضای فرهنگی حاکم بر اشتغال آماده پذیرش اشتغال جوانان می‌باشد.

برای اشتغال در روستاهایی که امکانات مناسب و کافی برای استفاده از نیروی کار خویش ندارند، اما می‌توانند در امر مسئولیتهای اجتماعی و فرهنگی و هنری... کمکهای مفید و شایسته‌ای معمول دارند، ایجاد شغل و وسایل کار مناسب نقش موثری را در ایفای همکاری و مشارکت گروهی و به عبارتی «تعاون و تعاونگری» خواهد داشت. چرا که بعلمت کمبود امکانات کار که بیشتر در مناطق روستایی کشاورزی و باغبانی و... غیره را به عنوان مهمترین کار و حرفه می‌دانند، باعث شده مهاجرت به شهرها افزایش پیدا کند و در نتیجه با ایجاد شغل‌های کاذب اغلب جوانان روستائی که دارای استعدادها و توانائی‌های فکری و ذهنی بسیار بالایی می‌باشند، بسوی شهرها سرازیر می‌شوند و در شهرها نیز فقدان کار و رونق فراوان بیکاری باعث افزایش گروه بیکاران شهری می‌شود. برای رفع این مشکل شرکت‌های تعاونی می‌توانند در بهبود وضع کلی زندگی در روستاها و مشغول ساختن آنها از طریق ایجاد سالنهای بزرگ بصورت کارگاه با ایجاد مراکز تولید صنایع دستی و تولیدات مخصوص هر روستا، ایجاد مراکز فروش و عرضه تولیدات در شهرهای بزرگ در سایه تعاون و مشارکت و همکاریهای گسروهی، کمکهای مناسب و مفیدی برای اشتغال نیروهای جوان زن و مرد در روستا فراهم آورند.

کاربرد تعاون به عنوان روش ایجاد شغل برای افراد جویای کار مستلزم فهم اصولی موضوعات زیر است:

- ۱- ایجاد تغییرات فنی و سازمانی
- ۲- تغییرات فنی و سازمانی بیکدیگر وابسته و اثرات متقابل به هم دارند
- ۳- در سازمان اقتصاد روستائی فعلی

سوداگر انحصارچی نه تنها استثمارگر است بلکه در اثر سیاست توسعه روستاها عملاً از میدان خارج شده و بدر نمی‌خورد

۴- چنانچه بسیاری از شرایط اولیه در نظر گرفته شود، بنگاههای تعاونی در زمینه اعتبار، بازاریابی، تولید و مصرف و خدمات، روشهای آرمائی تغییرات سازمانی هستند.

۵- این وظیفه دولتها است که زیربنای اقتصاد روستائی را مطالعه کرده وسعت معیارهای مورد نیاز را سبک- سنگین کنند و از طرحهای تعاونی حمایت نمایند تا اینکه بتوانند نقش اصلی را در بالا بردن درآمد روستائی از طریق افزایش محصول داشته باشند.

جدول و نمودارها بر حسب سن - وضع سواد - اشتغال

جدول شماره (۱)

جمعیت بر حسب سن و جنس

سن	جنس
۱۵-۱۹	مرد و زن
۲۰-۲۴	۷۱۱۵۵۴۷
۲۵-۲۹	۵۲۲۱۹۸۲
جمع	۲۷۰۹۱۵۴
	۱۷۰۴۶۶۸۲

جدول شماره (۲)

جمعیت بیکار بر حسب سن و سطح سواد

سن	سطح سواد
۱۵-۱۹	با سواد
۲۰-۲۴	۳۴۰۳۶۸
۲۵-۲۹	۳۴۴۷۲۲
جمع	۱۸۲۸۱۶
	۸۶۷۹۲۶

از کل جمعیت جوان با سنین ۲۹ - ۱۵ ساله تعداد ۸۶۷۹۲۶ نفر با سواد محسوب

می‌شوند که در مقایسه با اعضای تعاونیهای خدماتی که بطور نسبی بین سنین ۱۹ تا ۳۰ ساله را در بر می‌گیرد بطور جدول بالا نشان می‌دهد تعداد بیکاران جوان با تحصیلات عالی در کل کشور ۳۹۹۱۰ نفر می‌باشند. با توجه به اینکه تعداد ۳۴۲۶ نفر تحصیل کرده در بخش تعاونیهای خدماتی مشغول فعالیت می‌باشند می‌توان چنین استنباط کرد از کل بیکاران با تحصیلات عالی بین سنین ۲۹ - ۱۵ به طور متوسط ۲۰۰۰ نفر می‌تواند هر ساله جذب این بخش شوند.

جدول شماره (۳)

جمعیت بیکاران با تحصیلات عالی

سن	میزان تحصیلات دوره‌های عالی
۱۵-۱۹	۴۱۷
۲۰-۲۴	۱۶۰۵۲
۲۵-۲۹	۲۳۴۴۱
جمع	۳۹۹۱۰

نحوه جذب نیروهای متخصص جوان در تعاونیها

یکی از پدیده‌هایی که جامعه بشری از ابتداء پیدایش با آن روبرو بوده تشکیل کانونهای اجتماعی و دسته‌جمعی است. با تشکیل اولین کانون اجتماعی (خانواده به تعبیر امروز یا زندگی مشترک اولیه) در مقاطع مختلف زمانی، پیچیدگی مشکلات و مسائل، اداره افراد تابعی از فرهنگ، ابزار تولید یا تکنولوژی موجود زمان خود بوده است.

بعد از انقلاب اسلامی بخش تعاون به عنوان یکی از بخشهای اقتصادی در نظام اقتصاد کشور جایگاه ویژه‌ای یافت و راه حل‌های مناسب جهت اشتغال و جذب جوانان در تعاونی‌ها ارائه بررسی و مورد تحقیق قرار گرفت همچنین بمنظور تحقق

شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب جنس - بخشهای فعالیت و وضع شغلی

سن	بخش فعالیت			جمع
	دولتی	خصوصی	تعاونی	
۱۰ سال به بالا	۴۲۵۷۹۶۷	۹۷۹۴۱۶۸	۵۶۷۱۵	۴۵۷۱۵۷۲
				مردوزن

که زیر مجموعه‌ای از تعاونیهای خدمات کشاورزی می‌باشد. این بخش با تعداد ۴۷ تعاونی و ۱۰۴۸۷ نفر عضو در سال ۱۳۷۵ به میزان ۶۷۳ نفر اشتغال ایجاد کرده است.

گسترش مطالعات کشاورزی و ایجاد آزمایشگاههای مربوط به زمین و محصولات

جوانان متخصصی که از دانشکدههای کشاورزی و علوم آزمایشگاهی فارغ التحصیل می‌شوند می‌توانند در این بخش مشغول به کار شوند زیرا بعضی از منابع درآمد سرشار کشورها استفاده از ژنها برای تولید محصول زیاد و یا به عبارتی استفاده از گیاهان پر محصول می‌باشد.

بخش آبرسانی و یا به عبارتی آبیاری مدرنیزه

کشورهایی چون ایران به دلیل کمبود آب و بهره نازلی که از نزولات آسمانی دارند چاره‌ای ندارند که از حداقل آب موجود حداکثر بهره را ببرند از اینروست که مسئولان امور توجه خاصی به این بخش نموده‌اند و تسهیلات لازم را در این بخش برای افراد متخصص فراهم نموده‌اند و در بخش تعاون نیز با ایجاد تعاونیها در جهت متشکل نمودن افراد متخصص برای آبیاری زمینها به صورت قطره‌ای و بارانی می‌توان نقش مفید و ارزنده‌ای در زمینه‌های آبیاری مدرنیزه برداشت و فعالیت کشاورزان را در این بخشها گسترش داد.

بخش تسطیح زمینها و آماده‌سازی نهرها

در این زمینه با بکارگیری لودر و تراکتور و تسطیح کردن زمینها می‌توان موجبات بهره‌گیری بهتر از آب و تولید محصول بیشتر را فراهم نمود.

بخش باغات

در بخش باغات و باغداری می‌توان به

آموزش برای توجیه تعاون، بخش تعاونی و ایجاد تعاونیها در زمینه‌های مختلف می‌تواند عنصر مهمی برای حل مسئله کم کاری و بیکاری در جامعه اسلامی باشد، جامعه‌ای که در آن جوان با تشکیل تعاونیها در زمینه‌های مورد علاقه مشغول به کار شوند تا هم از بعد معنوی و هم جهت رفع نیازهای مادی توأم برخوردار شوند.

ب: زمینه‌یابی در خصوص تشکیل تعاونیهای مختلف خدماتی

تلاش بر این است که در بخش تعاون در زمینه‌های خدماتی راهبردهای مناسب را به افراد متخصص و کسانی که بهترین سالهای عمر خود را صرف علم آموزی نموده‌اند و یا کسانی که در طول تحصیلات تلاش فراوان کردند تا از حاصل عمر دیگران که در قالب کتابها و ... بجای مانده است بهره لازم را ببرند و با فراگیری آن خود و جوامع خود را سعادتمند کنند ارائه و به مرحله اجرا برسانیم.

۱- تعاونیهای خدمات کشاورزی

از آنجایی که کشور ما جزو نادر کشورهای آبی است که دارای چهار فصل می‌باشد و در هر نقطه آن محصول خاصی بدست می‌آید تنوع محصولات کشاورزی در کشور ما بسیار فراوان است لذا لازم است که توجه ویژه‌ای به این بخش داشته باشیم و تعاونیهای مربوط به این بخش را در چند گروه دسته بندی کنیم و افراد متخصص را در این زمینه بکار گیریم. در زمینه تعاونیهای مکانیزاسیون کشاورزی

رشد و توسعه تعاونیها و استفاده بهینه از ابتکارات و توانائیهای انسانی به امر آموزش و ارتقاء آگاهیهای افراد توجه بیشتری معطوف گردید. همین امر انگیزه به کارگیری نیروهای متخصص و فعال جوان را در تعاونیها بوجود آورد و این انگیزه نمی‌تواند فارغ از شناخت انتظارات، توقعات، محدودیتها و نهایتاً اصول و مبانی اساس آن باشد.

بنابراین قدرت مدیریت، ارزیابی مدیران، جلب همکاری، کنترل و نظارت و از همه مهمتر تخصص و تجربه تابعی است از چگونگی بهره برداری مطلوب آنها از آنچه که می‌تواند باشد. با توجه به این که تعاون نیز یکی از بخشهای اقتصادی مهم جامعه اسلامی است رهنمودهای پیشنهادی جهت جذب نیروهای متخصص در بخش خدمات به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

(الف: تقویت فضای فرهنگی حاکم بر اشتغال جوانان:

تجربیات مختلف در کشورهای کم توسعه یافته نشان داده است که در فرآیند توسعه آمادگی فضای فرهنگی نه تنها برای پذیرش تغییرات برونزا ضروری است بلکه خود مهمترین عامل برای زمینه سازی تغییرات درونزا در همه بخشهای اقتصادی و اجتماعی است. بنابراین در مجموع می‌توان گفت برای تقویت روحیه تعاون و همکاری در زمینه‌های مختلف اشتغال و فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی، مساله آموزش همگانی امر بسیار مهم و قابل توجهی است چرا که

صورت‌های زیر فعالیت نمود:

(الف: زمینه مراقبت‌های لازم قبل از اینکه محصول بوجود آید از قبیل ایجاد تعاونیها که کار مطالعه بر روی درختان پر محصول و کم آفت را انجام داده و در زمان کاشت درخت سعی و تلاش نمایند از درختانی استفاده نمایند که دارای محصول بیشتر و شکل و قیافه‌ای بهتر و به عبارتی بازار پسندتر باشد.

(ب: ایجاد تعاونیها در زمینه جمع‌آوری محصولات و بسته‌بندی و عرضه محصولات به بازار فروش

۲ - تشکیل تعاونیهای مشاوره‌ای حقوقی

یکی از مشکلات اساسی که جوامع جهان سوم با آن روبرو می‌باشند عدم آگاهی آنها از قوانین و مقررات حاکم بر کشور خود می‌باشد لذا ضروریست که افراد جامعه را به این امر آگاه نموده تا از زیانهای فراوانی که از این رهگذار متوجه آنها می‌شود جلوگیری شود.

۳ - ایجاد مرکز تحقیقاتی و مطالعاتی بصورت تعاونیهای آموزشی:

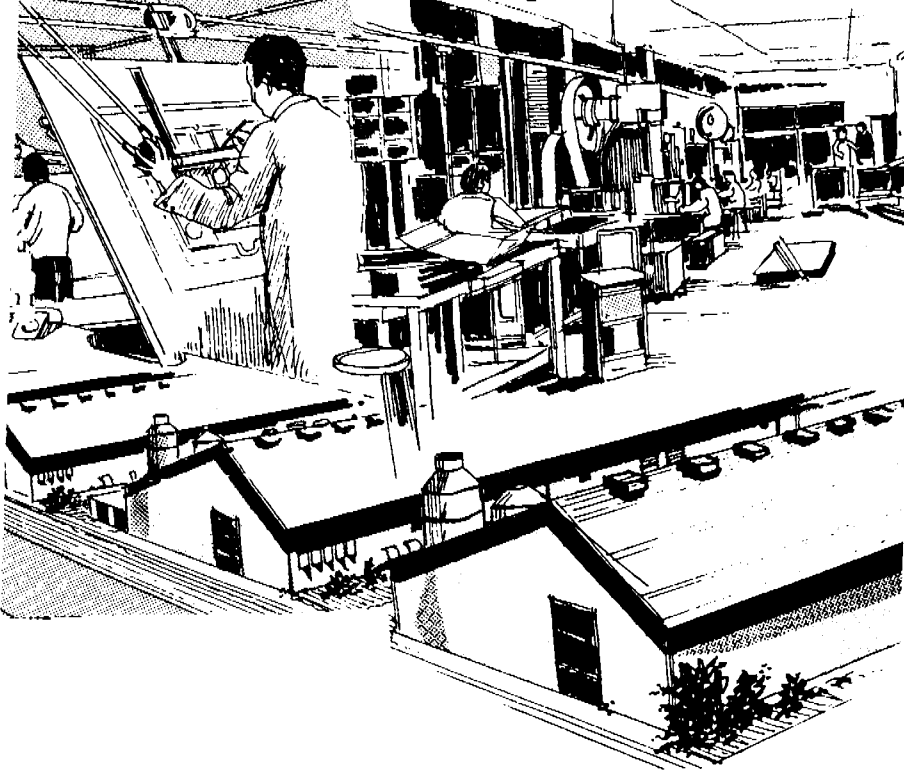
الف: گسترش تعاونیهای خدمات کامپیوتری

ب: گسترش تعاونیهای مدارس غیرانتفاعی

ج: گسترش تعاونیهای آموزش مکاتبه‌ای خدمات کامپیوتری: با توجه به اینکه اکثریت جوانان بخصوص در حال حاضر تمایل و علاقه زیادی به کامپیوتر دارند، تشکیل اینگونه تعاونیها باعث جذب بسیاری از جوانان خواهد شد.

مدارس غیرانتفاعی: جوانان بسیاری بخصوص زنان علاقه وافری به شغل معلمی و تدریس دارند و این شغل به عنوان یک وظیفه تربیتی و فرهنگی می‌تواند از طریق تشکیل تعاونیهای غیرانتفاعی نمود پیدا کند و جذابیت زیادی را در بردارد.

آموزش مکاتبه‌ای: از طریق چاپ و

تعاونی جدید تاسیس شده است که تعداد ۱۵۱۰ نفر عضو را جذب نموده است و این زمینه بسیار مناسبی برای جذب جوانان علاقمند بخصوص فارغ التحصیلان اینگونه رشته‌ها می‌باشد.

شناسایی آماری جوانان در بخش خدمات:

بخش تعاونی در نظام جمهوری اسلامی می‌تواند همواره یک میدان باز و وسیعی برای خودکفائی و بروز استعدادها باشد و بسیاری از اهداف و اندیشه‌ها و ایده‌آلها و آرمانهای اسلامی را شکل دهد. بهر حال وجود بخش تعاونی می‌تواند همواره یک میدان باز و وسیع برای کسانی باشد که می‌خواهند استعدادشان بروز کند، خودکفایی بوجود بیاورد، استقلال و آزادی باشد، ارزش انسانی تضعیف نشود زیرا در تعاون انگیزه، انگیزه سود نیست، انگیزه ارائه خدمت است.

بنابراین از این طریق می‌توان به منابع بلااستفاده جامعه جهت بخشید و چرخهای اقتصادی را با بکارگیری جدید منابع

تکثیر و فروش کتب و جزوات درسی به صورت مکاتبه‌ای می‌توان زمینه‌های جذب اشتغال جوانان رافراهم آورد.

۴ - ایجاد مراکز درمانی در دهستانها برای بهبود وضع تامین آب آشامیدنی و نظام سلامت و بهداشت عمومی دهکده‌ها و دهستانها شرکت‌های بهداشتی بشکل تعاونی مفید بودن خود را آشکار می‌سازد. شرکت‌هایی برای بهبود شرایط زندگی تحت عنوان شرکت‌های زندگی بهتر تشکیل شود و همچنین مراکز کمک‌های اولیه و درمانگاهها با کمک‌های فوری و سریع در حد صلاحیت سودمندی خود را در زمینه تعاون به اثبات برسانند.

۵ - ایجاد مراکز فرهنگی و هنری در زمینه‌های مختلف

با توجه به اینکه تعداد ۴۶۷ تعاونی تا سال ۱۳۷۵ در بخش فرهنگ و هنر تشکیل شده عده زیادی جذب اینگونه تعاونیها شده‌اند. چنانچه متوسط اعضا در هر تعاونی را ۱۰ نفر در نظر بگیریم ۴۶۷۰ نفر اشتغال ایجاد شده است با مقایسه سنوات گذشته اینگونه تعاونیها از رشد ۳۲٪ برخوردار بوده‌اند و در سال ۱۳۷۵، ۱۵۱

انسانی و امکانات مالی به شیوه تعاونی بکارگرفت. در این راستا باید از تمام ظرفیتهای موجود استفاده بهینه بعمل آورده و توسعه را همگام با عدالت اجتماعی گسترش داد. یکی از زمینه‌های اشتغال در بخش تعاون ایجاد شغل‌های مناسب از طریق شرکت‌های تعاونی خدماتی می‌باشد که این نوع شرکت‌های تعاونی شامل: فرهنگی و هنری - آموزشی، سیاحتی زیارتی و توریستی - جهانگردی - خدمات کشاورزی - بهداشتی، درمانی - ... می‌باشد. در سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تفکر بازگشت به سنتها و روشهای بومی و کنارگذاشتن آنچه که غربی است زمینه مناسبی را برای فعالیت تعاونیها در زمینه‌های جدید فراهم آورده است سهم بخشهای مختلف اقتصاد تعاون از اشتغال بخش متناظر در کل کشور بیانگر آن است که سهم بخشهای تشکیل دهنده خدمات در اقتصاد تعاون حدود ۰/۷ درصد سهم کل اشتغال بخش خدمات در اقتصاد ملی است.

در حال حاضر شرکت‌های تعاونی در کلیه زمینه‌های اقتصادی فعالیت دارند بر اساس آخرین آمار موجود تعداد ۳۸۲۲۴ شرکت تعاونی در سرتاسر کشور وجود دارد که از این تعداد ۱۸۷۱ تعاونی در بخش خدمات با ۴۶۱۸۷ نفر عضو و سرمایه‌ای به میزان ۵۲۲۲۷۲۲۴ می‌باشد. با توجه به آمار بدست آمده میزان اشتغال ایجاد شده در این بخش ۵۵۰۵۲ نفر می‌باشد. در مقایسه با کل تعاونیهای تشکیل شده در بخش تعاون ۵٪ تعاونیها در زمینه خدماتی مشغول فعالیت می‌باشند.

در سال ۱۳۷۵ در بخش تعاونیهای خدماتی ۲۲۷ شرکت تعاونی تاسیس شده است با توجه به این تعداد تعاونی با ۲۰۷۹ عضو میزان اشتغال ایجاد شده در این بخش ۲۷۷۳ نفر می‌باشد. آمار و ارقام بدست آمده از سوی دفتر امور اقتصادی و برنامه‌ریزی متوسط اعتبارات بانکی تصویب شده تبصره ۳ به بخش مذکور را مبلغ ۹۲۰۲۱/۷ میلیون ریال اعلام کرده است. بنابراین میزان اعتبارات تخصیصی جهت ایجاد اشتغال برای هر شاغل بطور متوسط مبلغ ۲۳۱۸۴۸۹۰ ریال می‌باشد.

در حال حاضر بیش از ۵۵ درصد جمعیت کشور را نیروی ۲۰ ساله و کمتر تشکیل می‌دهد این ویژگی جمعیتی و حجم تقاضای زیاد زود هنگام، نیازمند تمهیدات ویژه‌ای در نظام توسعه‌ای کشور است از زمان تاسیس وزارت تعاون تاکنون بیش از ۳۷۰۰۰۰ فرصت شغلی جدید برای کارآفرینان و دارندگان مهارت و نیز نیروهای ساده کار با انجام اقدامات ذیل انجام شده است: - ارائه آموزشهای مورد نیاز جهت اشتغال و فعالیت در تعاونیها

- ارائه مشاورت‌های مختلف در تهیه طرحهای موجه بِلحاظ فنی - اقتصادی - متناسب با استعدادها و تواناییهای جوانان متخصص
- ارائه تسهیلات مالی و اطلاع رسانی و اطلاعاتی و مشاورتهای شغلی برای فراهم سازی فرصتهای شغلی
- کمک به تامین مواد اولیه - خرید ماشین آلات و فروش تولیدات - بازاریابی

تعاونیهای تشکیل شده بر اساس طرحهای مصوب - حمایت از واحدهای اقتصادی کوچک

نقش تعاونیها و جوانان متخصص عضو تعاونی در بهبود کیفیت آموزش - بهداشت - گسترش مراکز فرهنگی و هنری و...

فعالیت‌های تعاونی و نقش آنان در زمینه‌های آموزش غیر قابل انکار می‌باشد چرا که فعالیت‌های تعاونی باانتقال ایدئولوژی نظم موجود را مشروعیت می‌بخشد و از رشد تضادهای طبقاتی و حل آنها به نفع طبقه محروم جلوگیری می‌کند و با گسترش دادن روابط میان انسانها در سطح مطلوب و عادلانه می‌توان شالوده هر گونه روابط تعاونی صحیح را پایه ریزی نماید. از آنجائی که فعالیت‌های تعاونی از بطن توده‌های مردم است احتیاج به مشارکت داوطلبانه دارد و اینجاست که نقش جوانان بخصوص جوانان متخصص در بهبود اوضاع اجتماعی - اقتصادی و علی الخصوص فرهنگی و آموزشی مشخص می‌گردد.

بنابراین جوانان باید در تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، اتخاذ خط مشی‌ها با دخالت آگاهانه و داوطلبانه نه تنها برای سرنوشت خویش بلکه برای جامعه توانمندیهای خود را بکار گیرند و با مدیریت صحیح در جهت رسیدن به توسعه هدایت شوند که برای این تحول و توسعه نیاز به نوسازی در جامعه است از راههای مهم ایجاد نوسازی در جامعه از بین بردن عدم همبستگی بین افراد جامعه است و اینکه نظم اجتماعی عام رابه شکلی که مفهوم تعاون حفظ شود پاسخگو باشد و همچنین نابرابریهای اجتماعی و چندگانگی‌های ساختاری را از جامعه اسلامی بزدايد همه این تحولات برای توسعه و نوسازی نیاز به مشارکت داوطلبانه و آگاهانه قشر جوان علی

بررسی فعالیت‌های انجام شده در شکل تعاونی‌های خدماتی از آغاز

تا پایان سال ۱۳۷۵

جدول شماره (۱)

تعداد تعاونی	تعداد اعضاء	میزان سرمایه	کل اشتغال
۱۸۷۱	۴۶۱۸۷	۵۲۲۲۷۲۲۴	۵۵۰۵۲

وضعیت تحصیلی اعضاء تعاونیهای خدماتی بهره‌مند از اعتبارات تبصره ۳
در سال ۱۳۷۵ در کل کشور

وضعیت تحصیلی اعضاء	زیر دبلیم	درصد	دبلیم	درصد	فوق دبلیم	درصد	لیسانس و بالاتر	درصد
تعداد	۱۰۹۷۱	۲۲/۸	۲۱۶۴	۴/۵	۷۷	۰/۲	۱۱۸۵	۲/۵

جدول شماره (۳)

اعتبارات بانکی تخصیص یافته از محل تبصره ۳ برای راه اندازی تعاونیها
و ایجاد اشتغال در بخش خدمات در سال ۱۳۷۵

ارقام به میلیون ریال

تعداد تعاونی	تعداد اعضاء	تعداد شاغلین	اعتبار تصویری
۲۲۷	۲۰۷۹	۲۷۷۳	۹۲۰۲۱/۷

جدول شماره (۴)

تعداد اعضاء تعاونیهای خدماتی کل کشور به تفکیک جنس در سال ۱۳۷۵

کشور	تعداد کل اعضاء	تعداد اعضاء مرد	درصد	تعداد اعضاء زن	درصد
کشور	۳۸۰۷۱	۳۵۰۱۵	۹۲	۳۰۵۶	۸

۷- مشکلات ناشی از کار در مناطق محروم
بخطر ضعف امکانات زیربنایی

راهبردهای اشتغال جوانان در بخش
تعاون

۱- توان ایجاد اشتغال در فعالیتهای اجرائی
بصورت تشکیل تعاونیهای خود اشتغالی
مولد برای کارآفرینان و دارندگان
مهارتهای مختلف

۲- امکان استفاده از منابع محدود و پراکنده
محلی کوچک بویژه در نقاط محروم

۳- کمک به توسعه اقتصاد محلی و
جلوگیری از مهاجرتهای بی رویه و
ناهنجاریهای اجتماعی ناشی از آن

۴- ایجاد اشتغال مناسب برای اقشار
تحصیلکرده، فارغ التحصیلان دانشگاهی

۵- افزایش توان و آگاهی عمومی افراد از
طریق آموزش و تشکیل تعاونیهای
آموزشگامی

۶- امکان برقراری مدیریت مشارکتی
نیروهای جوان عضو تعاونی در جهت

ویرانی مراکز اقتصادی و مهاجرت سنگین
ساکنین مناطق جنگ زده به سایر نقاط
کشور گردید.

۲- کمبود فرصتهای شغلی به علت تقلیل
فعالیتهای اقتصادی به تناسب فراوانی
متقاضیان کار

۳- کم سواد و فقدان تخصص و تجربه
مانع از جذب جمع کثیری از افراد جویای
کار که عمدتاً دارای سواد پائین می باشند
می گردد.

۴- عدم آشنائی کافی اقشار مختلف جامعه
با فرهنگ، قانون و مقررات تعاونی و
فعالیتهای این بخش

۵- بالا رفتن سن بسیاری از متقاضیان
رشته های غیرفنی که سالهاست در نوبت
مراکز کاریابی قرار دارند و عدم بیکاری
این قبیل افراد در مراکز صنعتی و دولتی
بعلت وجود شرط سنی و روی آوردن آنان
به مشاغل کاذب

۶- محدود بودن سرمایه برای بکارگیری
نیروی انسانی متخصص و کارآمد

الخصوص جوانان متخصص
و تحصیلکرده دارد

افراد بدون آموزش قادر نخواهند بود
که به انضباط فکری صحیح و پیچیده تن در
دهند زیرا با رعایت این انضباط می توان به
ارزیابی و برآورد دقیق بهره امکانات
موجود، در زمینه های فنی و اقتصادی و
اجتماعی توفیق یافت و آن قسمت از آنها
راکه ارزنده تر هستند بیرون کشید و بطرز
موثری از آن برخوردار شد. در غالب
کشورهائی که دارای اقتصاد خانوادگی
هستند پس از طی مراحل اولیه تبدیل
محصولات کشاورزی بمواد قابل مصرف،
و گذراندن مراحل صنعتی، لزوم تجدید
سازمان و تحولات اجتماعی کاملاً همسوی
است.

مشکلات و نارسائیها، ارائه راه
حلهای پویا مربوط به اشتغال جوانان
مشکلات

۱- بروز جنگ تحمیلی و عواقب و آثار
ناشی از ۸ سال دفاع مقدس که موجب

یکی از ویژگیهای انسان امروز، دوگانگی است. دوگانگی به کیفیتی از آگاهی اشاره دارد که در آن تجربه‌ی روانی - ذهنی مبتنی بر قطبیت پدیده‌ها یعنی مثبت و منفی، زشت و زیبا، درد و لذت و یا سیاه و سفید صرف عمل می‌کند. این برخورد جزء نگر انسان به جهان است که سالیان دراز در خدمت تقویت نیروی "تمیز و تشخیص" و توسعه‌ی خودآگاهی قرار داشته است. بشر با تجربه کردن‌های پیاپی اجزای جهان، به تولید و تکثیر "اطلاعات" میپردازد. و از اینراه برای ذهن یا عقل انسانی خوراک تهیه میکند. "اطلاعات" تکاثف یا تجلی مادی - انرژیکی نیروی شعور در جهانهای پست است که در عبور از حوزه‌ی شعور انسانی (مجموع دل و ذهن) فرآیند پالایش و دگرگونی را از سر گذرانده و تبدیل به نیروی شعور برتر میشود. کل این فرآیند را "شناخت" می‌نامیم که شامل سه مرحله است:

۱- تولید اطلاعات

۲- دریافت و تبدیل اطلاعات به مفاهیم و ادراکات یا تولید اطلاعات پیچیده‌تر در حوزه‌ی ذهن.

۳- تخلیه اطلاعات یا فرآیند سوزاندن و دگرگونی اطلاعات به احساسی در حوزه‌ی دل. این سه مقوله را در این مقاله پی می‌گیریم:

چرا تعاونی؟

مجید آصفی

هرچند که تعاونی‌های تولیدی تاکنون نتایج درخشان و مثبتی داشته‌اند، لیکن نتایج حاصله از تعاونی‌های پژوهشی - فرهنگی - اجتماعی بسیار مثبت‌تر و درخشان‌تر خواهد بود. در اینگونه تعاونیها، چون بخش اصلی فعالیت روزانه افراد از کار بیرونی یا کار برای زنده ماندن و ارتزاق، به کار درونی و دماغی انتقال می‌یابد، لذا روابط افراد عمیقتر و آگاهانه‌تر خواهد بود. کنار هم زیستن انسانهای متفکر و محقق نه تنها به بهبود تراوشات و تولیدات ذهنی - روانی آنها کمک می‌کند، بلکه رشد و تکامل انسانهای متعالی و نیز جوامع همجوار آنها را هم سرعت می‌بخشد.

۱- تولید اطلاعات

هر ذره‌یی در جهان، اعم از جمادی و نباتی و حیوانی، انرژی حرارتی را دریافت و یک بسته انرژی نوری تولید می‌کند که "فوتون" نامیده میشود. یک بسته‌ی فوتون در حقیقت حامل اطلاعاتی درباره‌ی وضعیت آن ذره است که کوچکترین واحد آنرا اینفورمیتون (Informiton) می‌نامیم. اگر کمی انسانی به این فرآیند نگاه کنیم،

را تولید میکند که بعنوان مواد خام در فرآیند شناخت ذهنی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این اولین مرحله‌ی تکامل آگاهی در انسان است که با ظهور آدم به اوج تکامل خود میرسد. و نیروی شعور از دل آن زاده میشود.

۲- دریافت و تبدیل اطلاعات به مفاهیم و ادراکات، یا اطلاعات پیچیده‌تر در حوزه‌ی ذهن

خواهیم دید همه‌ی موجودات هستی، خواه در جهان خرد (Microcosm) و یا در جهان کلان (Macrocosm)، باقرار گرفتن در برابر یک محرک از آن متأثر شده، و پس از آنکه آن "تأثیر" مرحله‌ی را در ارگانیسم طی نمود، تبدیل به یک تجربه شده و در مقام یک واکنش فراقکن میشود. واکنش خواه در شکل جمادی و نباتی و حیوانی و یا انسانی‌اش، صرفاً اطلاعات ساده و اولیه‌یی

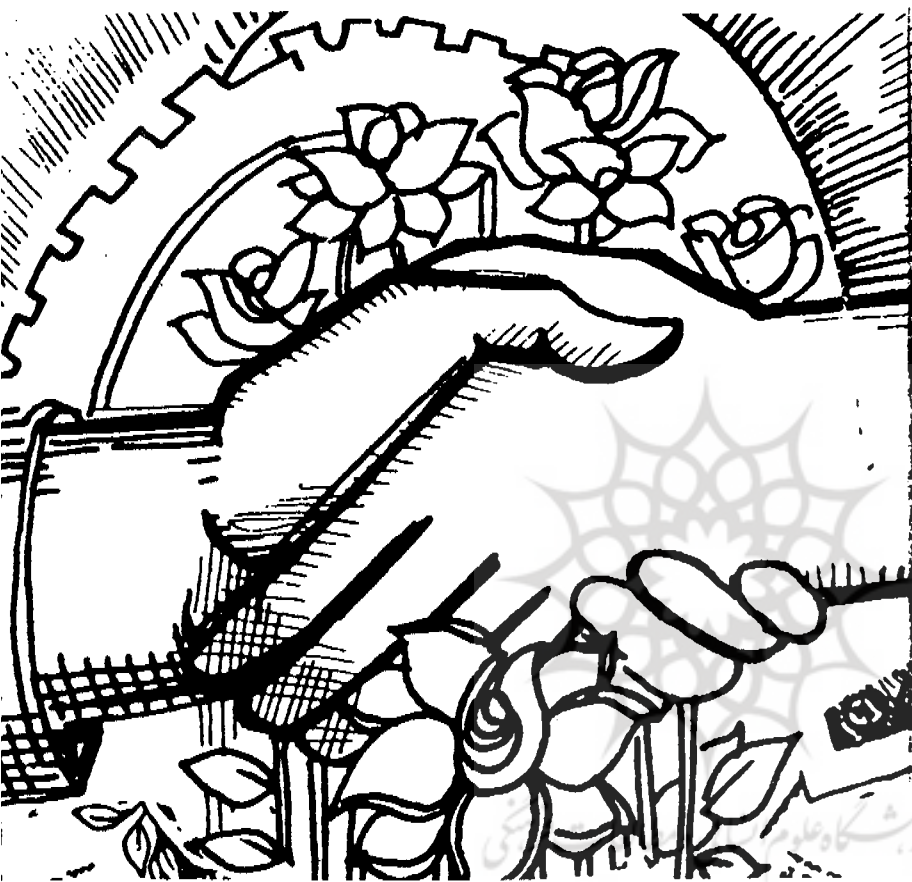
پس از اینکه انسان از قید نگرش تنگ نظرانه غریزی - واکنشی رها گردید، عقل از حالت انفعالی صرف خارج شده و فعال می‌شود. این مرحله بیداری "خودآگاهی" است که نیروی شعور کیفیت دوگانه و قطبی و متضاد و قیاسی داشته و آنرا آکسساهی مدرک (Perceptive Consciousness) نیز نامیده‌اند. در این دوره انسان تجربه روانی - ذهنی یا دوگانه و کثیر خود از جهان را آغاز میکند. این شیوه رویارویی با جهان حدوداً چهل هزار سال بطور انجامیده که پی آمد آن رشد و تکامل آگاهی شهودی و آگاهی مدرک بواسطه مذهب و علم است.

امروزه انسان قدم به مرحله "شناخت کامل" یا آگاهی کل نگر و هشیاری تام نهاده است. برخورد میان تمدن‌ها و فرهنگ‌های بنا شده بر آگاهی مدرک و دوگانه با موج رو به افزایش آگاهی کل نگر، علت تمام این آشوب‌ها و تنش‌های جسمی - روانی - ذهنی انسان مدرن است. دوگانگی حاکم بر جسم و روان و ذهن انسان که امروزه در بالاترین حد تکاملی خود قرار دارد، سبب انرژی در هر سه بعد شده و نتیجه‌اش انسانی است خسته و افسرده که هرچه بیشتر تلاش میکند، خسته‌تر و افسرده‌تر میشود. پس چه باید کرد؟

۳- تخلیه اطلاعات یا فرآیند دگرگونی اطلاعات به احساس در حوزه دل

در فرآیند رشد و تکامل آگاهی مدرک، بشر دونوع تجربه را از سر می‌گذارند، نخست تجربه روانی - ذهنی است که منجر به رشد عواطف و احساسات میگردد. حوزه دل که احساسات از آن نشأت میگیرد، جایگاه سوزاندن و تبدیل اطلاعات (ایستغور میتون‌ها) به احساس است که فرآیند تبدیل کم به کیف، ماده به انرژی، ذره به موج و یا حرکت استاتیک (ایستا) به حرکت دینامیک (پویا) را شکل میدهد. تمامی اطلاعات ناشی از تجربیات غریزی

"تعاونی" دارای اساسنامه و نظامنامه و اصول مشخصی است، افراد وابسته به آن بخوبی آگاهند که چه میخواهند و برای چه و در چه جهتی باید حرکت و فعالیت کنند. اگرهم آگاه نباشند، در همراهی با دیگران از جمع تأثیر پذیرفته و انشاء الله آگاه میشوند. این ویژگی، بی هدف زیستن و دست‌اندازی‌های ناشی از بی هدفی را از زندگی روزمره افراد حذف می‌کند. هدف، حس امنیت و بدنبال آن شناخت و ایمان را در افراد بیدار می‌سازد.

- واکنشی انسان اولیه، در ژن‌ها و کروموزوم‌ها، ویا به زبان ساده‌تر در هر سلول انسانی ضبط گردیده است. در دوران تجربه روانی ذهنی بشر از جهان، ارگانیزم با واکنش نشان دادن به یک محرک درونی یا بیرونی، این اطلاعات را فعال ساخته و آنها را به حوزه خودآگاهی می‌آورد. فرآیند فعال سازی اطلاعات در حوزه دل و انتقال آنها به حوزه ذهن، سبب

رشد و تکامل سلول‌های مغزی و لاجرم انبساط خودآگاهی و ذهن می‌شود. ولیکن تجربه ذهنی که نگرشی بیرونی و خطی و ارسطویی و یکسویه به جهان است، در غیاب "عین" یا سوژه و محرک بیرونی یا درونی اتفاق افتاده، و فرآیندی است از مقایسه و تقابل و آمیزش اطلاعات با یکدیگر در حوزه ذهن برای تولید مفاهیم و ادراکات. ابزار این شیوه تجربه "منطق" یا

قانونمندی اندیشه است که اطلاعات بسیط و ساده را تبدیل به اطلاعات پیچیده‌تری میکند. حال اگر این اطلاعات (مفاهیم و ادراکات) در فرآیند مراقبه و سلوک، در حوزه دل سوخته و تبدیل شوند، کم به کیف تبدیل شده و سپس کم و کیف هر دو دگرگون شده و تبدیل به نیروی شعور میشوند. این هماهنگی با قانون کیهانی تولید و بازیافت و بهره‌وری است.

اما اگر این تبدیل و تخلیه اطلاعاتی صورت نپذیرد، میان ذهن که جایگاه دریافت و تولید اطلاعات است، با دل که جایگاه سوزاندن و تبدیل اطلاعات است، جدایی بوجود آمده و بخش اعظم انرژی حیاتی در این شکاف ناشی از برخورد دل و ذهن تلف میشود. این فرآیند را روانشناسی بنام اسکیزوفرنی یا دل (ذهن) شکسته می‌شناسد. در فیزیولوژی نیز این فرآیند در شکاف میان فرستنده و گیرنده‌های مغزی آشکار گردیده است. فرآیند تبدیل و تخلیه و سوزاندن اطلاعات سبب می‌شود این شکاف بسته شده و اتلاف انرژی و رسوبات ناشی از این اتلاف متوقف گردد. پیامد بسته شدن شکاف میان ذهن و عین، یا درون و بیرون، بیداری نیروی ایمان و بصیرت است.

یکی از تجلیات بارز و تنش زای این دوگانگی، شکاف میان فرد با محیط زیست و خانواده، خانواده با جامعه، و جامعه با جهان است. این فرآیند بطور کلی میان فرد و جمع شکاف و برخوردی بوجود می‌آورد که همواره منافع فردی را برابر منافع جمعی قرار داده، و فرد را برای رسیدن به امنیت به غارت و چپاول جهان برانگیخته است. از آنجا که این برخورد میان فرد و جمع، و یا خانواده بعنوان مایملک فرد با جامعه، در اغلب جوامع بشری دوطرفه می‌باشد، لذا روز بروز شدیدتر شده و شکاف موجود نیز عمیقتر می‌گردد. از اینرو برای حل این معضل جهانی، و

جلوگیری از اتلاف انرژی حیاتی و سرانجام برقراری نظم و آرامش از طریق ادراک و یکی شدن با قوانین هستی، هم فرد می‌باید تحت درمان و آموزش قرار گیرد، و هم جامعه که در حکم زهدان و منبع تغذیه جسمی - روانی - ذهنی فرد است باید اصلاح و دگرگون شود.

"تعاونی" یک الگوی زیستی کل نگر است که هم میتواند زیست بیرونی یا فعالیت اجتماعی فرد را در برگیرد، و هم زیست درونی و مذهبی و سالکانه او را. جدایی میان کار و فعالیت اجتماعی انسان با زیست خانوادگی و شخصی و درونی‌اش، خواه از جهت فضایی یا بعد مسافت، و خواه از جنبه روانی - ذهنی یا اعتقادی، بخش اعظم انرژی حیاتی او را از بین برده و فرسودگی زودرس و تنش و بیماری را بر ارکانیزم تحمیل میکند. یکی از علل این سرگردانی ذهنی - روانی انسان، بی هدفی او را در زندگی، و یا وسیله را بجای هدف انگاشتن است. فعالیت اجتماعی انسان برای کسب دانش و پول، هم باید بخشی از تجربیات او را شکل دهد، و هم باید در فرآیند عقلایی ساختن زندگی مادی، او را از اسارت تلاش صرف برای غرایز رها سازد.

تسعوونی‌ها گونه‌ای زیست را برای اعضاء فراهم می‌سازند که میتوان ویژگی‌های مثبت و سازنده آنها را بشرح زیر خلاصه نمود:

۱- از آنجا که یک "تعاونی" دارای اساسنامه و نظامنامه و اصول مشخصی است، افراد وابسته به آن بخوبی آگاهند که چه میخواهند و برای چه و در چه جهتی باید حرکت و فعالیت کنند. اگرهم آگاه نباشند، در همراهی با دیگران از جمع تأثیر پذیرفته و انشاء الله آگاه میشوند. این ویژگی، بی هدف زیستن و دست‌اندازی‌های ناشی از بی هدفی را از زندگی روزمره افراد حذف می‌کند. هدف، حس امنیت و بدنبال آن

شناخت و ایمان را در افراد بیدار می‌سازد.
۲- از آنجا که در هر "تعاونی" افراد فقط میتوانند یک رای داشته باشند، لذا تمایز و ارزش گذاریهای مادی و روانی که سبب فرجه شدن "نفس" یا "من" میگردد، چیزیکه ویژگی جوامع امروزی انسانی است، کنار نهاده شده و برتری‌ها صرفاً در حوزه شعور و آگاهی تجلی میکنند. عبارات دیگر، سرمایه حقیقی یک تعاونی نه مادیات حاکم بر روابط اجتماعی افراد، بلکه انرژی و شعور در شکل تخصص‌ها و دانایی‌های آنان است.

۳- از آنجا که امروزه وجود مشکلات عدیده در سر راه زندگی اجتماعی، مانعی است در راه حرکت‌های فردی خواه از جنبه اجتماعی و یا خانوادگی و فردی، از اینرو وجود "تعاونی" بعنوان بستری که ابزار حرکت را مهیا می‌سازد بسیار مغتنم است.

۴- از آنجا که جدایی میان منافع خانواده و جامعه سبب احساس "عدم امنیت" در فرد میگردد، این احساس باعث می‌شود فرد به دور خود در وهله نخست و در اطراف خانواده در مرحله بعد دیواری بنا کند که شکاف‌ها را عمیقتر می‌سازد، لذا تعاونی درحکم خانواده‌ای بزرگتر و قدرتمندتر میتواند جایگزین خانواده کوچک و آسیب‌پذیر فرد گشته، و حس عدم امنیت را به امنیت و آرامش تبدیل کند.

۵- هرچند که تعاونی‌های تولیدی تاکنون نتایج درخشان و مثبتی داشته‌اند، لیکن نتایج حاصله از تعاونی‌های "پژوهشی - فرهنگی - اجتماعی" بسیار مثبت‌تر و درخشان‌تر خواهد بود. در اینگونه تعاونیها، چون بخش اصلی فعالیت روزانه افراد از کار بیرونی یا کار برای زنده ماندن و ارتزاق، به کار درونی و دماغی انتقال می‌یابد، لذا روابط افراد عمیقتر و آگاهانه‌تر خواهد بود. کنار هم زیستن انسانهای متفکر و محقق نه تنها به بهبود تراوشات و تولیدات ذهنی - روانی

آنها کمک می‌کند، بلکه رشد و تکامل انسانهای متعالی و نیز جوامع همجوار آنها را هم سرعت می‌بخشد.

۶- از آنجا که فرد برای کسب انرژی یا خوراک روانی نیاز به همنشینی و ارتباط با سایر انسانها را دارد، و از آنجا که امروزه در جوامع مدرن شهری و حتی درون خانواده‌ها هم فقدان چنین انرژی کاملاً احساس می‌شود، لذا فرد رو بسوی گروهها و فرقه‌ها و اجتماعات و احزاب می‌آورد، تا در آمیزش با انرژی گروه نیاز خود را برطرف سازد. در اینجا تعاونی میتواند نقش مثبت و سازنده‌ای داشته، و فضایی ایجاد کند که افراد همفکر و دارای اهداف و نگرش‌های مشترک بتوانند یکدیگر را پشتیبانی و تغذیه نمایند.

۷- در یک تعاونی پژوهشی - فرهنگی - اجتماعی از آنجا که موضوع تفکر و تلاش و حرکت افراد، خود انسان و مسائلی انسانی و زیست محیطی اوست، لذا شیوه زیست و اصولاً نگرش به زندگی و جوانب آن کاملاً متفاوت با شیوه نگرش جزئی و حاکم در جوامع خواهد بود. چنین زیستی در یک جامعه کوچک پژوهشگران و محققین که در حقیقت در حکم زیست مذهبی و سالکانه آنهاست، بسیار ساده و طبیعی و دور از هرگونه الگوی مصرف‌گرایی و تخریب محیط زیست و منابع طبیعی است. نتیجه چنین زیستی که رهایی انسان از مصرف زدگی و اتلاف انرژی‌های حیاتی است، نه تنها هیچ فشاری بر دوش جامعه نخواهد بود، بلکه مکانیزم‌های جسمی - روانی - ذهنی رفع فشارها و بهم ریزی را نیز از طریق آموزش و پیشگیری در اختیار جامعه قرار خواهد داد.

سسرانجام اینکه، تعاونی‌های پژوهشی - فرهنگی - اجتماعی - مدل‌های تکامل یافته و متعالی شده زیست محیطی‌های انسانی است که امروزه بنام

شهر سالم، مادر سالم و جز آن نامیده میشود، و بستر پرورش و تعلیم و رشد انسان خردمند و بصیر میباشد.

بقیه از صفحه ۲۷

تسهیل امور شرکت‌های تعاونی
۷- ایجاد ارتباط با محیط بمنظور تاثیرپذیری از آن یا اثر گذاردن بر محیط مشارکت را گسترش می‌بخشد
۸- معرفی مدیران جوان و موفق تعاونی از طریق رسانه‌های عمومی برای ایجاد انگیزه قویتر در جوانان عضو تعاونی
۹- تهیه برنامه‌های میزگرد و پخش آن از طریق رسانه‌های گروهی در بخش تعاون
۱۰- تهیه فیلمهای سینمایی با سوره‌های مربوط به فعالیتهای مختلف در بخش تعاون
۱۱- ارائه مشاورتهای مختلف در تهیه طرحهای موجه فنی - اقتصادی متناسب با استعدادها و توانائی‌های جوانان متقاضی

۱۲- ارائه تسهیلات مالی و اطلاعاتی و مشاورتهای شغلی برای فراهم سازی فرصتهای شغلی
۱۳- تقویت روحیه مسئولیت پذیری و یکپارچگی اجتماعی
۱۴- تشکیل گروههای بیمه و بیمه اتکایی تعاونی بین‌المللی برای عرضه کمکهای فنی و عملیاتی

منابع و مأخذ

- ۱- اشتغال، توزیع درآمد و استراتژی توسعه مترجم عزیز کیانود
- ۲- نقش تعاون در توسعه اقتصادی و اجتماعی نسرته شماره ۳۴ سازمان مرکزی تعاون کشور
- ۳- تاثیر تعاونها در پیشرفت روستاهانشریه شماره ۱۸ سازمان مرکزی تعاون کشور
- ۴- مدیریت و ارتباطات در تعاونها علیرضا شیرانی
- ۵- نشریه داخلی بیمه آسیا شماره اول
- ۶- آمار مربوط به اشتغال و بیکاری در بخشهای مختلف اقتصادی مرکز آمار ایران
- ۷- تعاون - زن و اشتغال وزارت تعاون
- ۸- مجله تعاون شماره ۷۰ تیرماه سال ۱۳۷۶

○ تا پایان سال جاری تعداد شعبه‌های صندوق به ۶۰ شعبه خواهد رسید پیش‌بینی می‌شود با توجه به ظرفیت موجود تا حدود ۱۵۰ شعبه در سراسر کشور دایر کنیم.

جوانان در چارچوب آنها می‌توانند فعالیت اقتصادی داشته باشند.

ما امیدواریم با پیگیریهای مقام عالی وزارت و با عنایت خاص ریاست محترم جمهوری و مساعدت‌های هیأت محترم دولت بخشی از ردیف بودجه‌ای فوق جهت ایجاد اشتغال به این تعاونی‌ها اختصاص یابد که مبالغ تخصیص داده شده از طریق صندوق تعاون توزیع گردد. در صورت تحقق این موضوع اختصاص مبلغ مورد نظر و پرداخت آن از سوی صندوق هم منابع مالی صندوق تقویت خواهد شد و هم شرکتهای تعاونی تولیدی اشتغال را می‌توانند با سهولت اقدام کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بقیه از صفحه ۱۷

سوال: آقای رباطی برای حسن ختام گفتگو به عنوان آخرین سؤال بفرمائید، جهت تقویت مالی صندوق آیا اقداماتی در بودجه سال آتی پیش‌بینی شده است؟
پاسخ: در قالب تبصره ۵۰ بودجه سال ۷۷ مبلغ ۳۰۰ میلیارد ریال برای ایجاد اشتغال اختصاص یافته است از آنجائیکه بهترین مجرا برای اشتغال زایی شکل‌گیری تعاونی‌های تولید است افراد خصوصاً

هدف آموزش:

آموزش در شرکتهای تعاونی به دنبال تحقق اهداف فراوانی است که مهمترین آنها به قرار زیر است:

۱- آگاهی هرچه بیشتر جوامع تعاونی به خصوصیات و اهمیت تعاون:

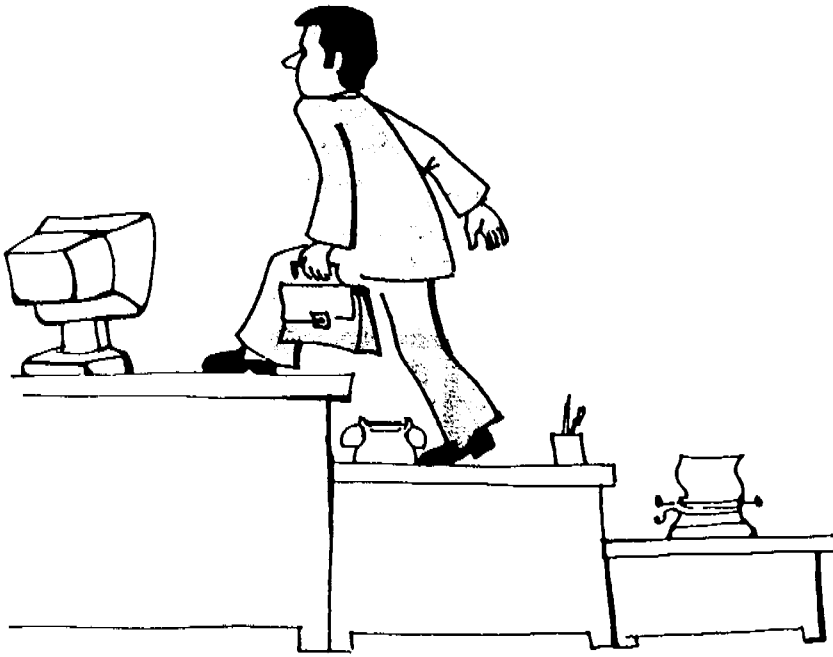
منظور از آگاهی هر چه بیشتر جوامع تعاونی به خصوصیات و اهمیت تعاون آن است که اعضاء هر شرکت تعاونی بدانند چه کار پراهمیتی را شروع کرده‌اند و از این راه چگونه می‌توانند نیاز یا نیازهای خود را به ساده‌ترین شکل رفع نمایند. البته در یک جامعه تعاونی افراد مختلفی ممکن است عضویت داشته باشند اعم از زن و مرد- کم‌سواد یا باسواد و همچنین دارای دیدها و نظرات متفاوت و نیز میزان لزوم آگاهی و هوشیاری بین کسانی که در یک تعاونی عضویت دارند برحسب اینکه از مدیران تعاونی و یا اعضاء عادی و یا اینکه کارکنان تعاونی باشند با هم متفاوت خواهد بود و در هر صورت هرچه درجه آگاهی این اعضاء بیشتر و بالاتر باشد مطلوب‌تر خواهد بود.

۲- نحوه و چگونگی بکارگیری و استفاده از نیروهای دسته جمعی:

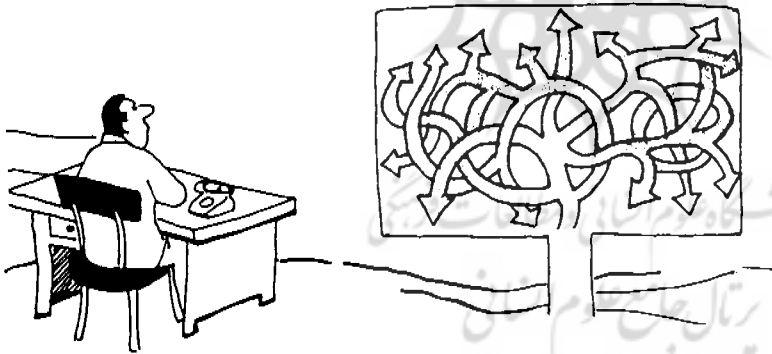
در این قسمت نیز مسأله آگاهی و وقوف به این امر است که چگونه می‌توان از طریق آموزش از نیروی دسته جمعی موجود در تعاونی به منظور پیشبرد اهداف شرکت بهره‌گیری کرد و چطور نیروهای یک گروه کوچک یا بزرگ را برای رسیدن به هدف یا هدفهای مشترک بکار گرفت. روشن است که این امر احتیاج به آگاهی دارد و هر نوع آگاهی و مهارت از راه آموزش حاصل می‌شود.

۳- ایجاد الگوهای همکاری و مانوس شدن به کارهای گروهی و خوگرفتن با جوامع:

هر چند که انسان فردی است اجتماعی، ولی این بدان معنا نیست که طبیعتاً خود را

روشهای تعیین نیازهای آموزش

خدمت به دیگران بنماید. مانوس شدن با دیگران - همکاری متقابل - کمک گرفتن و کمک کردن ویژگی بارزی است که قوام دوام جامعه انسانی را مستحکم و تضمین می‌کند، اما ایجاد چنین روحیه‌ای مستلزم آگاهی و آموزش است و تعاونیها به عنوان گروههای جمعی هدفمند نیاز ضروری و

در خدمت اجتماع بدانند و کار برای دیگران را جزو سرشت اولیه خود بشناسند زیرا اگر چنین می‌بود دنیا بهشت برین می‌شد و هیچکس گرفتار درماندگی و ناتوانی نمی‌گردید انسان به خدمت دیگران احتیاج دارد و همواره کمک دیگران را طالب است. دون اینکه در خود احساس احتیاج برای

حتمی به این امر دارند.

۴- دست یابی به موقعیت اجتماعی هر عضو در تعاونی:

از راه فعالیت در تعاونی می‌توان موقعیت برتر و مقام والاتری در اجتماع پیدا کرد. بدین معنی که با فعالیت مداوم و پی‌گیر و پیش بردن هدفهای تعاونی کمال مطلوب و سعادت در زندگانی اجتماعی حاصل می‌شود و این مفاهیم هنگامی مصادیق حقیقی خود را باز می‌یابد که همکاریهای اجتماعی از راه توسعه و تحکیم تعاون عمومی تحقق پذیرد.

باتوجه به موارد فوق صرفاً از راه آموزش تعاون است که می‌توان به هدفهای والا و برتر دست یافت. هرچند که آموزش و

امور را انجام دهند و در مجموع برای اعضاء مفید واقع شوند ولی تعاونی نیستند اگر چه اسم تعاونی هم داشته باشند. از همین روست که برای اعضاء این نوع تعاونیها تصورات واهی و بدور از واقعیت شکل می‌گیرد از جمله بسیاری از اعضا اینگونه تعاونیها اساساً تعاونی را یک سازمان دولتی می‌دانند و از آن انتظار بسیار دارند، بطور مثال اگر از آن وام بگیرند میل ندارند بازپس دهند و اگر خدمتی طلب می‌کنند آماده برای خدمات متقابل نیستند و گاه تصور می‌کنند دولت می‌خواهد از این راه در جزئیات زندگانی و کسب و کارشان مداخله کند، در نتیجه یا نسبت به تعاونی بی‌تفاوت می‌شوند و یا در

زمان موجب از میان رفتن هیجان و حرارتی است که در ابتدای کار یا در حین فعالیت‌های تعاونی میان مؤسسان و اعضاء عادی تعاونیها وجود داشته است. در حقیقت آموزش وسیله‌ای برای تجدید قوا و تقویت نیروها و به منزله قوه محرکه‌ای است که می‌تواند یک تعاونی را به جلو براند و رشته‌های مستحکم معنوی میان اعضاء تعاونی را مستحکمتر سازد.

۲- اساساً آموزش منحصر و محدود به چند اصل و رویه و سابقه کار تعاونیها نیست بلکه بسیاری از مسایل و مشکلات تعاونیها را می‌توان از طریق آموزش حل نمود. بعلاوه هر نوع آگاهی و مهارتی را که برای اعضاء - کارکنان و مدیران تعاونی لازم است می‌توان از طریق آموزش فراهم آورد.

۳- موفقیت هر تعاونی اساساً به آگاهی و هوشیاری مدیران و اعضاء تعاونی مربوط است و این آگاهیها از طریق آموزش صورت می‌گیرد و جزئیات کارهای اجتماعی و اقتصادی که در جهت بهبود کار تعاون صورت می‌گیرد نیز از طریق آموزش حاصل می‌شود.

۴- استمرار آموزش علاوه بر آنکه اعضاء را در جریان مسایل روز مربوط به کار دسته جمعی آنها قرار می‌دهد برای حل مشکلات بزرگ و کوچک و همچنین برای بدست آوردن موفقیت‌های بیشتر راه‌هایی ارائه خواهد داد و زمینه را برای اجرای برنامه‌های بالاتر و برتر آماده خواهد ساخت.

روشهای تعیین نیازهای آموزشی

آنچه در تعیین نیازهای آموزشی شرکتهای تعاونی باید مدنظر مسئولان و برنامه‌ریزان آموزشی واقع شود توجه و عنایت به شرایط زمانی و مکانی هم در سطح منطقه‌ای (استانی) و هم در سطح ملی (کشوری) می‌باشد. با رعایت این نکته روشهای تعیین نیازهای آموزشی در

در شرکتهای تعاونی

از: ابوالقاسم سلیمانی سوچلمانی

هدفهای آن در انواع مختلف تعاونی تفاوتی با هم دارند ولی بطور کلی هدف ساختن انسانهایی است که قادر باشند به همکاریهای اقتصادی و اجتماعی در یک جامعه تعاونی دست یابند.

لزوم آموزش

کنگره بین‌المللی تعاون در آخرین جلسه خود، آموزش و اطلاع رسانی را همچنان به عنوان یکی از اصول اصلی و پابرجای تعاونیها محسوب و مورد تأیید و تأکید قرار داده است. زیرا عموماً تعاون را نهضتی می‌دانند آموزشی که روشهای اقتصادی را بکار می‌برد به عبارتی تعاون روشی است اقتصادی که از آموزش برای پیشبرد اهداف خود استفاده می‌کند.

تعاونیهای بدون آموزش:

تجارب عدیده نشان داده است که تعاونیهای بدون آموزش گرچه ممکن است

مقابل آن عکس العمل منفی نشان می‌دهند و میل دارند که به نحوی خود را از فعالیت تعاونی برکنار بدانند. حتی دیده شده است در مواردی یک یا دو سهم از سهام شرکت را خریده و به هیچ وجه به تعاونی مراجعه نمی‌کنند. واضح است در یک تعاونی بدون آموزش، اعضاء از اصول و مقررات و اهداف و کیفیت کار تعاونی اطلاعی ندارند و نمی‌دانند که تعاونی چه باید بکند و اعضاء چه وظیفه‌ای در تعاونی خود دارند و لذا این تصورات برای اعضاء بدون آموزش و بی‌اطلاع عادی است.

با عنایت به مطالب قبلی در خصوص لزوم آموزش و ویژگیهای تعاونیهای بدون آموزش می‌توان دلایل لزوم آموزش و استمرار آن را در شرکتهای تعاونی به شرح ذیل عنوان نمود:

۱- متوقف ساختن آموزش در هر حال و هر

شرکتهای تعاونی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱- آموزش با اولویت تعاونیهای تولیدی:

بحث تولید و متعاقب آن تأمین نیازمندیهای داخلی - رهایی از وابستگی و واردات کالاها و اجناس بویژه کالاهای مصرفی - رفع بیکاری از طریق ایجاد فرصتهای شغلی - بکارگیری کلیه امکانات بالقوه در جامعه - افزایش تولیدات استراتژیک و حساس به منظور دسترسی به خودکفائی اقتصادی مورد توجه ویژه مسئولین مملکتی و برنامه‌ریزان اقتصادی - اجتماعی می‌باشد. لذا باید هم دست اندرکاران و هم تولیدکنندگان تلاش کنند تا سطح و میزان تولید در کشور افزایش یابد. بدین جهت، بر مسئولین آموزشی است که چنین مسائلی را در سرلوحه برنامه‌های آموزشی خود قرار داده و در تنظیم برنامه و تقویم آموزشی اولویت تولید را به عنوان یکی از مشخصه‌های مهم تعیین نیازهای آموزشی شرکتهای تعاونی مطرح نظر قرار دهند، تهیه سرفصلهای آموزشی ویژه تعاونیهای تولیدی باید حاوی مطالب و نکاتی باشد که در نهایت موجب بهره‌وری بیشتر و افزایش کارآئی و مطلوبیت محصولات تولیدی گردد، شناخت مسائل و مشکلات موجود در واحدهای تولیدی و دسته‌بندی آنها با رعایت درجات اهمیت می‌تواند مسئولین آموزشی را در تنظیم سرفصلهای آموزشی و پیش‌بینی و تدارک دوره‌های مربوطه مدد رساند.

۲- نظر خواهی از مدیران تعاونیها:

باتوجه به اینکه مدیران شرکتهای تعاونی به عنوان مجریان قوانین و مقررات حاکم بر تعاونیها ارتباط مستقیم و بیشتری با اعضای تحت پوشش داشته و از سوئی در جریان کامل روند کار و مسائل و مشکلات تعاونی می‌باشند - می‌توانند به منزله یکی از منابع مهم تعیین نیازهای

آموزشی واحدهای مربوطه تلقی شوند. مدیران تعاونیها چون منتخب اعضای می‌باشند، می‌توانند رابط خوبی بین مسئولین آموزشی تعاون و اعضای تحت پوشش باشند، زیرا ممکن است اعضای تعاونی بنا به دلایل مختلف از قبول مستقیم نظر مسئولین رسمی و دولتی اکراه داشته باشند و سخن را از زبان مدیران، که از میان خودشان است و خود نیز عضو تعاونی می‌باشند، بهتر بپذیرند.

۳- مصاحبه با اعضای تعاونیها:

قبل از تشریح این روش باید گفت که می‌توان در اعضای احساس نیاز به آموزش و شوق آموختن را بوجود آورد. این امر با بکارگیری روشهای ذیل می‌تواند تحقق یابد.

الف) ایجاد آگاهی: وقتی اعضای از مسائل مربوط به زمینه کاری‌اشان آگاه شوند و اطلاعات و دانش بیشتری کسب کنند مسلماً نیازهای جدیدی در خود احساس خواهند کرد، در حقیقت آگاه شدن در یک زمینه خودعاملی برای ایجاد احساس نیاز به دانش و آگاهی بیشتر می‌شود.

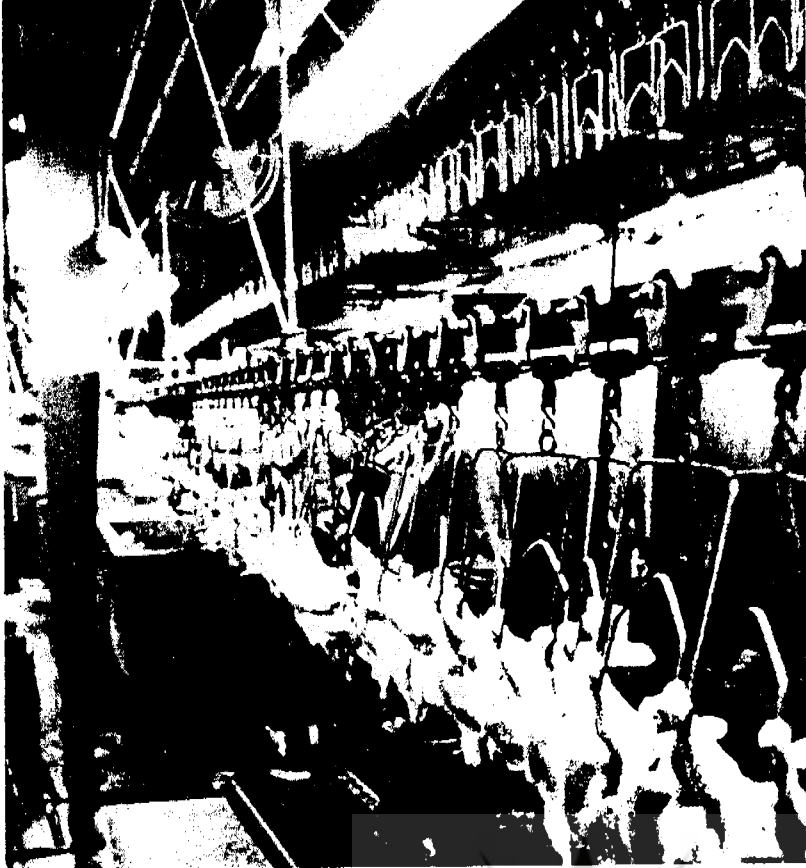
ب) سواد: یکی از مشکلات آموزشی

موجود در شرکتهای تعاونی ناهمگونی سواد و معلومات مدیران - اعضاء و شاغلین است و وجود بی سوادان و یا کم سوادان این مشکل را بیشتر می‌کند. این امر باعث می‌شود که آموزش بزرگسالان مسئولین آموزشی را با مشکل بسیار مشهوری به نام دیرپذیر بودن آموزش گ. یرندگان مواجه کند، بدین معنی که پذیرش شیوه‌های جدید براساس موازین علمی برای عضوی که سالهای متمادی شیوه خاصی را در تعاونی دنبال می‌کرده است بسیار سخت و مشکل می‌باشد زیرا شیوه قبلی به قول جامعه شناسان نهادی و درونی شده است. در نتیجه یکی از مقدمات کار، تلاش در جهت بالا بردن سطح عمومی سواد و ایجاد همگونی اطلاعات و معلومات بین مدیران و اعضاء و شاغلین در شرکتهای تعاونی است.

ج) تبلیغ: یکی دیگر از شیوه‌های ایجاد احساس نیاز به آموزش، تبلیغ پیرامون اثرات مثبت و مفید آموزش و تأثیر آن در بهبود کمیت و کیفیت محصولات و سهولت کار با استفاده از فنون و تکنیکها و اطلاعات جدید می‌باشد.

د) استفاده از قشر جوان: یکی از نکاتی که برنامه ریزان و مسئولین آموزشی باید مدنظر قرار دهند این است که سعی کنند بیشتر کسانی که در دوره‌های آموزشی شرکت می‌کنند یا شرکت داده می‌شوند از بین قشر جوان انتخاب شوند. این امر به دو صورت در بخش تعاون امکان‌پذیر است ۱- آن دسته از جوانانی که به نوعی در یکی از تعاونیهای موجود عضویت داشته و تاکنون آموزشهای لازم و کافی را ندیده‌اند. ۲- دسته دیگر کسانی هستند که عضو تعاونی نیستند ولی با تشکل آنان در قالب طرح «آموزش - تعاون و اشتغال» می‌تواند به ایجاد انواع تعاونی بویژه در زمینه تولید و خدمات اقدام نمود. در هر صورت انتخاب جوانان برای آموزش به چند دلیل می‌باشد:

اولاً: مشکل دیرپذیر بودن بزرگسالان در مقابل پذیرش و فراگیری جوانان با این سیاست تا حد زیادی رفع می‌شود زیرا مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که جوانان تشنه تغییر و تحول و کسب دانش و اطلاعات جدید هستند و در این جهت آمادگی بیشتری دارند.

ثانیاً: به خاطر سرمایه گذاری که در امر آموزش می‌شود، باید هدف این باشد که از فراگیران حداکثر استفاده هم از نظر کمی و هم کیفی بشود. بنابراین سرمایه گذاری روی نسل جوان اثر برگشتی سرمایه‌ای بیشتری خواهد داشت و خود موجب دلگرمی و تسلط بر کار و افزایش راندمان تولید خواهد شد. چنانچه این امر در مناطق روستائی و محروم کشور اتفاق بیفتد موجب تثبیت نیروی انسانی و جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهر می‌شود. زیرا یکی از علل مهاجرت بیکاری و وجود یک احساس بی عدالتی نسبی در امر آموزش و امکانات آموزشی بین نقاط شهری و روستائی است.

ه) **بازدید و نظارت:** نکته آخر اینکه بایستی از طریق بازدیدهای علمی و نظارت هدفمند، در نگرش و ذهن اعضاء - شاغلین و دست اندرکاران تعاونی مسائل تازه و سئوالات نوینی ایجاد کرد. بازدید و نظارت از واحدهای مختلف تعاونی نظیر مراکز تولید - توزیع - خدمات می‌تواند یک عامل نیاز آفرین باشد و متعاقب آن موجب بهبود روش و کیفیت تولید و ارائه خدمات مطلوب و بهینه در فعالیتهای تعاونی گردد.

بهرحال یکی از روشهای مؤثر در تعیین نیازهای آموزشی در شرکتهای تعاونی و یا در مقیاس کلی‌تر جامعه نیازمند تعاون، مصاحبه با اعضاء و عناصر انسانی با رعایت اصول و ضوابط تکنیک و روشهای مصاحبه می‌باشد زیرا نقطه روشن در این روش، شنیدن سخن و نیاز اعضاء از زبان خود آنان است.

شرکتهای تعاونی و آشنائی از نیازهای آنان از نزدیک چنانچه با دقت و هدفدار انجام پذیرد روش بسیار مناسبی تلقی می‌گردد. برای رسیدن به این هدف می‌توان به دور روش اقدام نمود.

الف: تشکیل جلسات صرفاً آموزشی: با هماهنگی و برنامه قبلی جلساتی به منظور آشنائی با نیازمندیهای آموزشی تعاونیها در محل فعالیت آنها برپا شود سپس به حاضرین اجازه داده شود تا مشکلات، مسائل و نیازمندیهای خود را بیان کنند و ترتیب اولویت آنها را مشخص نمایند. حسن این روش این است که اعضاء در برنامه‌ریزیهای آموزشی خودشان مشارکت می‌کنند.

ب: حضور مسئولین آموزشی در مجامع عمومی تعاونیها: شرکتهای تعاونی طبق مقررات حداقل سالی یکبار باید جلسه مجمع عمومی خویش را برگزار نمایند. در این جلسه علاوه بر مرور فعالیت یکساله شرکت: سیاستها و خط مشی‌های

۴- **نظرخواهی از متخصصان و کارشناسان و متولیان امور تعاونی:**

متخصصان و کارشناسان و متولیان امور شرکتهای تعاونی این قابلیت و وسعت دید را دارند که همزمان، هم اولویتهای مورد نظر دولت و سیاستگذاران بخش را راجع به فعالیتهای محوله مدنظر قرار دهند هم با استفاده از تجربه و تخصص خود، بتوانند تشخیص دهند که بخش تعاون در آینده به کدام سمت و سو باید سوق داده شود و از آنجائی که با مراکز و مؤسسات تحقیقاتی و پژوهشی ارتباط داشته و در جریان یافته‌های جدید و شیوه‌های نوین قرار می‌گیرند بسهولت می‌توانند سرفصلهای آموزشی را ارائه کنند. به عبارتی در این روش پیش‌بینی روندها و آینده نگری بیشتر است و همچنین درک اولویتهای ضروری مملکت مورد نظر و توجه واقع می‌شود.

۵- **تشکیل جلسات تبادل نظر در تعاونیها:**

برگزاری جلسات تبادل نظر در محل

تعاونیهای زنان کلید مشارکت و بهبود

موقعیت آنان در توسعه

از جعفر بیک زاد

مقدمه

یکی از عوامل اصلی توسعه، منابع انسانی است که از آن تحت عنوان سرمایه اصلی توسعه یاد می‌شود لذا اعتدالی اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی هر کشوری در گرو منابع - انسانی آن کشور است، نیروی انسانی کارآمد، واجد شرایط و هدفدار جامعه است که می‌تواند با ترکیب مطلوب با سایر منابع و استفاده بهینه از آنها موجب رشد و شکوفایی اقتصاد جامعه شود. از اینرو نیروی انسانی ماهر و کارآمد را می‌توان به عنوان - بزرگترین و اصلی‌ترین سرمایه هر کشوری دانست. امروزه در تمامی کشورهای توسعه یافته صنعتی و در حال توسعه، منابع انسانی به عنوان یکی از بزرگترین عوامل انکارناپذیر در شکل دادن توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شناخته شده است. آقای «ماتسوشیتا» پدر مدیریت ژاپنی در اهمیت نیروی انسانی می‌گوید:

«خدا را شکر ما پس از جنگ جهانی دوم هیچ چیز نداشتیم و به اتکا به همین مغزهای آفریننده توانستیم نه تنها به مرمت خرابیها بپردازیم که راه پیشرفت و توسعه انسانی را هموار کنیم و سرانجام به جایگاهی در خور در میان کشورهای آزاد جهان برسیم»

منابع انسانی شامل کلیه زنان و مردان یک جامعه می‌باشد که کیفیت آن به دانش، بینش و مهارتهای آن بستگی دارد.

با عنایت به نقش منابع انسانی در توسعه، این نکته را باید متذکر شد که عدم توجه به جمعیت زنان و در نظر نگرفتن آنان - که تقریباً نیمی از جمعیت جوامع را تشکیل می‌دهند - در برنامه‌های توسعه و عدم ایجاد زمینه‌های لازم برای مشارکت آنان در روند توسعه، تحقق توسعه را علیرغم فراهم بودن سایر شرایط بسیار اندک خواهد نمود. از اینرو در برنامه‌های توسعه باید به جایگاه و نقش زنان توجه لازم و کفافی شود تا اجرای آنها با موفقیت بیشتری توأم گردد. بنابراین جامعه‌ای در مسیر توسعه و پیشرفت موفق خواهد بود که از همه توانها و پتانسیل خود در جهت بهره‌وری استفاده کند، به عبارتی زمینه‌های لازم را برای تبدیل نیروهای بالقوه به نیروهای بالفعل فراهم آورد و زمینه‌هایی را ایجاد کند که همه افراد از جمله زنان نیز به عنوان نیروهای بالقوه بتوانند سهم عمده‌ای در رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی هر جامعه داشته باشند.

از آنجائیکه کشور اسلامیمان ایران

برای گذار از مرحله در حال توسعه به توسعه‌یافتگی برنامه دوم توسعه را در دست اجرا دارد برای اینکه در این امر موفق باشد باید جایگاهی مناسب و درخور شأن برای زنان با توجه به رهنمودها و توصیه‌های تعالیم اسلامی در نظر بگیرد و از وجود تقریباً نیمی از جمعیت کشور، حداکثر استفاده را در جهت برنامه‌های توسعه بنماید.

این مقاله کوششی در جهت بیان نقش زنان در توسعه و موانع موجود در مشارکت آنها در روند توسعه و سرانجام جایگاه تعاونیها (تعاونیهای زنان) در حل این مسائل و بهبود موقعیت زنان، می‌باشد.

جایگاه زن در اسلام

بر طبق اصول مسلم شریعت مقدس، از اینکه مذکر یا مؤنث باشند. در این باره قرآن - کریم می‌فرماید: و من کل شیء خلقنا زوجین «همه چیز را به صورت جفت آفریدیم». از مصادیق بارز این آیه شریفه زنان و مردان هستند که هر یک به تنهایی چیزی نیستند اما با هم و در کنار هم همه چیز هستند به عبارتی هر یک نقشی دارند اما نقش کارساز و مؤثر در تشریح مساعی آنان است.

اسلام، درباره استعداد و امکانات

در عصر ما تعاون یک اهرم مناسب برای توسعه اقتصادی است که می‌تواند همگام با سیاستهای دولت، در بهبود شرایط زندگی، کار، تولید و ارتقاء سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مردم موثر باشد و چنانچه بطور جدی مورد حمایت قرار گیرد بار هزینه‌های دولتی را کاهش داده و بتدریج استقرار شرایطی را سبب می‌شود که طبقات مختلف مردم در مسائل اقتصادی مربوط به خود تصمیم گیرنده بوده و متناسب با برنامه‌های عمومی دولت، امور اقتصادی مربوط را عهده‌دار گردند.

مربوط به زن و مرد نگرش واحدی دارد. رسول اکرم (ص) در این باره می‌فرماید: انما للنساء شقایق الرجال «زنان همتای مردانند».

اسلام، مسئولیت زنان را در جامعه هم‌تراز با مردان میدانند. و بین سهم مرد و زن در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تفاوتی قائل نشده و اصولاً زن یا مرد بودن در مقام و منزلت اسلامی هیچگونه تاثیری ندارد.

با توجه به مطالب بالا می‌توان گفت که اسلام بین مرد و زن تفاوت و تبعیضی قائل نشده آنچه از برتری جنسیت در عمل وجود دارد ناشی از تعبیر و کاربرد آن در جوامع اسلامی است. همچنین در دین اسلام فعالیت زنان در بیرون از خانه منع نشده نکته‌ای که باید در زمینه فعالیت زنان اشاره کرد، این است که فعالیت زنان باید آگاهانه، سالم و منطبق با آرمانها و تعالیم اسلامی باشد نه از منظر تقلید و پیروی کورکورانه از غرب و شرق. زنان مانند مردان نیروهای بالقوه‌ای هستند که اگر از آنها با توجه به ساخت فرهنگی جامعه استفاده شود نقش مهم و موثری را در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها ایفا خواهند نمود.

حضور فعال زنان و مشارکت آنان در صحنه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باتوسعه کشورها در همه جوانب از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ارتباط تنگاتنگ و مستقیم دارد. به عبارتی وضعیت زنان در هر جامعه‌ای نشانگر میزان پیشرفت آن جامعه می‌باشد، از اینروست که مشارکت زنان در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی به منزله یکی از مهمترین شاخص‌ها در روند توسعه محسوب می‌شود. بررسی وضعیت و موقعیت کشورهای جهان از لحاظ توسعه بیانگر این امر است که در جوامعی که تعادل مطلوب و قابل قبول مشارکت عادلانه زن و مرد در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی

استراتژیها و محورهای - اساسی توسعه، بخش کشاورزی است، بطوریکه بسیاری از کشورها با اتکا به این بخش توانسته‌اند خود را در کنار کشورهای پیشرفته و توسعه یافته که استراتژی توسعه آنها بر مبنای آن بوده است، ببینند. یکی از محورهای زیربنایی استراتژی کشاورزی برای توسعه، نیروی انسانی است که در این میان نیز زنان بخصوص زنان روستایی بخش عظیمی از نیروی انسانی را برای بخش کشاورزی تأمین می‌کنند.

زنان روستایی نیمی از جمعیت روستایی را تشکیل می‌دهند که این جمعیت نیز دوشادوش نیم دیگر (مردان روستایی) در تولید محصولات دامی و کشاورزی نقش بسزایی دارند حتی فروش بعضی از محصولات تولید شده نیز توسط زنان روستایی در بازارهای محلی صورت می‌گیرد. از اینرو نقش زنان روستایی در فعالیتهای کشاورزی و اقتصادی انکارناپذیر است، که آمار و ارقام گویای این واقعیت است. برای مثال در کشور خودمان، زن روستایی در حالیکه خانه‌دار است در نگهداری و تعلیم و تربیت کودکان، امور کشاورزی، پرورش دام و طیور و صنایع دستی نقش عمده‌ای دارد. در

و فرهنگی فراهم نشده و فرصت منصفانه بروز خلاقیت و استعداد انسانها در آنها - برقرار نشده است، فرآیند توسعه آن گونه که انتظار داشته‌اند موفق نبوده است، و تداوم و شتاب توسعه هنگامی رخ داده که زن و مرد دوشادوش - یکدیگر مسئولیت توسعه را بر عهده گرفته‌اند. بطوریکه در کشورهای پیشرفته ۲۵ تا ۲۸ درصد از نیروی کار را زنان تشکیل می‌دهند. در این جوامع ارزش و ضرورت اشتغال زنان در عرصه‌های گوناگون به رسمیت شناخته شده است.

زنان می‌توانند نقش موثری به عنوان روشنفکران، سیاست‌گذاران، تصمیم‌گیران، برنامه‌ریزان، یاری‌رسانان و بهره‌گیران از توسعه ایفا کنند. به گفته کارشناسان، زنان به لحاظ تواناییهای خود می‌توانند برکندی و سرعت جریانات توسعه - جوامع اثرگذار و تعیین‌کننده باشند به نحوی که امروزه میزان و نقش مشارکتهای زنان از نشانه‌های اصلی موفقیت یا عدم موفقیت سیاستهای توسعه‌ای به شمار می‌رود. نقش زنان را در توسعه می‌توان از جوانب مختلف بررسی کرد که در این مقاله بخش کشاورزی و روستایی در نظر گرفته شده است. یکی از

بنا به گزارش فائو - (سازمان خواربار و کشاورزی جهانی) فعالیتهای زنان روستایی در برخی از کشورهای دوبرابر مردان است. برای مثال در تانزانیا، سالانه مردان ۱۸۰۰ ساعت، زنان حداقل ۲۶۰۰ ساعت به کشاورزی می‌پردازند. با این وضع می‌توان گفت در کشورهایی که اساس و مبنای توسعه به عبارتی استراتژی توسعه آنها کشاورزی است توسعه کشورهای فوق در نتیجه توسعه کشاورزی بدون حضور و فعالیت زنان روستایی - امکانپذیر نخواهد بود.

تحقیقی که چندین سال قبل بعمل آمده گزارش شده است که هر زن فعال روستایی روزانه ۳ تا ۵ ساعت و گاه تا ۸ ساعت از وقت خود را در امور مربوط به صنایع دستی صرف می‌کند. در کارهای مربوط به زراعت و باغداری مانند وچین، تنک کردن، نشاکری، چیدن و بسته‌بندی محصول و امور مشابه دیگر مشارکت - فعال دارد، هر زن سالانه از ۲۰ روز تا دوماه و روزانه از ۴ ساعت تا ۸ ساعت در امور زراعی به شوهر خود کمک می‌کند. بعضی از زنان روستایی در امور اقتصادی، هم‌تای مردان خود می‌باشند و حتی گاه در اداره و رهبری کار مشارکت دارند و سرپرستی بخش عمده‌ای از عملیات اقتصادی خانواده را به عهده می‌گیرند. اخیراً نیز در تحقیق دیگری به این نتیجه رسیده‌اند که ۴۰ درصد فعالیتهای کشاورزی بوسیله زنان روستایی انجام می‌شود و همچنین آمار نشان می‌دهد که ۲۵ درصد ارزش افزوده بخش کشاورزی را زنان روستایی ایجاد می‌کنند و نیز حدود ۸۵ درصد فعالیتهای دامداری و صنایع لبنی در روستاها توسط زنان اجرا می‌شود و آنان در برخی تولیدات کشاورزی و باغی ۱۰۰ درصد حضور فعال دارند. بنا به گزارش فائو - (سازمان خواربار و کشاورزی جهانی) فعالیتهای زنان روستایی در برخی از کشورهای دوبرابر مردان است. برای مثال در تانزانیا، سالانه مردان ۱۸۰۰ ساعت، زنان حداقل ۲۶۰۰ ساعت به کشاورزی می‌پردازند. با این وضع می‌توان گفت در کشورهایی که اساس و مبنای توسعه به عبارتی استراتژی توسعه آنها کشاورزی است توسعه کشورهای فوق در نتیجه توسعه

کشاورزی بدون حضور و فعالیت زنان روستایی - امکانپذیر خواهد بود.

نقش دیگر مشارکت زنان در روند توسعه اقتصادی، اجتماعی از طریق کنترل رشد جمعیت است یکی از مسائل و مشکلات کشورهای جهان سوم رشد بالای جمعیت است که خود این مسئله، کشورهای فوق را با مسائل و مشکلات فراوانی مواجه کرده است. با مشارکت زنان در زمینه‌های مختلف و نیز با اشتغال زنان این مشکل و مسأله خود به خود حل خواهد شد و زمینه را برای توسعه فراهم خواهد آورد.

کنترل جمعیت یکی از شروط اصلی و اساسی توسعه است بطوریکه هر یک درصد کاهش جمعیت به معنی ۳ درصد افزایش درآمد ناخالص ملی می‌باشد که این شرط اساسی یعنی کنترل جمعیت با اشتغال زنان ارتباط تنگاتنگی دارد، تجربه جهانی نشان داده است، که همیشه زنان شاغل و تحصیل کرده فرزندان کمتری به دنیا می‌آورند. با اشتغال زنان می‌توان مانع اصلی و اساسی (رشد بالای جمعیت) کشورهای جهان سوم را در امر توسعه از میان برداشت.

با توجه به مطالب بالا می‌توان گفت که زنان نقش محوری را در توسعه جوامع ایفا می‌کنند چه به خاطر تاثیر گذاریشان بر تربیت و سرنوشت نسل‌های آینده و چه به عنوان نیمی از پیکره جوامع.

در رابطه با نقش زنان در توسعه باید نکاتی را مدنظر داشت؛ نکته اول این است که در کشورهایی که امکان افزایش فرصتهای شغلی وجود ندارد، اشتغال زنان نه تنها در توسعه اقتصادی و اجتماعی نقشی نخواهد داشت، بلکه عامل

افزایش بیکاری، ایجاد شغلهای کاذب و افزایش بخش خدمات و در نتیجه رشد تورم خواهد بود. بنابراین عامل مهمی که می‌تواند در نقش زنان در توسعه مثرتر واقع شود سرمایه‌گذاری برای توسعه و تنوع فرصتهای اشتغال است زیرا وقتی فرصت شغلی وجود داشته باشد پای زنان نیز به عنوان نیروی کار به میان کشیده می‌شود. در کشور ما کار زنان روستایی گویای این واقعیت است، برای مثال می‌توان فعالیت زنان روستایی را در هنگام نشاء برنج یا در بعضی مواقع درو کردن در صورت نبود کمباین، یا فعالیت قالببافی و... نام برد.

نکته دیگری که در رابطه با فعالیت زنان مطرح است این است که آیا کار زنان در خانه فعالیت اقتصادی است یا خیر؟ به عبارتی آیا کار زنان در خانه ارزش افزوده ایجاد می‌کند یا خیر؟ در رابطه با این نکته باید گفت کار زنان در خانه یک نوع فعالیت اقتصادی است که ارزش افزوده نیز به همراه دارد. مواد اولیه‌ای که به منظور تبدیل به کالاهای مصرفی به خانه وارد می‌شود می‌شود تبدیل این مواد به کالاهای نهایی مصرفی توسط زنان خانه‌دار صورت می‌گیرد، بنابراین اگر به جای مواد اولیه، کالاهای نهایی مصرفی خریداری شود، یعنی به جای سبزی پاک نشده، سبزی پاک شده و آماده یا به جای خرید مواد اولیه غذا، غذای آماده تهیه شود، مابه‌التفاوت پول پرداختی به کالاهای نهایی مصرفی و قیمت مواد اولیه، ارزش افزوده کار زنان محسوب می‌شود. از اینرو می‌توان گفت که امکان دارد در صورت اشتغال زنان به کار در بیرون از خانه و

وجود این فرهنگ در بین مردان که، کارخانه کار زنانه است، زن شاغل به علت خستگی و عدم فرصت کافی به تدریج به سوی مصرف غذاهای آماده و نیمه آماده کشیده می شود و این امر به معنای کاهش تولید اقتصادی در چارچوب خانواده است.

وضعیت زنان

در این قسمت از مقاله اشاره ای مختصر به وضعیت زنان در جهان و ایران از لحاظ فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مقایسه با مردان خواهیم داشت. اما قبل از اشاره به آمار و ارقام، باید این نکته را متذکر شد که بسیاری از فعالیتهای زنان به دلایل مختلف بصورت آمار و ارقام در نمی آید و از اینرو بعضی از آمارهای موجود در این زمینه با واقعیت اختلاف دارند.

گزارشهای توسعه انسانی سازمان ملل مبنی بر آن است که زنان گرچه نیمی از جمعیت جهان را تشکیل می دهند اما سهم شان در جمعیت فعال اقتصادی حدود ۳۰ درصد و در برخی از کشورها بسیار کمتر از این برآورد شده است.

در کشورهای در حال توسعه زنان در بخش رسمی فرصتهای شغلی کمتری دارند ولی در بخش غیررسمی بدون هیچگونه دستمزدی مشغول کار هستند، زنان شاغل در بخش رسمی نسبت به مردان ساعات بیشتری کار می کنند و دستمزد کمتری دریافت می نمایند.

دو سوم از جمعیت یک میلیاردی بیسوادان جهان را زنان تشکیل می دهند.

وضعیت زنان در ایران

طبق آمار سال ۱۳۷۰ از ۵۵ میلیون نفر جمعیت کشور حدود ۴۸ درصد آن را زنان تشکیل داده اند و از این رقم، ۵۷ درصد از زنان کشور در مناطق شهری و ۴۲ درصد در مناطق روستایی کشور سکونت دارند و

۱ درصد بقیه نیز مربوط به افراد غیر ساکن می باشد.

- طبق آمار سال ۱۳۷۳، از جمعیت فعال ۱۰ ساله و بیشتر کشور ۹۰/۲۱ درصد شاغل و ۹/۷۹ درصد بیکار و جویای کار هستند. ۸۷/۹ درصد جمعیت فعال را مردان و ۱۲/۱ درصد را زنان تشکیل می دهند.

- به استناد آمار و اطلاعات موجود در حال حاضر ۳۰ درصد از کارکنان دولت را زنان تشکیل می دهند. از این تعداد ۷۰ درصد در وزارت آموزش و پرورش، ۱۱ درصد در وزارت بهداشت و درمان (بیش از ۴۰ درصد کارکنان وزارت بهداشت را زنان تشکیل می دهند) و بقیه در سایر وزارتخانه ها اشتغال دارند. هم اکنون ۴۰ درصد از نیروی انسانی در بخش کشاورزی را زنان تشکیل می دهند در بخش تولید محصولات روستایی کشور، ۴۷/۶ درصد از محصولات تولید شده حاصل دسترنج زنان روستایی است. ۵۵ درصد از استادان دانشگاههای کشور زن هستند که از این تعداد، ۲۵ درصد در دانشگاههای پزشکی و ۲۰ درصد در دیگر دانشگاهها به تدریس اشتغال دارند.

گروههای شغلی، اشتغال زنان ایران و چند کشور آسیایی برای مقایسه در جدول زیر آمده است:

موانع مشارکت زنان در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی

با وجود اینکه زنان نقش مهم در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع دارند، اما موانعی وجود دارد که موجب عدم مشارکت آنان می شود که از مهمترین و عمده ترین موانع مشارکت زنان در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی می توان موارد ذیل را نام برد:

- ۱- وجود فرهنگ ضعیف و ناشناخته ماندن توان بالقوه زنان در جامعه.
- ۲- عدم خودباوری و اعتماد به نفس در زنان.
- ۳- نبود فرصتهای اشتغال مناسب در جامعه.
- ۴- عدم مشارکت لازم و کافی و همسویی مردان با زنان در کارهای خانه.
- ۵- طرز تلقی نادرست و رفتار تبعیض آمیز مدیران.
- ۶- برداشتهای متفاوت دینی در رابطه با زنان از جمله حجاب، تحصیل و حضور آنها در صحنه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سیاسی
- ۷- کم سواد و یا تحصیلات در سطح پایین و نداشتن تخصص و مهارتهای لازم
- ۸- وجود روحیه و فرهنگ مردسالاری یا پدر سالاری در برخی از خانواده ها
- ۹- تفاوتهای جسمی و فیزیکی زنان با مردان در نتیجه عدم توانایی احراز و انجام بعضی از مشاغل و فعالیتهای.
- ۱۰- کمبود زمینه های مساعد و کافی برای

کشور	ایران	بنگلادش	پاکستان	ژاپن	مالزی
عنوان مشاغل	۲۳/۵	۲/۲	۱۸/۳	۱۴/۱	۷/۶
مشاغل علمی و تخصصی	۴/۸	۲/۲	۲/۸	۲۳/۳	۹/۹
کارکنان امور دفتری و اداری	۰/۲	۰/۱	۲/۷	۱/۰	۰/۲
مدیران و کارکنان عالی رتبه اداری	۱/۲	۲/۴	۲/۳	۱۲/۷	۶/۳
کارکنان امور بازگانی و فروشندگان	۳/۳	۳۸/۳	۱۰/۲	۱۱/۵	۸
کارکنان امور خدماتی	۲۶/۷	۱۱	۱۶/۶	۰/۶	۳۱/۳
کشاورزان و دامداران	۲۳/۵	۲۶/۳	۶/۷	۲۶/۸	۱۵/۵
کارکنان مشاغل تولیدی	۵/۸	۱۳/۲	۲۰/۴	-	۱۱
کارکنان مشاغل طبقه بندی شده و					
اظهار نشده					
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

ورود زنان به پستهای کلیدی و مدیریتی که متناسب با توانایی و تخصص آنهاست.

تعاونیها و بهبود موقعیت زنان

در عصر ما تعاون یک اهرم مناسب برای توسعه اقتصادی است که می‌تواند همگام با سیاستهای دولت، در بهبود شرایط زندگی، کار، تولید و ارتقاء سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مردم موثر باشد و چنانچه بطور جدی مورد حمایت قرار گیرد. بار هزینه‌های دولتی را کاهش داده و بتدریج استقرار شرایطی را سبب می‌شود که طبقات مختلف مردم در مسائل اقتصادی مربوط به خود تصمیم گیرنده بوده و متناسب با برنامه‌های عمومی دولت، امور اقتصادی مربوط را عهده‌دار گردند.

با شرکت زنان در تعاونیهای زنان، بسیاری از مشکلات و موانع مشارکت آنها در روند توسعه برطرف خواهد شد. و مزایا و فواید زیادی عاید زنان خواهد شد از جمله می‌توان به ایجاد منبع کسب درآمد، افزایش ارزش افزوده محصولات تولید شده و در نتیجه کاهش هزینه‌هایی از جمله خرید مواد اولیه، هزینه حمل و نقل مواد اولیه خریداری شده، افزایش سرمایه و رفع احتیاجات از طریق دریافت وام و اعتبارات، فراهم آمدن شرایط برای ارائه هرچه بیشتر نظرات و پیشنهادات و نهایتاً مشارکت بیشتر زنان در تصمیم‌گیریها، افزایش تخصص و مهارت و... اشاره کرد، که اینها منجر به مشارکت هر چه بیشتر زنان در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی می‌شود. بر این اساس شرکتهای تعاونی به عنوان نیروی محرکه‌ای عمل خواهند کرد که مشارکت زنان را در روند توسعه افزایش می‌دهند.

آنچه بیشتر مدنظر ماست توسعه روستایی است زیرا زنان روستایی نقش موثری در توسعه کشاورزی و در نتیجه توسعه اجتماعی و اقتصادی دارند بدون

بررسی وضعیت و موقعیت کشورهای جهان از لحاظ توسعه بیانگر این امر است که در جوامعی که تعادل مطلوب و قابل قبول مشارکت عادلانه زن و مرد در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم نشده و فرصت منصفانه بروز خلاقیت و استعداد انسانها در آنها برقرار نشده است، فرآیند توسعه آن گونه که انتظار داشته‌اند موفق نبوده است،

سازماندهی دقیق، نقش بسزایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاها خواهند داشت.

نتیجه‌گیری

منابع انسانی یکی از عوامل موثر توسعه جوامع محسوب می‌شود که از آن به عنوان سرمایه اصلی توسعه یاد می‌شود، بنابراین موفقیت هر کشوری در مسیر توسعه پیوستگی تنگاتنگی با کیفیت منابع انسانی آن کشور دارد، منابع انسانی شامل کلیه زنان و مردان می‌باشد، کشوری در مسیر توسعه موفق خواهد بود و یا به عبارتی مرحله گذار از توسعه نیافتگی به توسعه یافتگی رابه سرعت و باموفقیت خواهد پیمود، که به زنان که تقریباً نیمی از جمعیت آن را تشکیل می‌دهند، بیشتر اهمیت داده و در برنامه‌های توسعه، بیشتر مدنظر قرار گرفته باشند.

برای مشارکت زنان باید زمینه‌های لازم از جمله سرمایه‌گذاری کافی در جهت توسعه و تنوع فرصتهای اشتغال و جهت‌گیری و راهنمایی زنان در گروههای شغلی افزایش سرمایه‌گذاریها در جهت بالابردن تحصیلات زنان بویژه زنان روستایی و کسب مهارت و تخصص لازم و... فراهم شود.

با وجود آنکه زنان نقش بسزایی در فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی و توسعه ایفا می‌کنند، اما در اغلب جوامع این نقش تحقق نیافته به عبارتی زمینه‌های لازم برای مشارکت زنان فراهم نشده و در نتیجه موانع و مشکلاتی بر سر راه مشارکت زنان در فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی بوجود

حضور زنان روستایی، توسعه روستایی تحقق نمی‌یابد و برای این منظور یعنی حضور و فعالیت موثر آنها باید زمینه‌های لازم را فراهم کرد و برای رسیدن به اهداف توسعه روستایی باید آموزش، ترویج و سازماندهی زنان در اولویت قرار گیرد تا توسعه اقتصادی و اجتماعی حضور زنان روستایی امکانپذیر گردد. تعاونیهای زنان روستایی در این راستا می‌توانند با آموزش، هدایت و سازماندهی نیمی از جمعیت روستاها که شامل دختران و زنان می‌باشد نقش موثری داشته باشند. این تعاونیها می‌تواند با توجه به توسعه روزافزون طرفداران و مصرف‌کنندگان خانگی (به علت عدم استفاده از مواد شیمیایی) نظیر شیرینی، سبزی، رب، ترشیجات و همچنین کارهای دستی، بافندگی، خیاطی و غیره در بین مردم زنان را آموزش داده و سپس برای تولید سازماندهی و هدایت و برای کالاهایشان بازاریابی نمایند تا از این انرژی عظیم در خانه‌ها نیز به نحو مطلوب استفاده شود.

با توجه به مطالب بالا می‌تون گفت که یکی از ابزارهای اصلی توسعه روستایی، تعاونیهای زنان روستایی می‌باشند که زمینه‌های لازم را برای مشارکت هرچه بیشتر زنان روستایی فراهم می‌کند. در این تعاونیها، مشارکت و همکاری گروهی در تولید ایجاد شده و خلاقیت و استعداد زنان روستایی بارور می‌شود. همچنین این تعاونیها باعث حضور چشمگیر زنان روستایی در صحنه تولید محصولات روستایی می‌گردد. تعاونیهای زنان روستایی در صورت برنامه ریزی و

آمده که منجر به کم‌رنگتر شدن نقش این بخش از جامعه، در توسعه شده است در این بین، موانع اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مهمترین موانع مشارکت زنان در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی می‌باشد.

در رابطه با از میان برداشتن موانع و مشکلات موجود بر سر راه حضور زنان در بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باید به اصلاح باورهای فرهنگی مردم و جامعه در رابطه با زن که ناشی از عوامل و مسائل متعدد می‌باشد پرداخت و همچنین در رفع این موانع باید طوری برنامه‌ریزی شود که به پایبندی و اعتقادات مسحکم و استوار زنان به نهاد مقدس خانواده منجر شود، نه اینکه به جدایی آنان از خانواده بیانجامد، چون مشارکت زنان در غرب طوری انجام شده که به جدایی زن از خانواده انجامیده که این نیز آثار سوئی برای این کشورها در پی داشته است.

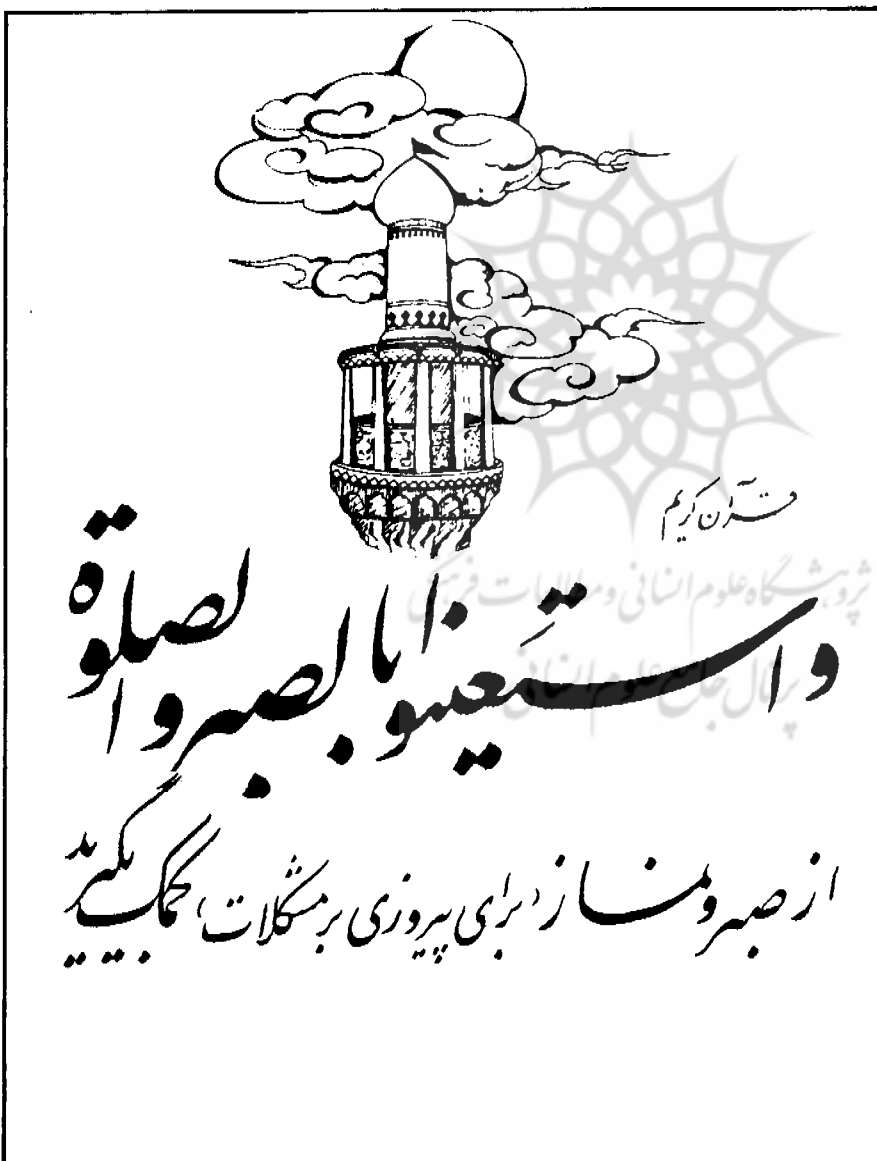
ابزاری که می‌تواند در رفع موانع موجود در مشارکت زنان و در روند توسعه اقتصادی و اجتماعی نقش موثری داشته باشد تعاونیهای زنان بخصوص تعاونیهای زنان روستایی می‌باشد، گفته شد که توسعه روستایی بدون مشارکت زنان تحقق نمی‌یابد، تعاونیهای زنان روستایی می‌توانند با فراهم کردن زمینه‌های لازم برای مشارکت هر چه بیشتر زنان روستایی، همچنین با آموزش، هدایت و سازماندهی زنان روستایی نقش موثری در توسعه روستایی و کشاورزی در نتیجه توسعه اقتصادی و اجتماعی داشته باشند.

منابع و مأخذ

- ۱- فقیهی، ابوالحسن، مجموعه مقالات سنجار بررسی مسائل اداری ایران (طوسی)، محمدعلی آموزش و پرورش و بالنده سازی نیروی انسانی در نظام دولتی، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، چاپ اول ۱۳۷۲.

- ۲- بهره‌وری «مجموعه مقالات»، (محسن، آینه و داد، منابع نیروی انسانی برای حداکثر بهره‌وری در زمینه فرهنگهای مختلف اسلامی، ترجمه عبدالله جاسبی)، مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، چاپ اول ۱۳۷۱.
- ۳- مظفری، بهجت الملوک، نگرشی اجمالی بر وضعیت زنان، فصلنامه تحول اداری، دوره چهارم، شماره ۱۴.
- ۴- بهار، فرزانه، نقش تعاون در بهبود موقعیت زنان جامعه ما، ماهنامه تعاون شماره ۴۹ مهر ماه ۱۳۷۴.
- ۵- چنگیزی آشتیانی، مهرانگیز، مشکلات اشتغال زنان در ایران و تجربه تعاونی زنان چینی در آفرینش اشتغال، ماهنامه تعاون شماره ۵۵ فروردین ماه ۱۳۷۵.
- ۶- بیگ زاد، جعفر، نقش شرکتهای تعاونی در توسعه اقتصادی واجتماعی، ماهنامه تعاون شماره ۶۱ آذر ماه ۱۳۷۵.

- ۷- مهریزی، مهدی، زن در فرهنگ اسلامی، ماهنامه پیام زن شماره پیاپی ۵۶ آبان ۱۳۷۵.
- ۸- رحیمی، موسی، زنان پیشروان توسعه روستایی، ماهنامه پیام زن شماره پیاپی ۶۴ تیر ماه ۱۳۷۶.
- ۹- عاقلی مقدم، هادی، اشتغال و نقش آن در آفریند توسعه روستایی، ماهنامه جهاد شماره ۱۸۱-۱۸۰ سال پانزدهم آذر و دی ۱۳۷۴.
- ۱۰- مشارکت زنان ضرورت تحقق اهداف توسعه (گزارش)، روزنامه همشهری سه‌شنبه ۲۲ آبان ۱۳۷۵ سال چهارم شماره ۱۱۱۹.
- ۱۱- نقش فراموش شده زنان در بازار کار ایران، روزنامه کار و کارگر شنبه ۲۹ دی ماه ۱۳۷۵، سال هفتم، شماره ۱۷۹۹.

ایجاد دامداریهای متمرکز بدلیل صرف اقتصادی آن و جلوگیری از تخریب مراتع مورد نیاز می‌باشد و در کنار این دامداریها احداث مجتمع صسنعتی گوشت و تهیه فرآورده‌های دامی و صنایع لبنی از نیازهای عمده‌ای است که در صورت انجام می‌تواند در افزایش درآمد ساکنین استان مؤثر واقع گردد و در ایجاد اشتغال جدید کارساز باشد.

مشخصات جغرافیائی

استان کهگیلویه و بویر احمد با وسعتی معادل ۱۶۲۶۴ کیلومتر مربع که حدود یک درصد خاک کشور را تشکیل می‌دهد در جنوب غربی ایران واقع گردیده و از شمال با استان چهارمحال و بختیاری، از مغرب با خوزستان و از مشرق و جنوب با استانهای اصفهان، فارس و بوشهر همجوار است. این استان سرزمینی است کوهستانی و مرتفع که کوههای زاگرس با رشته‌های موازی سراسر شمال و شرق آن را در بر گرفته و هرچه از شمال شرق به جنوب غرب نزدیکتر می‌شود، بلندیهای ارتفاعات آن کاهش می‌یابد و در نتیجه از میزان باران و رطوبت هوا بشدت کاسته می‌شود. این موقعیت طبیعی ویژگی اقلیمی دوگانه‌ای در منطقه پدید آورده و استان کهگیلویه و بویراحمد را به دو ناحیه سردسیر و گرمسیر تقسیم کرده است.

اول ناحیه سردسیر که شامل شمال شرق و مشرق استان می‌گردد وسعت این ناحیه بیش از ۶۰۰۰ کیلومتر مربع و ارتفاع آن از سطح دریا بطور متوسط ۲۱۰۰ متر بوده و چون میزان بارش برف و باران در این ناحیه بسیار زیاد است، بهمین دلیل مراتع آن سرسبز و جنگل‌های انبوه می‌باشد عمده‌ترین گونه گیاهی این منطقه را بلوط تشکیل می‌دهد بدین جهت بیشترین

وسعت جنگلها نیز از نوع بلوط است. شهرستان بویراحمد در این منطقه قرار دارد.

دوم ناحیه گرمسیر با مساحتی بیش از ۸۰۰۰ کیلومتر مربع که در جنوب و غرب استان و در مسیر بادهای گرم خوزستان قرار گرفته و آب و هوای آن نسبتاً گرم و خشک و میزان بارندگی اندک است و شهرستانهای کهگیلویه و گچساران در این ناحیه واقع‌اند.

وجود دو ناحیه سردسیری و گرمسیری با مناطق قشلاقی واقع در گچساران و کهگیلویه و مناطق ییلاقی مستقر در بویر احمد و دامنه‌های جنوبی بلندیهای زاگرس و همچنین برخورداری منطقه از مراتع طبیعی و کوهستانی، موقعیت مناسبی را جهت فعالیت‌های دامداری فراهم نموده و اعتدال هوای مناطق گرمسیری و سردسیری در فصول مختلف باعث ایجاد زمینه کوچ دامداران به این نواحی گردیده است. بهمین لحاظ نیز پایه‌های اصلی اقتصاد استان عمدتاً بر روی نگهداری و پرورش دام که از دیرباز در نظام عشایری و کوچ‌نشینی منطقه شکل گرفته و تا امروز جریان دارد استوار می‌باشد.

بطور کلی در مجموع می‌توان گفت که از نظر شرایط اقلیمی و وضعیت جغرافیائی

چکیده طرح مطالعاتی

وجود امکانات طبیعی مناسب همچون رودخانه‌های پرآب خرسان، مارون و زهره کوههای مرتفع چون دنا و نور، دشت‌های پروسعت مانند چرام، دهدشت و باشت، جنگل‌های وسیع که وسعت آن به ۶۵۰ هزار برآورد می‌گردد و نزدیک به ۲۵۰ هزار هکتار آن از نوع جنگل‌های انبوه می‌باشد، موقعیت خاصی به این استان داده است.

شهرها و جمعیت

استان کهگیلویه و بویر احمد براساس آخرین تقسیمات کشوری از سه شهرستان، ۱۰ بخش، ۷ شهر، ۲۷ دهستان و ۱۹۸۵۰ آبادی دارای سکنه تشکیل شده و شهرستان بویراحمد بمرکزیت شهر یاسوج مرکز آنست و دیگر شهرستانهای آن عبارت از شهرستان کهگیلویه بمرکزیت شهر دهدشت و شهرستان گچساران بمرکزیت شهر دوگنبدان می‌باشد. در رابطه با پیدایش و رشد شهرهای استان

باید گفت که چون بافت منطقه اصولاً عشایری و روستائی است لذا هیچکدام از شهرهای آن خودجوش و خودرو نبوده بلکه هر یک بنا به دلایل و مقاصد خاص سیاسی و یا اقتصادی توسط دولتهای وقت ایجاد گردیده‌اند مثلاً شهر یاسوج بجهت ایجاد مرکزی برای کنترل منطقه بوجود آمده و سپس بمنظور شهریت دادن به آن و فراهم نمودن زمینه‌های اشتغال ساکنین شهر یک کارخانه قند که در همان زمان نیز بعلت فقدان اراضی کشاورزی کافی، فاقد

کوچ نشین منطقه به ۳۳۵۶۲۸ نفر می‌رسد و بدین ترتیب متوسط تعداد سکنه هر آبادی از ۱۶۹ نفر فراتر نمی‌رود که با در نظر گرفتن وضعیت کوهستانی منطقه، مشکلات مربوط به ارائه خدمات به این جمعیت بخوبی نمایان می‌گردد.

ویژگیهای جمعیتی و مسئله اشتغال

جمعیت استان در سال ۱۳۷۰ بالغ بر ۴۹۶۷۳۹ نفر بوده است که از این تعداد ۳۵/۰۸ درصد در سنین کمتر از ده سال و ۲۵/۴۴ درصد در سنین ۱۰ تا ۲۰ سال

جمعیت بار معیشت نیز در استان بالاست به این معنی که هر فرد شاغل تکفل ۵/۵۴ نفر دیگر را بدوش می‌کشد و بهمین دلیل مسائلی همچون محدودیت درآمد شاغلین، پائین بودن سطح زندگی و محرومیت عمومی از مزایای رفاه از ویژگیهای بارز استان بشمار می‌رود که چنین امری خود اثرات نامطلوبی را در کلیه زمینه‌های اقتصادی نمودار ساخته و چرخ فعالیت بخش تولید که قسمتی از سرمایه‌گذاریهای آن قاعدتاً می‌بایست بصورت مشارکت عمومی صورت گیرد، بعلت فقدان پس انداز در بین عامه مردم از حرکت بازمانده است.

از نظر ترکیب شغلی آمارهای جمعیتی سال ۱۳۷۰ نشان می‌دهد که از میان جمعیت شاغل استان بیشترین تعداد یعنی ۳۴۴۳۷ نفر در بخش کشاورزی و دامپروری مشغول بوده‌اند و ۴۰۲۳ نفر در زمینه استخراج معدن، ۲۱۴۰ نفر در بخش صنعت و ۴۹۲ نفر در رشته آب و برق و گاز، ۸۲۹۲ نفر در فعالیت‌های ساختمانی ۴۴۰۷ نفر در فروشنده‌گی ۳۱۹۳ نفر در حمل و نقل ۶۵۴ نفر در خدمات مالی و ۲۷۰۳۱ نفر در امور عمومی فعالیت می‌کرده‌اند و فعالیت ۵۰۱۲ نفر نیز غیرقابل طبقه‌بندی بوده است.

این آمارها همچنین حاکی از آنست که در طی سالهای اخیر میزان شاغلین بخش‌های کشاورزی و صنعت کاهش یافته و در مقابل، تعداد شاغلین بخش خدمات افزایش پیدا کرده است.

و بالاخره در ارتباط با ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی جمعیت منطقه باید به کثرت نسبی بیسوادی و فقدان تخصص جمعیت فعال و افراد جویای کار اشاره نمود که خود یکی از معضلات مبتلا به استان بشمار می‌رود و در این ارتباط آمارهای اداره کارریابی استان نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۲ از میان تعداد ۴۶۹۸ فرد جویای کار تعداد ۳۵ نفر دارای

زمینه‌یابی تشکیل تعاونیها در

استان کهگیلویه و بویراحمد

۱۳/۹۹ درصد در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال ۱۰/۸۴ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال و بقیه در سنین بالاتر از ۴۰ سال قرار داشته‌اند، بدین ترتیب ملاحظه می‌شود که جمعیت استان جمعیتی بسیار جوان بوده و نیروی فعال آن نسبتاً کم می‌باشد و چون تعداد کودکان زیر ده سال نسبت به کل جمعیت زیاد است لذا متوسط بعد خانوار نیز بالاست و در حدود ۶/۲ نفر می‌باشد که این نسبت رقم قابل توجهی است و از توسعه نیافتگی استان حکایت می‌کند.

از دیگر ویژگیهای جمعیتی این استان آنکه از بین جمعیت فعال آن تنها ۸۲ درصد بکار اشتغال دارند و بنا بدلیل جوانی

توجیه اقتصادی لازم بود، در جوار آن تأسیس شده است و یا شهر کچساران که بعنوان یک مجتمع ستادی برای خدمت رسانی به فعالیتهای استخراج نفت در منطقه پایه گذاری گردیده و هم اکنون نیز اغلب ساکنان آنرا کارکنان و کارگران شرکت نفت تشکیل می‌دهند. در حال حاضر تعدد آبادیهای استان و وجود ۷ شهر نسبت به کل جمعیت ۴۹۶۷۳۹ نفری منطقه در سال ۱۳۷۰ نشان دهنده توزیع نامتعادل جمعیت در این استان است بطوریکه با در نظر گرفتن جمعیت شهرها به تعداد ۱۶۱۱۱۱ نفر در سال مزبور، کل جمعیت مستقر در آبادیهای دیگر بانضمام جمعیت

مدرک لیسانس و ۱۱۲ نفر فوق دیپلم، ۱۰۷۵ نفر دیپلم و ۱۱۲۵ نفر مدرک راهنمائی، تحصیلی ۱۳۰۳ نفر مدرک ابتدائی و ۷۰۰ نفر دارای سواد خواندن و نوشتن و ۳۳۸ نفر نیز بیسواد بوده‌اند.

ویژگیهای اقتصادی کشاورزی

از نظر ساخت اقتصادی، بخش کشاورزی و دامپروری در استان کهگیلویه و بویر احمد نسبت به سایر بخش‌ها نقش برتر دارد، با اینحال کشاورزی استان عمدتاً دارای جنبه خودمصرفی است، و تولیدات زراعی آن سهم چندانی در درآمد مردم نسدارد و تنها محصولات و فرآورده‌های دامی علاوه بر تأمین نیاز منطقه، بعنوان یک کالای مبادله‌ای در اقتصاد استان و تأمین معیشت مردم از اهمیت خاص برخوردار است، معذالک به لحاظ اینکه استان کهگیلویه و بویر احمد دارای دونوع آب و هوای سردسیری و گرمسیری می‌باشد لذا محصولات کشاورزی سردسیری و گرمسیری تقریباً در هر دو منطقه تولید می‌گردد. چون در ناحیه سردسیر بعلت ریزش زیاد برف و باران، میزان آبهای سطحی و عمقی فراوان است بهمین سبب در همه جا تراکم نسبی و تنوع جنگل‌ها بچشم می‌خورد و در جلگه‌های این ناحیه کشت محصولات سالانه زراعی معمول می‌باشد. بعلاوه باغداری و کشت درختان میوه نیز بدلیل مسطح نبودن اراضی و عدم رواج شیوه‌های نوین زراعت در بین کشاورزان و همچنین متناسب بودن آب و هوا با کشت درختان سردسیری و تأثیر تولید محصولات باغی در افزایش درآمد خانوارها، رایج است.

اما در ناحیه گرمسیر بعلت شدت نسبی گرمای هوا و کوتاه بودن ایام بارندگی، رشد و بقای گیاهان مرتعی کوتاه است

بنحوی که عشایر منطقه از اوایل اردیبهشت ماه بسوی مناطق سردسیر کوچ می‌نمایند. بطور کلی کشاورزی و تولید زراعی استان شدیداً متأثر از ساخت اجتماعی - اقتصادی و روابط عشایری موجود در منطقه می‌باشد کشت عمده را در منطقه اغلب گندم و جو و در بعضی جاهای دیگر برنج تشکیل می‌دهد که معمولاً بصورت دیم کاشته می‌شود. همچنین چغندر قند از دیگر محصولات زراعی است که تولید آن چندان قابل توجه نیست و کفاف صنعت قند موجود در استان را نمی‌دهد. بدین ترتیب و با توجه به عشایری بودن منطقه، تولیدات زراعی استان اصولاً مبتنی بر رفع نیازهای خود خانوارها است و بهمین دلیل نیز متوسط عملکرد و برداشت گندم در هکتار معمولاً کمتر از سایر مناطق مجاور بوده و علت عمده آن نیز به فرآیند تولید عشایری مربوط می‌گردد که در آن مرحله داشت در میان مراحل سه گانه کاشت، داشت، برداشت از اهمیت کمتری برخوردار است. و با توجه به اینکه جمعیت روستائی منطقه را معمولاً عشایر اسکان یافته تشکیل می‌دهند، لذا روستائیان که قاعدتاً شغل عمده آنها را باید کشاورزی تشکیل دهد دارای کارآئی کافی در این امر نبوده و بعلت نقصان تجربه، آشنایی آنان با فنون کشت بسیار ابتدائی است. لیکن در زمینه باغداری استان کهگیلویه و بویر احمد در سالهای اخیر رونق در خود توجهی یافته است. مهمترین تولیدات درختی این استان، انگور، انار، سیب، گلابی و آلو است که متأسفانه بدلیل فقدان راههای ارتباطی لازم حمل این محصولات به بازارهای مصرف چنانکه باید انجام نمی‌گیرد و بهره‌برداری لازم از آن بعمل نمی‌آید.

از نظر دامداری و تولید دامی باید گفت که این فعالیت رایجترین و مهمترین نوع فعالیت اقتصادی استان است لیکن هنوز عمدتاً در چارچوب شیوه‌های ابتدائی و به

شکل سنتی و متأثر از بافت نظام عشایری کوچ نشینی انجام می‌پذیرد. شیوه دامداری در استان کهگیلویه و بویر احمد فعلاً به سه شکل عشایری، روستائی و صنعتی است در دامداری نوع عشایری که بنا بر موقعیت طبیعی و شرایط اجتماعی و مقتضیات زندگی کوچ نشینی و رمه گردانی موجود در بین عشایر منطقه که انبوه جمعیت استان را تشکیل می‌دهند رایج می‌باشد. این فعالیت غالباً بصورت تولید، پرورش و نگهداری گوسفند است و نگهداری گاو کمتر در این نوع دامداری رایج است و از حیوانات دیگر هم به منظور حمل و نقل در هنگام کوچ نگهداری می‌نمایند.

در دامداری روستائی، دام و دامدار هر دو ساکن هستند و علوفه مورد نیاز از مراتع اطراف و پس چسر کشاورزی زراعت‌های مختلف و گاه و خوراک دام تأمین می‌شود و بالاخره دامداری صنعتی که با توجه به وفور بره در استان فعالیت اقتصادی است و در حال حاضر نیز تعداد ۷ واحد پرواربندی بره با ظرفیت ۲۶۰۹۰ رأس بره در دوره و ۱۱ واحد پرواربندی گوساله با ظرفیت ۱۴۲۰ رأس و ۱۱ واحد گاو داری با ظرفیت ۳۷۰ رأس و یک واحد پرورش بز نجدی با ظرفیت ۲۵۰ رأس در سطح استان وجود دارد.

در زمینه مرغداری علاوه بر وجود بیش از ۱/۵ میلیون قطعه مرغ بومی که اغلب در خانوارهای عشایری و روستائی و حتی شهری استان بمنظور تولید تخم مرغ و استفاده از گوشت آن نگهداری می‌شود تعداد ۵۲ واحد مرغداری صنعتی گوشتی با ظرفیت ۶۸۲ هزار قطعه در هر دوره وجود دارد که ۲۳ واحد دیگر مرغ گوشتی با ظرفیت ۳۹۵ هزار قطعه و یک واحد مرغ تخمگذار با ظرفیت ۳۰۰۰۰ قطعه نیز در دست احداث می‌باشد.

در زمینه پرورش ماهی ۲ واحد پرورش ماهی قزل آلا، مجموعاً با ظرفیت ۷۰ تن

که تنها یک شهرک واقع در یاسوج از امکانات آب، برق تلفن برخوردار بوده و بقیه فاقد امکانات لازم می‌باشند.

صنایع دستی: در میان رشته‌های صنایع دستی تولید و بافت گلیم و جاجیم و کبه رایج‌تر است که در طی سالهای اخیر با حمایت اداره کل صنایع دستی رونقی گرفته‌اند از جمله آنکه با ایجاد واحدهای آموزشی قالبیابی اغلب قالبیافتان صاحب تخصص و تجربه گردیده‌اند.

معادن

تا سال ۱۳۶۱ تنها سه معدن سنگ گچ در سطح استان با روش بهره برداری بسیار ابتدائی فعالیت داشت ولی از اواخر سال مزبور ببعد علیرغم وجود مشکلات و تنگناهای موجود، اداره کل معادن و فلزات استان توانسته است در جهت شناسائی ذخایر معدنی قدم‌های مؤثری بردارد بطوریکه پس از ده سال یعنی در پایان سال ۱۳۷۳ تعداد ۳۳ معدن فعال در استان فعالیت داشته‌اند که از این تعداد ۱۶ معدن سنگ گچ ۱۳ معدن سنگ لاشه، ۲ معدن سنگ تزئینی ۱ معدن سیلستین و یک معدن سنگ آبی می‌باشد. در زمینه معدن نفت باید گفت که میداین نفتی استان کهگیلویه و بویراحمد در شمار میداین نفتی با اهمیت در سطح کشور محسوب می‌گردد و میدان نفتی گچساران یکی از قدیمیترین میدانهای نفتی منطقه می‌باشد. که از سال ۱۳۱۹ استخراج نفت آن آغاز شده در حال حاضر نیز پس از میدان نفتی آسماری اهواز بزرگترین میدان نفتی کشور بشمار می‌رود.

خدمات و بازرگانی

مناطق روستائی و عشایر نشین استان کهگیلویه و بویراحمد، عمدتاً از بافت اقتصادی، دامداری برخوردارند این بافت طبیعتاً اثرات خود را بنحو گسترده‌ای در بازرگانی استان نمایان ساخته و در شیوه‌های مبادله کالاهای مورد مبادله

وجود زمینه‌های مناسب جهت سرمایه‌گذاری در فعالیتهای مختلف صنعت توریسم از جمله استعدادهایی است که می‌تواند در گسترش و بهبود ساختارهای درآمدی و اقتصادی منطقه و ایجاد اشتغال مؤثر واقع گردد.

بویراحمد بشمار می‌رفت که در سال ۱۳۴۶ با ظرفیت روزانه یکهزار تن چغندر قند تأسیس گردیده که با در نظر گرفتن ظرفیت تولیدی سالانه آن و متوسط عملکرد چغندر در هکتار فعالیت آن چندان قابل توجیه نمی‌باشد. لیکن در سالهای اخیر موافقت‌های اصولی متعددی برای احداث واحدهای صنعتی مختلف در این استان صادر گردیده که بعضاً تأسیس یافته و به بهره برداری نیز رسیده‌اند. این صنایع در زمینه‌های غذایی و داروئی، نساجی و چرم شیمیائی و سلولزی، فلزی کانی غیرفلزی و برق و الکترونیک فعالیت می‌نمایند و اداره کل صنایع استان نیز بمنظور حمایت از فعالیت‌های صنعتی اقدام به احداث ۳ شهرک صنعتی در یاسوج، دو شهرک در گچساران و یک شهرک در دهدشت نموده

سال در یاسوج فعالیت دارد و یک واحد هم با ظرفیت ۳۰ تن بصورت نیمه فعال فعالیت می‌نماید، و دو واحد دیگر هم با ظرفیت ۳۰ تن در سی سخت در دست احداث است که با احتساب مجموع آنها می‌توان گفت که ۵ واحد تکثیر پرورش ماهی در استان موجود است.

در مورد زنبور عسل اگرچه در پایان سال ۱۳۷۳ تعداد ۱۸۹۱۶ کلنی کندوی عسل مدرن در استان موجود بوده لیکن این فعالیت چنانکه باید زیاد با استقبال مردم روبرو نیست و شاید یکی از علل عمده آن ساختار عشایری جامعه و دیگر عدم دسترسی به بازارهای فروش می‌باشد.

صنعت

تا چندی قبل کارخانه قند یاسوج تنها صنعت موجود در استان کهگیلویه و

دامداری رایجترین و مهمترین نوع فعالیت اقتصادی استان است لیکن هنوز عمدتاً در چارچوب شیوه‌های ابتدائی و به شکل سنتی و متأثر از بافت نظام عشایری کوچ نشینی انجام می‌پذیرد.

تسبلور یافته است. شهرهای یاسوج، گچساران در دهدشت مراکز عمده مبادله کالا در استان، عمدتاً برای تأمین مایحتاج استان رویسوی استانهای همجوار دارند و از طرفی کمبود مراکز تولید کالا در منطقه هم، باعث آن شده است که شهرهای استان عمدتاً پذیرای واردات کالاهای مصرف کردند عدم توسعه بخش‌های صنعت و معدن و مراکز خدماتی نیز مزید بر علت بوده و خرید و فروش کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای صنعتی و خدماتی را به حداقل رسانیده است، مراکز عمده مبادله کالا در استان یعنی شهرهای یاسوج، دوگنبدان و دهدشت معمولاً تحت تأثیر بازارهای عمده‌تر در استانهای فارس، اصفهان و خوزستان قرار دارند. از طرفی نبود سرمایه‌های عمده تجاری و بازارهای پیشرفته در استان و عدم وجود زمینه‌های تشکیلاتی مناسب در بین گردانندگان شبکه توزیع داخلی استان سبب گردیده که سیستم تجاری و عمده‌فروشی کالا در استان از حلقه‌های ضعیف توزیع کالا بشمار آید، از طرف دیگر از رقابت مناسب در بازار نیز که می‌تواند ضامن عدم ترقی قیمت کالا باشد در بازارهای استان خبری نیست. توزیع کالا در استان به سه صورت دولتی - تعاونی و خصوصی انجام می‌پذیرد. بخش دولتی بیشتر در توزیع کالاهای سهمیه بندی شده نقش اساسی دارد و بخش تعاونی عمدتاً در شبکه‌های تعاونی روستائی - عشایری و تعاونیهای شهری در زمینه توزیع کالا فعالیت می‌نماید و بخش خصوصی در کنار دو بخش فوق بطور گسترده‌ای دست اندرکار داد و ستد و توزیع کالا است.

اما در زمینه خدمات باید گفت که در سال ۱۳۷۰ بیش از ۴۹ درصد جمعیت

شاغل استان در این بخش جذب بوده‌اند که در مقایسه با شاغلین بخشهای دیگر از یک رشد ناهماهنگ حکایت می‌کند که از جمله علل رشد ناموزون این بخش باید به سهولت و آسانی کارهای خدماتی عدم نیاز به تخصص و مهارت لازم، پائین بودن سطح ثروت عمومی و عدم نیاز مشاغل خدماتی به سرمایه‌گذاری زیاد و درآمدزا بودن این قبیل فعالیتها اشاره کرد.

نیازهای اقتصادی

استان کهگیلویه و بویراحمد به جهت عدم توسعه مطلوب و شرایط ویژه خود نیازمند سرمایه‌گذاری و اجرای پروژه‌های عمرانی اجتماعی متعدد و متناسب با شرایط روستائی و شهری است تا زمینه لازم برای تحولات اجتماعی، اقتصادی و صنعتی در این منطقه فراهم آید. بعنوان مثال در بخش کشاورزی مهار کردن آبهای سطحی و توسعه سطح زیرکشت به ویژه در محدوده دشت‌های جنوبی استان از طریق تبدیل اراضی دیم قابل آبیاری به اراضی آبی، کاهش اراضی تحت آیش و اجرای کشت‌های مجدد، از جمله از سیاست‌هایی است که در توسعه بخش کشاورزی منطقه مؤثر است و با توجه به اینکه مناطق سردسیر شمالی استان هم مستعد کشت علوفه و حبوبات می‌باشد ایجاد دامداریهای متمرکز بدلیل صرفه اقتصادی آن و جلوگیری از تخریب مراتع، مورد نیاز می‌باشد.

ایجاد صنایع جنبی در کنار دامداری و ایجاد مجتمع صنعتی گوشت در استان و تهیه فرآورده‌های دامی و ایجاد و گسترش صنایع لبنی در استان خصوصاً شهرستان‌های بویراحمد و کهگیلویه از نیازهای عمده‌ای است که در صورت انجام می‌تواند در افزایش درآمد ساکنین استان

مؤثر واقع گردد و در ایجاد اشتغال جدید کارساز باشد. همچنین باتوجه به وجود معادن بسیار زیاد در استان و رشد کند و بطئی فعالیتهای معدنی، سرمایه‌گذاری در این بخش نیز از نیازهای ضروری استان بشمار می‌رود.

و اما در زمینه خدمات و بازرگانی از آنجا که ترکیب جمعیت شاغل در بخش خدمات در استان بعنوان یک ترکیب کاذب و غیرمنسجم و ناهماهنگ نمایان می‌باشد. لذا بعنوان اولویت اول با توجه به شرایط خاص استان و ضعف بنیه تکنیکی، گسترش آموزشگاههای آموزش فنی حرفه‌ای در سطح استان مورد نیاز است که خود این امر زمینه ساز تحول در بخش فرهنگ منطقه نیز خواهد بود. در بخش حمل و نقل شهری و بین شهری امکانات عرضه خدمات بخصوص در نقل و انتقال بار بسیار کمتر از نیاز و تقاضا می‌باشد، در شهرستان دهدشت، نیاز به ارائه خدمات در زمینه رستوران، هتل داری و حمل و نقل شهری بوضوح احساس می‌شود.

همچنین طبیعت زیبا و دل‌انگیز منطقه ایجاب می‌نماید که در زمینه صنعت توریسم نیز سرمایه‌گذاری بعمل آید. و بالاخره احداث و راه اندازی طرحهای مهم زیربنائی از قبیل راه‌های ارتباطی، بیمارستان، فرودگاه، و ایجاد مدارس آموزش عالی احداث خانه‌های ارزانقیمت جهت اسکان جمعیت و جذب نیروهای متخصص از نیازهای اساسی در مسیر توسعه اقتصادی استان می‌باشد.

استعدادها

نظر به دوگانگی آب و هوا در استان کهگیلویه و بویراحمد و به برکت شرایط

اقلیمی مساعد خصوصاً در منطقه سردسیر، استعدادهای فراوانی از نظر فعالیت‌های کشاورزی در این استان موجود می‌باشد از جمله اینکه به سبب تناسب آب و هوای نقاط سردسیر با درختان نقاط سردسیری و مناطق گرمسیر با درختان گرمسیری امکان توسعه فعالیت در این زمینه و افزایش درآمد باغداران بیش از آنچه که هست موجود می‌باشد. در زمینه دامداری، پرورش بز نجدی که دارای جثه نسبتاً بزرگ و میزان شیردهی تقریباً زیاد و خاصیت دوبارزائی و دوقلوزائی در سال را دارد و از نظر تغذیه نیز بسیار کم‌توقع است و اخیراً نیز پرورش آن در منطقه رواج پیدا کرده است، با شرایط اقلیمی استان متناسب می‌باشد از نظر زنبورداری و تولید عسل نیز استان کهگیلویه و بویراحمد یکی از مساعدترین شرایط را برای پرورش زنبور عسل در مملکت داراست که توجه به گسترش این فعالیت علاوه بر ایجاد و شغل و درآمد برای عده‌ای از مردم انگیزه‌ای نیز جهت حفظ محیط طبیعی بویژه از نظر پوشش گیاهی و نباتات علوفه‌ای خواهد بود. وجود درختان میوه و افزایش سطح زیرکشت باغات و تداوم آن نیاز به زنبورداری را ضروری می‌سازد. زیرا که زنبور یکی از عوامل اصلی انتقال گرده برای گیاهان است. همچنین تولید موم که در صنعت واکس سازی مصرف فوق‌العاده‌ای دارد از مزایای اقتصادی و صنعتی گسترش زنبورداری بحساب می‌آید.

یکی دیگر از استعدادهای طبیعی استان آنست که در این استان گیاهانی که مصارف داروئی و صنعتی دارند با تنوع بسیار در خور توجهی می‌روند. این گیاهان که بصورت پراکنده در بعضی از مناطق استان یافت می‌شوند، تعدادشان به ۲۳۰ گونه گیاهی می‌رسد و برای درمان بیماریها مؤثرند اما تاکنون بطور اقتصادی

مورد استفاده و بهره برداری قرار نگرفته‌اند.

وجود جنگلهای انبوه بلوط و درختچه‌هایی مثل بنه، کیکله، زالزالک، زبسان‌گنجشک و پسته وحشی از دیگر امکانات موجود استان بشمار می‌رود مخصوصاً بلوط که ۸۰ درصد جنگلهای استان را تشکیل می‌دهد و بذر آن در تهیه خوراک دام و طیور و تامین نیاز صنایع چرمسازی و همینطور داروسازی و پزشکی، شیمیائی و عکاسی، تولید پلاستیک و چسب، صنایع دریائی، صنایع سرامیک و صنایع دیگر می‌تواند مؤثر باشد. خلاصه آنکه قابلیت‌ها و استعدادهای طبیعی این استان برای توسعه امر

دامداری، کشت درختان سردسیری و گرمسیری و پرورش زنبور عسل کاملاً مناسب است و با ایجاد صنایع جنبی برای تبدیل تولیدات آنها می‌توان این منطقه را بصورت انبار مواد غذایی برای استانهای همجوار تبدیل نمود. همینطور با ایجاد سایر صنایع جنبی کشاورزی برای

محصولات کشاورزی مانند صنایع چوب به اقتصاد استان پیشرفت قابل ملاحظه‌ای بخشید. از باب معدن نیز زمینه فعالیت‌های معدنی در وضعیت بسیار مناسب، برای استان فراهم است که در صورت از قوه به بالفعل در آمدن می‌تواند توسعه بخش‌های دیگر اقتصادی به دنبال بیاورد و بالاخره اینک وجود زمینه‌های مناسب جهت سرمایه گذاری در فعالیتهای مختلف صنعت توریسم از جمله استعدادهایی است که می‌تواند در گسترش و بهبود ساختارهای درآمدی و اقتصادی منطقه و ایجاد اشتغال مؤثر واقع گردد.

موانع و مشکلات

استان کهگیلویه و بویراحمد از مناطق محروم کشور بشمار می‌رود که با مشکلات فراوانی در بخشهای مختلف اقتصادی مواجه است و موانع متعددی در مسیر توسعه فعالیت‌های خود پیش رو دارد. یکی از مشکلات اساسی استان کمبود تولید کالا محدودیت سرمایه و سرمایه‌گذاری در

بخش‌های کشاورزی، صنعت خدمات و بازرگانی است، و همچنین پائین بودن سطح دانش و تکنولوژی، کمبود نیروهای متخصص - فقدان مدیریت کارآمد. عدم اجرای روش‌های صحیح بهره برداری در امر کشاورزی، احیاء مراتع و تولید محصولات کشاورزی. سنتی بودن فعالیت‌های مربوط به امور دامداری که عمده‌ترین فعالیت اقتصادی منطقه را تشکیل می‌دهد، و بالاخره پائین بودن سطح آگاهی‌های عمومی از مسائل اساسی و موانع عمده در توسعه اقتصادی استان است.

میزان رغبت مردم به مشارکتهای تعاونی و جایگاه بخش تعاون در اقتصاد استان

امر یاریگری و تعاون نه تنها در میان عشایر بعنوان یک اصل ریشه دار و قدیمی زندگی مطرح است، بلکه به لحاظ استواری ساختار اجتماعی منطقه به نظام عشایری، اکثریت مردم استان نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشند. بهمین سبب می‌توان گفت که زمینه‌های فکری و فرهنگی مردم اعم از شهری و روستائی در ارتباط با بخش تعاون بسیار مساعد بوده و غالباً به مشارکت در فعالیت‌های تعاونی راغب اند. این مطلب را شاید بتوان با ارائه آمارهای تعاونی‌های موجود استان که در زمینه‌های مختلف اقتصادی فعالیت می‌نمایند تأیید نمود. آمارهای اداره کل تعاون استان کهگیلویه و بویراحمد نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۴ تعداد ۱۳ تعاونی تولیدی مرغ گوشتی فعال با ظرفیت ۲۵۵۰۰۰ قطعه و ۱۲ واحد در دست احداث با ظرفیت ۲۷۰۰۰۰ قطعه و یک واحد تعاونی مرغ تخمگذار با ظرفیت ۲۰۰۰۰ قطعه در کهگیلویه و بویراحمد موجود بوده که نزدیک به ۴۸/۷ درصد گوشت مرغ مورد نیاز استان را تأمین می‌نموده است. در زمینه پرواربندی بره ۱۲ واحد تعاونی با ظرفیت ۸۷۰۰ رأس

بصورت فعال موجود، و ۴ واحد دیگر با ظرفیت ۲۸۵۰ رأس در دست احداث بوده، همچنین یک واحد پرورش گوساله با ظرفیت ۲۵۰ رأس و یک واحد پرورش بز نجدی با ظرفیت ۳۰۰ رأس به شیوه تعاونی فعالیت می‌کرده‌اند، و در زمینه شیلات و پرورش ماهی سرد آبی نیز ۳ واحد پرورش ماهی قزل‌آلا هر یک با ظرفیت ۳۰ تن در حال احداث بوده‌اند، در بخش صنعت هم تشکیلات تعاونی همانند سایر بخش‌ها جایگاه خاصی را در استان کهگیلویه و بویر احمد بخود اختصاص داده است بطور مثال در سال ۱۳۷۴ از ۲۰ واحد صنایع شیمیائی و سلولزی ۳ واحد و از ۴۸ واحد کانی غیرفلزی ۲۶ واحد و از ۶۰ واحد صنایع فلزی ۵ واحد و از ۱۳ واحد برق و الکترونیک ۲ واحد به بخش تعاون اختصاص داشته، همچنین از میان ۵۷ معدن فعال استان تعداد ۱۶ معدن بصورت تعاونی فعالیت می‌نمودند و در مجموع ۳۰ درصد اشتغال بخش معدن مربوط به تعاونیها بوده است. در ارتباط با توزیع ۸۲ شرکت تعاونی مصرف کارگری و کارمندی و تأمین نیاز تولید کنندگان و مصرف کنندگان به امر توزیع کالا مشغول بوده‌اند و اگر تعداد ۴۵ تعاونی روستائی و ۴۲ تعاونی عشایری را با حدود ۵۲ فروشگاه به مجموع این تعاونیها اضافه نمایم بیشتر متوجه رشد تعاونیها و گسترش امر تعاون در میان جامعه استان خواهیم بود. در زمینه خدمات نیز فعالیت این قبیل تعاونیها قابل توجه بوده بنحویکه در سال مورد نظر مجموعاً ۲۵ شرکت تعاونی در ارتباط با فعالیت‌های مختلف خدماتی وجود داشته است.

زمینه‌های شناسائی شده و امکان‌پذیر جهت انجام فعالیت به شیوه تعاونی

در بررسی نیازها و استعدادهاى منطقه این مطلب حاصل گردید که بمنظور توسعه اقتصادی، و محرومیت زدائی استان، ایجاد

اشتغال مولد و نیل به خودکفائی و برقراری موازنه مثبت در داد و ستد کالا و خدمات بین این استان و سایر استانهای کشور، زمینه‌های بسیار متعددی جهت سرمایه‌گذاری در بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن، توریسم خدمات و بازرگانی وجود دارد. معذالک آنچه که در این ارتباط باید مدنظر قرار گیرد، توجه به این نکته است که برخی از این زمینه‌ها منحصرأ در قالب طرح‌های عمرانی و توسط دولت قابل اجرا می‌باشد. بهمین سبب در اینجا تنها به آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی اشاره می‌شود که سرمایه‌گذاری در زمینه آنها با استفاده از شیوه‌های تعاونی و ضمن در نظر گرفتن شرایط اقلیمی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان امکان‌پذیرتر بوده و ایجاد تشکیلات تعاونی جهت انجام فعالیت در زمینه آنها مناسب و دارای توجیه می‌باشد. این فعالیتها عبارتند از:

- ۱- یکپارچه سازی اراضی با ایجاد تعاونیهای زراعی بمنظور کشت گیاهان علوفه‌ای جهت تغذیه احشام و تعریف دام‌های منطقه.
- ۲- ایجاد واحدهای دامپروری صنعتی با توجه به ازدیاد دام‌های استان و به منظور جلوگیری از تخریب مراتع و پرواربندی با استفاده از تغذیه دستی.
- ۳- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش بز نجدی با توجه به شرایط آب و هوایی مناسب منطقه و خواص برتر این نژاد خصوصاً کم توقعی غذایی و چندقلوزائی.
- ۴- ایجاد واحدهای پرورش گاو شیری بشرط تشکیل تعاونیهای تولید علوفه و بمنظور تأمین نیاز واحد شیر پاستوریزه استان.
- ۵- ایجاد واحدهای پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار بمنظور تأمین نیازهای استان و ایجاد اشتغال مولد در نقاط محروم منطقه.
- ۶- ایجاد واحدهای تعاونی پرورش

ماهی‌های گرم آبی از طریق هدایت آب رودخانه‌ها به استخرهای پرورش ماهی در مناطق گرمسیر و ماهی‌های سرد آبی بخصوص قزل آلا در نقاط سردسیر.

۷- تشکیل تعاونیهای خدمات مکانیزاسیون کشاورزی بمنظور فراهم نمودن زمینه‌های مناسب کاشت، داشت و برداشت محصولات کشاورزی.

۸- تشکیل واحدهای تعاونی جمع آوری شیر جهت عرضه به کارخانجات فرآورده‌های مواد لبنی و استفاده بهتر و بیشتر از شیر و فرآورده‌های آن.

۹- احداث کارخانه گچ پاکتی در نواحی گچساران و کهکلیویه.

۱۰- احداث کارخانه گچ طبی در شهرستان بویراحمد با استفاده از معدن گچ خالص ناحیه امیرآباد یاسوج.

۱۱- بهره‌برداری از معدن سیلیس سی سخت بمنظور تهیه شیشه و سایر محصولات.

۱۲- احداث کارخانه پرش سنگ‌های گرانیتی در سی سخت.

۱۳- احداث کارخانه تولید نئوپان با استفاده از سرشاخه‌های باغی و جنگلی در شهرستان بویراحمد.

۱۴- ایجاد کارخانه سورتینگ و بسته بندی میوه در منطقه سی سخت یاسوج.

۱۵- اجرای طرحهای تعاونی مختلف بمنظور تولید مشتقات حاصل از نفت در گچساران.

۱۶- احداث کارخانه‌های صنایع تبدیلی در زمینه تولید کمپوت و عصاره میوه.

۱۷- ایجاد واحدهای تعاونی تولید مواد لبنی و محصولات چرمی با توجه به وفور دام در منطقه.

۱۸- ایجاد تشکلهای تعاونی بمنظور جمع‌آوری و بسته بندی گیاهان دارویی بدلیل وجود گونه‌های متنوع این قبیل گیاهان در منطقه و احداث کارگاههای اسانس‌گیری از گیاهان مزبور.

۱۹- ایجاد کارگاههای تعاونی رنگرزی گیاهی بمنظور استفاده از مواد طبیعی گیاهی در رنگرزی پشم.

۲۰- احداث کارخانه‌های آردسازی در شهرهای دهدشت و گچساران بمنظور تأمین آرد مصرفی مورد نیاز.

۲۲- ایجاد تعاونیهای صنایع دستی بمنظور تولید گلیم، جاجیم و گبه بصورت نیمه متمرکز.

۲۳- ایجاد تعاونیهای حمل و نقل بار و مسافر به نقاط مختلف استان خصوصاً در شهر یاسوج.

۲۴- احداث سردخانه و انبارهای تعاونی در شهرهای مختلف بمنظور نگهداری و انبار محصولات کشاورزی، دامی و تولیدی

۲۵- ایجاد تشکلهای تعاونی عرضه و فروش دام بمنظور جلوگیری از خروج بی‌رویه دام از استان و تأمین منافع دامداران محلی.

۲۶- ایجاد آموزشگاهها و مدارس غیرانتفاعی در شهرهای یاسوج و گچساران

۲۷- تأسیس درمانگاههای پزشکی در شهرهای گچساران در دهدشت.

۲۸- ایجاد واحدهای ارائه خدمات و تسهیلات توریستی مانند کمپنیک و چادر، سرویس‌های بهداشتی، غذاخوری و استراحتگاه و غیره در شهرهای یاسوج، دهدشت و سی سخت.

۲۹- ایجاد تشکلهای تعاونی بمنظور ارائه خدمات تفریحی و ورزشی از قبیل احداث شهربازی، توسعه و تجهیز پیست‌های اسکی.

۳۰- ایجاد واحدهای تعاونی مهد کودک در یاسوج و گچساران.

تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری و منابع آن

در طرحهای کشاورزی و دامپروری چون اجرای اغلب طرحهای پیشنهادی ضروری است و تقریباً همه از اهمیت

یکسان برخوردارند بدین جهت اولویت‌ها و تقدم و تأخر در بین آنها در اکثر موارد نسبی بوده و در واقع هر یک از طرحها مکمل اهداف طرح دیگر می‌باشد.

اما در طرحهای صنعتی اولویت طرح تولید مشتقات نفتی از بقیه طرحها بیشتر است، زیرا علاوه بر وجود میادین نفتی بزرگ در استان، اصولاً این فعالیت از اشتغال‌زائی بسیار بالائی برخوردار بوده و می‌تواند منشاء توسعه اقتصادی منطقه گردد. اجرای طرحهای مزبور به فعالیتهای معدنی نیز با توجه به وجود زمینه‌های مساعد روستائی در استان در اولویت بعدی قرار دارد و در ارتباط با طرحهای خدماتی نیز اولویت ایجاد طرحهای توریستی بیشتر می‌باشد، البته لازم به یادآوری است که امکان سرمایه‌گذاری در زمینه کلیه فعالیت‌های شناسائی شده بدون حمایت‌های دولت چندان میسر نخواهد بود، زیرا بدلیل فقدان تخصص و عدم توان مالی ساکنین منطقه امکان پذیری اجرای طرحهای اقتصادی بصورت انفرادی بسیار بعید بنظر می‌آید بهمین لحاظ ضرورت دارد که بمنظور تسهیل در امر توسعه اقتصادی استان و تقویت و توسعه بخش تعاون، ایجاد اشتغال مولد و تعدیل و ثروت و تأمین عدالت اجتماعی، اقدامات حمایت‌گرانه ذیل از طرحهای تعاونی مولد و اشتغال‌زا، توسط دولت بعمل آید.

۱- حمایت مالی کافی از طرحهای قابل اجرا بصورت اعطای اعتبارات وامی با در نظر داشتن عدم توان مالی مجریان طرحها از یک سو و تورم روزافزون از سوی دیگر.

۲- حذف پاره‌ای از ضوابط پیچیده بانکهای عامل و پرداخت بموقع اعتبارات سرمایه‌گذاری به مجریان طرحها.

۳- تعدیل ضوابط مربوط به شرکتیهای تعاونی از قبیل سهم سرانه اعتبارات وامی قابل پرداخت به اعضاء و نیز درصد سهم هر عضو در تعاونی.

شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی

آموزش عنصر اساسی عملکرد خوب شرکت است و باید چنین باشد. شرکت در کنترلهای مربوط به امور بیمارستانی مشارکت می‌کند، با مؤسسات رسمی مراقبتهای بهداشتی خانگی رقابت می‌کند، و همگام با شرکتهای دیگر تلاش دارد تا خدمات بهداشتی - درمانی را به قیمت ارزان عرضه نماید. قابلیت اعتماد اعضای این تعاونی، و صلاحیت و صبر و حوصله آنان در کل منطقه به صورت الگو درآمده است. مدیران بیمارستانها و مسئولان امور دولتی میزان اعتماد پذیری این تعاونی را باور دارند، زیرا این شرکت اثبات کرده که پرداخت بیشتر و فراهم کردن شرایط مطلوبتر باعث می‌شود که کارگران خدمات بهتری ارائه دهند.

نتیجه رسید که رشد خدمات بهداشتی خانگی ۲۰ درصد در سال است. در این زمینه افراد زیادی به صورت تمام وقت و نیمه وقت، با دریافت حق الزحمه اندک، بدون نیاز به مراقب یا بازرس، و با کارایی قابل ملاحظه کار می‌کنند. با اینحال نوع فعالیت به گونه‌ای است که پس از مدتی اشتغال می‌تواند افراد را از لحاظ کیفیت کاری و برخورداری از تخصص و دریافت حقوق بیشتر به سطح قابل ملاحظه‌ای برساند.

در آن زمان بودجه مدی کر^(۴) (یعنی مرکز مراقبتهای بهداشتی دولتی) کم شده بود و به این دلیل هزاران نفر را پیش از درمان کامل از بیمارستان مرخص می‌کردند. سازمانهای سنتی مراقبتهای

در سال ۱۹۹۲ یکی از جوایز سه گانه مجله INC به این شرکت تعلق گرفت؛ این جوایز به نوآوران یا پیشگامان فعالیت در هر سال اهداء می‌شود. همچنین شرکت یاد شده از جمله پنج برنده تراست فعالیتهای بازرگانی^(۲) شده، زیرا در کارهای خود 'شهامت'، هماهنگی و اتحاد و نگرش خدمت به اجتماع داشته است.

با اینحال، نباید تصور کرد که داستان توفیق این تعاونی به همین سادگی است. در سال ۱۹۸۵ تعاونی یاد شده به کمک مردم تاسیس شد و در همان سال ریک سورپین^(۳) به عنوان یک مرکز منحصر به فرد اشتغال از آن نام برد. وی که مسئولیت یک سازمان توسعه اقتصادی را برعهده داشت، از بررسی خود به این

در یکی از فقیرترین مناطق قاره آمریکا، در شهری که در منطقه برونکس جنوبی^(۱) واقع شده و مشکلات اقتصادی قابل ملاحظه‌ای داشته، توفیق غیرمنتظره‌ای حاصل شده که به داستان شباهت دارد. این توفیق به شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی خانگی مربوط می‌شود. این شرکت در مدتی کوتاه پس از تأسیس رشد چشمگیری داشت، بطوریکه بسیار مورد توجه قرار گرفته و در سراسر قاره به صورت الگو درآمده است. هم اکنون شرکت مزبور بزرگترین تعاونی خدمات بهداشتی در منطقه برونکس است و ۳۰۰ نفر به عنوان متصدیان مراقبتهای بهداشتی در آن کار می‌کنند که اکثر آنان را زنان و زن شوهرهای بدون فرزند تشکیل می‌دهند.

بهداشتی نیز در شرایطی نبودند که بتوانند پاسخگوی افزایش روزافزون بیماران و درمان امراض متعدد آنان باشند. با اینحال تریخیص زود هنگام بیماران از بیمارستان و اعزام آنان به منازلشان برای حل مسأله کمبود بودجه و مشکلات مالی، به شکل یک امر اساسی درآمده بود، زیرا در غیر اینصورت بیمارستانها قادر به ارائه حداقل خدمات بهداشتی و درمانی نیز نبودند. در نتیجه روز به روز بر عده چنین کسانی که از بیمارستان مرخص می‌شدند، افزوده می‌شد ضمن اینکه عده کثیری از مردم منطقه مسن بودند و به همین دلیل نیاز شدیدی به مراقبتهای بهداشتی و درمانی و مداوای امراض احساس می‌شد.

سورپین احساس کرد که باید دست به کار شود و البته خیلی سریع از این اقدام نتیجه گرفت، اگرچه برای نیل به موفقیت ناچار شد تعدادی زیادی کار آزمایشی انجام دهد. با اینحال، در نهایت برای حل مشکلات بهداشتی و درمانی و اشتغال عده زیادی بیکار، یک راه منحصر به فرد پیدا شد. در این توفیق، ترکیب عوامل متعددی از جمله آنچه در زیر می‌آید، مورد نظر بوده است:

* التفات به عده کثیری سالمند و معلول که جایی جز منازل خودشان نداشتند.

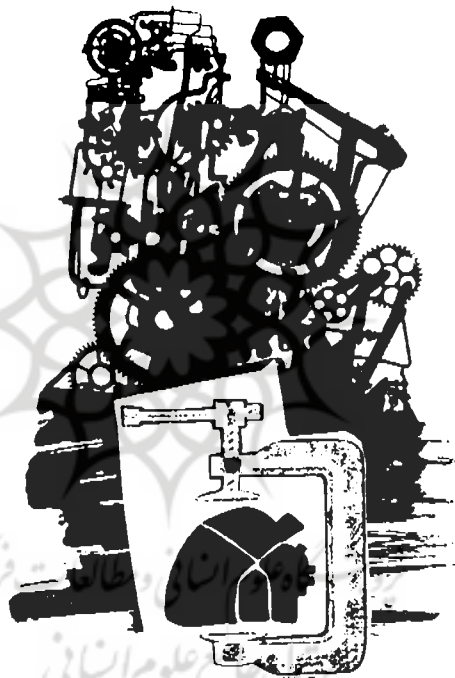
* ضرورت تأمین خدمات بهداشتی و درمانی در منازل این افراد با هزینه اندک ضمن تعقیب برنامه‌های بهداشتی - درمانی دولت.

* توجه به این نکته که بهسازی کیفی خدمات یاد شده مستلزم حل مشکل مادی مردم و همچنین ارائه آموزشهای کافی به آنان است.

* حل مسأله بیکاری عده کثیری از افراد منطقه در نتیجه آموزش آنان برای تصدی مشاغل بهداشتی و درمانی برای این منظور، شرکت یاد شده برنامه‌هایی را اجرا کرد که در این مقاله به آن اشاره می‌شود.

ساختار توفیق فعالیت کارگری

کلید توفیق شرکت، ساختار آن است که به عنوان یک تعاونی کارگری فعالیت می‌کند. این تعاونی براساس قوانین کار اداره می‌شود، ضمن اینکه "ریک سورپین" در تنظیم این قوانین نقش چشمگیری داشته

در نشریه "ایجاد اتحاد و محل کار" از انتشارات مرکز آموزش وابسته به شرکت تعاونی آمده است: "روش آموزش شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی بر این نکته استوار است که باید مدرسان در خدمت تعاونی باشند مددکاری اساس آموزش را تشکیل دهد، و به زنان داوطلب کمک کند تا هر چه زودتر از حالت داوطلبی به افرادی که در مسایل رفاهی تخصصی دارند، تبدیل شوند.

است. او خیلی زود مدیرعامل شرکت شد و آن را بلافاصله به یک شرکت مستقل و متکی به خود و تحت کنترل اعضای آن تبدیل کرد. شرکت که در سال ۱۹۸۵ به کمک دولت تأسیس شده بود، از ۱۲ منبع مختلف کمک می‌گرفت و در سال نخست، ۲۲۰/۰۰۰ دلار درآمد داشت. سه سال بعد، سودآوری شرکت شروع شد و سرعت این سودآوری به حدی بود که در سال ۱۹۹۴ به ۷ میلیون دلار بالغ شد.

شرکت یاد شده کارکنانش را بسیار دقیق انتخاب می‌کند به طوری که از هر چهار متقاضی، فقط یک نفر به استخدام در می‌آید. هرکس پس از استخدام سه ماه به صورت آزمایشی کار می‌کند، سپس به عضویت تعاونی در می‌آید، و هفته‌ای ۳/۵ دلار حق عضویت می‌پردازد تا این پرداختها به هزار دلار برسد. بدین ترتیب حدود ۸۰ درصد کارکنان شرکت به عضویت آن در می‌آیند و هرکس نیز پس از پرداخت ۵۰ دلار می‌تواند حق رای داشته باشد. هنگامی که یک نفر بخواهد از شرکت برود، کل سرمایه‌اش به او مسترد می‌شود و عضویت او نیز منتفی می‌گردد. اعضای در مالکیت تعاونی سهیم هستند، و هر سال حدود ۳۰۰ دلار (حدود ۲۰ درصد) به هرکس سود می‌رسد، هرچند این اعداد به نسبت هر سال می‌تواند متغیر باشد. مراقبتهای بهداشتی و درمانی، مرخصی استعلاجی، حقوق ایسام تعطیل و برخورداری از آموزشهای پیش از استخدام و آموزش ضمن خدمت برای اعضای رایگان است.

حق الزحمه اعضای شرکت به طور

مستوسط ساعتی ۷/۲۵ دلار است که در منطقه از جمله بالاترین اعداد محسوب می‌شود و یک دلار (۱۶ درصد) از متوسط حق‌الزحمهٔ تعاونیها آمریکا بیشتر است. به این ترتیب، حقوق و مزایای غیرمادی این شرکت بهترین حالت اشتغال در منطقه است ضمن اینکه به نسبت آغاز فعالیت در سال ۱۹۸۵، در هر ساعت ۲/۷۵ دلار افزایش یافته است.

از جمله دلایل پیچیده بودن فعالیتهای بهداشتی و درمانی آن است که برخی از بیماران به مراقبت همیشگی و یا اکثراً به

برای هرکس تضمین می‌کند تا از لحاظ اقتصادی امنیت لازم را داشته باشند و از نظر عاطفی نیز رغبت کار کردن در تعاونی را با روحیهٔ خوب حفظ کنند، زیرا در زمینهٔ تعاون بر حسب سنت پرداختها بسیار پائین بوده است.

به علاوه، هر روز جمعه کلیه کارکنان به دفتر مرکزی شرکت می‌روند، چکهای حقوقی خود را دریافت می‌کنند، و آموزش ضمن خدمت می‌بینند. این جلسات هفتگی فرصتهای خوبی برای در جمع و با جمع بودن فراهم می‌سازد، زیرا کارکنان زیاد

شیوهٔ مدیریت و آموزشهایی که عرضه می‌شود از عناصر اساسی توفیق این شرکت است.

۶ نفر از ۹ عضو هیات مدیره توسط اعضاء به صورت مستقیم انتخاب می‌شوند ضمن اینکه اعضا می‌توانند به عنوان اعضای کمیته‌های چندگانه در خدمت تعاونی باشند. اعضای هیات مدیره ماهی یک جلسه دارند و مسئولیت ادارهٔ کلی شرکت به عهدهٔ آنان است. از تمامی اعضاء درخواست می‌شود که در هر چهار گردهمایی سالانه شرکت کرده و رأی بدهند در این گردهماییها سیاستهای حقوق و دستمزد، روشهای انتخابات، سود سهام، کارهای رفاهی، و موضوعاتی که باید در برنامه‌های آموزشی گنجانده شود، تعیین می‌گردد.

مراقبت اندک یا فقط چند ساعت در روز نیاز دارند.

این مراقبتها عبارت است از کمک به بهداشت افراد، تهیه غذا برای آنان، رساندن پیغام و کارهای مشابه، شستشو و انجام کارهای سبک خانگی. نظارت بر کارهای بهداشتی بدان سبب مشکل است که در خانه‌های افراد عرضه می‌شود. یعنی مددکاران از خانه‌ای به خانهٔ دیگر می‌روند و معمولاً کارها را به تنهایی انجام می‌دهند. برای حل مشکلاتی که به این ترتیب بروز می‌کند، شرکت تعاونی به اجرای برنامه‌های رعایت احترام، قدردانی و حمایت از مددکاران مبادرت کرده است. برای مثال، هفته‌ای حداقل ۳۰ ساعت کار

شده در سایر روزها کاملاً تنها هستند، حال آنکه جلسات هفتگی نوعی احساس همبستگی سازمانی و تعلق خاطر متقابل و مالکیت به آنها می‌دهد. به علاوه در کلاسهای ویژه آموزش بزرگسالان مسایل شغلی و خانگی تدریس می‌شود تا هم نکات زیاده‌تری یاد بگیرند و هم امکانات پیشرفت آنان فراهم شود این سرمایه‌گذاری در زمینه آموزش کارکنان از سنتهای نهضت تعاون از زمان راجدیل بوده و از روشهای شایستهٔ افزایش درآمد و ارتقای شغلی اعضاء محسوب می‌شود.

توفیق همه جانبه

از جمله کارهای خوب شرکت آن است که کلیه کارکنان را به عضویت می‌پذیرد تا

جایی که حدود ۸۵ درصد آنان عضو شرکت هستند و از خدمات آن بهره‌مند می‌شوند. به طور معمول هر عضو جدید بین ۶ تا ۹ ماه پس از شروع به کار به عضویت شرکت در می‌آید و از مزایای آن بهره‌مند می‌شود. با اینحال، حتی با دریافت ساعتی ۷/۲۵ دلار و ۲۲ تا ۲۴ ساعت کار در هفته نیز مشکلات مالی و معیشتی حل نمی‌شود. به همین دلیل، از سهمیه‌های غذایی دولتی برای بزرگسالان و کودکان نیز مقادیری به اعضای تعاونی تعلق می‌گیرد. به علاوه به طوری که اشاره شد،

این دستمزدها از حد متوسط منطقه بالاتر است و از اینرو برای کارکنان جاذبه دارد. در اینجا بد نیست به آنچه برای فلوریدا دولتون^(۵) اتفاق افتاد، اشاره کنیم. او بیکار بود و داوطلبانه در برونکس کارهایی را انجام می‌داد. وی زنی مطلقه و دارای سه فرزند بود که از دومینیکن^(۶) به آنجا مهاجرت کرده بود. یک نفر متوجه شد که فلوریدا به افراد کهنسال کمک می‌کند تا لباس بپوشند و به کلیسا بروند. وی به فلوریدا پیشنهاد کرد که برای پیدا کردن کار به شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی مراجعه کند. طولی نکشید که وی به عنوان مددکار به خدمت تعاونی درآمد. هم اکنون خانم فلوریدا کمک مربی و عضو انتخابی

هیأت مدیره است.

وی در خصوص عضویتش در هیأت مدیره به یک خبرنگار از روزنامه دیلی نیوز نیویورک (۷) گفته بود که اعضای هیأت مدیره توانسته‌اند با تدوین سیاست و تنظیم مقررات حقوق و دستمزد "بهترین گامها را در جهت منافع اعضای تعاونی بردارند".

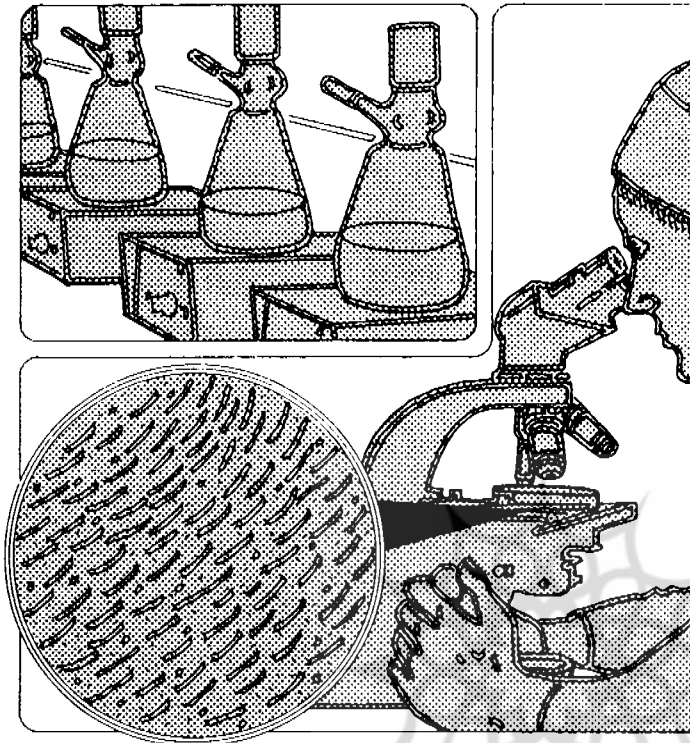
مثال خانم فلوریدا سیر از مددکاری به پیشرفت حرفه‌ای و قبول مسئولیت را در شرکت تعاونی مراقبت‌های بهداشتی نشان می‌دهد، ولی در واقع، این تعاونی در خدمت همگان است. بزرگترین مرکز ارائه خدماتی بهداشتی در منازل در کل قاره آمریکا است و اعضای آن بر این باورند که مشارکت و حق رأی کارگران در تعاونی هم انگیزش پولی ایجاد می‌کند و هم احساس می‌کنند که در بهبود اوضاع مشارکت دارند. در واقع، لازم است کاری که انسان انجام می‌دهد برایش جالب باشد و سازمان محل کار انسان نیز به بهره‌وری برسد؛ این کار در شرکت تعاونی یاد شده تحقق پذیرفته به نحوی که به طور متوسط سالی ۴۰ نفر به استخدام آن درمی‌آیند.

عناصر تشکیل دهنده فرمول توفیق

شیوه مدیریت و آموزشهایی که عرضه می‌شود از عناصر اساسی توفیق این شرکت است.

۶ نفر از ۹ عضو هیأت مدیره توسط اعضا به صورت مستقیم انتخاب می‌شوند ضمن اینکه اعضا می‌توانند به عنوان اعضای کمیته‌های چندگانه در خدمت تعاونی باشند. اعضای هیأت مدیره ماهی یک جلسه دارند و مسئولیت اداره کلی

این تعاونی در خدمت همگان است و بزرگترین مرکز ارائه خدماتی بهداشتی در منازل در کل قاره آمریکا است و اعضای آن بر این باورند که مشارکت و حق رأی کارگران در تعاونی هم انگیزش پولی ایجاد می‌کند و هم احساس می‌کنند که در بهبود اوضاع مشارکت دارند. در واقع، لازم است کاری که انسان انجام می‌دهد برایش جالب باشد و سازمان محل کار انسان نیز به بهره‌وری برسد؛ این کار در شرکت تعاونی یاد شده تحقق پذیرفته به نحوی که به طور متوسط سالی ۴۰ نفر به استخدام آن درمی‌آیند.

حدود ۸۰ درصد گروه اخیر پس از شش ماه کار، در شرکت باقی می‌مانند. هزینه آموزش کارکنان جدید از بودجه دولتی و درآمدهای شرکت تامین می‌شود. برنامه آموزشی جنبه خودآموزی و حل مسأله (مشکل‌گشایی) و کارگروهی تعاونی اساس آن را تشکیل می‌دهد. اکثر این آموزشها به دو زبان عرضه می‌شود، زیرا در منطقه عده زیادی اسپانیایی زبان وجود دارند که از خدمات تعاونی بهره‌مند می‌شوند. در آغاز این آموزشها توسط یک سازمان محلی انجام می‌شد که تقریباً ناموفق بود. اما با اجاره کردن یک ساختمان و عرضه آموزشها توسط

شرکت به عهده آنان است. از تمامی اعضاء درخواست می‌شود که در هر چهار گردهمایی سالانه شرکت کرده و رای بدهند در این گردهماییها سیاستهای حقوق و دستمزد، روشهای انتخابات، سود سهام، کارهای رفاهی، و موضوعاتی که باید در برنامه‌های آموزشی گنجانده شود، تعیین می‌گردد.

انتخاب متقاضیان براساس بلوغ فکری، صبر و حوصله، سختکوشی و قابلیت اعتماد آنان صورت می‌گیرد. حدود ۸۰ درصد کسانی که به این ترتیب انتخاب می‌شوند پس از سه ماه کار آزمایشی به خدمت تعاونی در می‌آیند، ضمن آنکه

اعضای تعاونی، بر کیفیت آن افزوده شده است.

به علاوه، مرکز آموزش شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی بوجود آمده که در آن ۱۵ نفر به صورت تمام وقت و نیمه وقت فعالیت دارند. آموزش اصلی طی چهار هفته برای کارکنان جدید در زمینه مددکاری عرضه می‌شود، هرچند تا چهار ماه بعد نیز آموزش ضمن خدمت در زمینه‌های وابسته به مراقبتهای بهداشتی خانگی و مسایل مشورتی و حمایتی ادامه دارد.

میزان تحصیلات اکثر اعضای تعاونی و داوطلبان استخدام اندک است، زیرا اغلب آنان حدود هشت سال تحصیل کرده‌اند. به همین دلیل، انتخاب موضوع و ارائه آن به عنوان آموزش توسط تعاونی مشکل است. اگر این افراد در حدود ۱۳ سالگی مدرسه را رها کرده‌اند و درس خواندن را دوست نداشته‌اند، چرا باید حالا درس بخوانند؟ ناچار، تعاونی باید برای حل این مشکل روش خاصی را در پیش بگیرد که تدریس توسط خود افراد یک بخش آن است. چون مدرسان شخصاً مددکار هستند، به درستی شرایط واقعی زندگی یا آنچه را رویاروی مددکاران تعاونی قرار خواهد داشت، می‌شناسند. با ترغیب کارکنان به شرکت در جلسات، آموزش و یادگیری فعالتر می‌شود. طبق قانون لازم است پرستاران بر این آموزشها نظارت داشته باشند. به همین دلیل، عده‌ای از آنان مستقیماً با تعاونی همکاری می‌کنند. به این ترتیب، چون مدرسان و ناظران در استخدام تعاونی هستند، تعاونی بهتر می‌تواند با کارآموزان و کارورزان ارتباط برقرار کند و در نیل به اهداف خود در زمینه آموزش

بزرگسالان موفق باشد.

در نشریه "ایجاد اتحاد و محل کار" از انتشارات مرکز آموزش وابسته به شرکت تعاونی آمده است: روش آموزش شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی بر این نکته استوار است که باید مدرسان در خدمت تعاونی باشند مددکاری اساس آموزش را تشکیل دهد، و به زنان داوطلب کمک کند تا هر چه زودتر از حالت داوطلبی به افرادی که در مسایل رفاهی تخصص دارند، تبدیل شوند. اعدادی که شرکت تعاونی منتشر کرده، از این قضیه به زبان آمار سخن می‌گوید. از ۲۴۹ زن که بین ماههای ژوئیه ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۴ به برنامه‌های آموزشی شرکت هدایت شده‌اند:

* بیش از ۸۰ درصد (۲۰۱ نفر) طی گذشت ۵ هفته پس از شروع آموزش استخدام شدند.
* از این ۲۰۱ نفر، ۱۵۴ نفر (۷۷ درصد) تا ۹۰ روز بعد در استخدام شرکت بودند و ۱۴۲ نفر (۷۱ درصد) هنوز هم در آن کار می‌کنند.
آموزش عنصر اساسی عملکرد خوب شرکت است و باید چنین باشد. شرکت در کنترتهای مربوط به امور بیمارستانی مشارکت می‌کند، با مؤسسات رسمی مراقبتهای بهداشتی خانگی رقابت می‌کند، و همگام با شرکتهای دیگر تلاش دارد تا خدمات بهداشتی - درمانی را به قیمت ارزان عرضه نماید. قابلیت اعتماد اعضای این تعاونی، و صلاحیت و صبر و حوصله آنان در کل منطقه به صورت الگو درآمده است. مدیران بیمارستانها و مسئولان امور دولتی میزان اعتماد پذیری این تعاونی را باور دارند، زیرا این شرکت اثبات کرده که پرداخت بیشتر و فراهم کردن شرایط مطلوبتر باعث می‌شود که کارگران خدمات

بهتری ارائه دهند.

با اینحال، تعاونی یاد شده انحصاراً بر پشتوانه‌ای به نام شهرت تکیه نمی‌کند، بلکه کلیه مددکاران آن سالی چهار بار برای شرکت در آموزشهای ضمن خدمت دور هم جمع می‌شوند. این جلسات هنوز هم ادامه دارد و در آن اطلاعات روز عرضه می‌شود و مرتباً از روشها و فنون جدید استفاده می‌کنند. آنها به گروههای ۲۰ نفری تقسیم می‌شوند و رهبران انتخابی هر گروه ماهی یک بار با ریک سورپین ملاقات کرده، درباره مسایل موردنظر گفتگو می‌کنند. این روش مشارکتی موجب می‌گردد که کلیه اعضای تعاونی احساس کنند که نمایندگان یکدیگر هستند و می‌توانند در هر فرصتی سخنان خود را به گوش مقامات برسانند.

همچنین، مبین این نکته است که طرفین قرارداد و بیماران مطلوبترین خدمات را دریافت می‌کنند.

حمایت و ترغیب از خارج

به دلیل توفیق شرکت تعاونی مراقبتهای بهداشتی در رفع نیازهای بهداشتی - درمانی مردم کهنسال منطقه و افراد ناتوان، و ایجاد اشتغال برای افراد کم درآمد، عده زیادی از این اقدامات حمایت می‌کنند. مسئولان بنیاد فورد^(۸) و بنیاد چالز استیوارت مات^(۹) مرتباً در چهار منطقه دیگر از این تعاونی الگو برداری می‌کنند. اتحادیه تعاونی صنایع بوستون، که سابقه‌ای بیست ساله در سازماندهی تعاونیهای کارگری دارد و در تدوین قوانین ایالت ماساچوست برای تعاونیهای کارگری نقش مؤثری ایفا کرده است، با مسئولان تعاونی مراقبتهای بهداشتی همکاری نزدیک دارد تا بتواند نسبت به

در حقیقت تعاونی مراقبت‌های بهداشتی برونکس یک راه حل مردمی برای رفع مشکلات است که هم از بُعد اقتصادی و هم سیاست‌های مثبت اجتماعی می‌توان آن را سودمند دانست. در دنیایی که به نظر می‌رسد تعداد زیادی از میانی اجتماعی مرتباً فرو می‌ریزد، می‌توان گفت که شرکتهایی نظیر تعاونی مراقبت‌های بهداشتی برای ارتقای سطح زندگی و ذهنیت مردم بسیار سودمند است.

۱۹۹۲-۹۳ معادل ۳۵۰/۰۰۰ دلار درآمد داشت، حال آنکه این تاریخ، نخستین سال تاسیس آن بوده است و عدد یاد شده نیز در سال ۹۴-۱۹۹۳ به ۶۰۰/۰۰۰ دلار رسیده است. تعاونی اخیر در سال تاسیس ۳۰ عضو داشت که همه کارگر بودند. نمونه دیگری که در چپل هیل^(۱۲) ایجاد شده، تعاونی منحصر به فرد پرستاری نام دارد که قصد دارد مراقبت‌های بهداشتی را انحصاراً توسط پرستاران به منازل عرضه نماید.

نه فقط در آمریکا، بلکه در ژاپن نیز اقدامات تعاونی مراقبت‌های بهداشتی به شهرت رسیده است، پنج سال قبل به راهنمایی نویسنده مقاله یک گروه از مدیران تعاونیهای مصرف ژاپن از منطقه کاناگاوا^(۱۳) از تعاونی مراقبت‌های بهداشتی برونکس دیدار کردند تا از کارهای آن برای کمک به کهنسالان منطقه خود الگو بردارند.

آنها بلافاصله پس از بازگشت به ژاپن مشابه تعاونی مراقبت‌های بهداشتی برونکس را در کاناگاوا ایجاد کردند تا به کهنسالان منطقه کمک نمایند؛ این قضیه هم اکنون در سراسر ژاپن مورد توجه قرار گرفته است.

اگر بار دیگر به آمریکا برگردیم، شایان یادآوری است که تعداد بسیار زیادی تعاونی مشابه تعاونی یاد شده در این سرزمین ایجاد شده یا در دست ایجاد است. صندوق بیمارستانی نیویورک گزارش داده که در سال ۱۹۹۲ هفت میلیون آمریکایی از انواع مراقبت‌های بهداشتی در منازل خود بهره‌مند شده‌اند. برنامه‌های مدی کر^(۱۴) و مدیک ایر^(۱۵) (کمک‌های

بزرگترین تعاونی نوع خود در فیلادلفیا می‌باشد که کیفیت کار آن بسیار بالاست.

این تعاونی ۶ ماه قبل از زمان پیش بینی شده به سودآوری رسید و در سال ۱۹۹۴ خدمات رفاهی به کارکنانش را آغاز کرد. یک تعاونی دیگر نیز با ۳۵ مددکار در سال ۱۹۹۴ (مارس)، و یک تعاونی مشابه در میدوست^(۱۰) در سال ۱۹۹۶ شبیه تعاونی مراقبت‌های بهداشتی مورد بحث این مقاله ایجاد شده و هر دو موفق بوده‌اند.

نمونه دیگری، تعاونی مراقبت‌های بهداشتی واتربری^(۱۱) است که در سال

افزایش اعتبار تعاونیهای مراقبت‌های بهداشتی اقدام کند؛ باریک سورپین همواره از فعالیتهای این اتحادیه به نیکی یاد کرده است.

از جمله تعاونیهایی که براساس فعالیتهای تعاونی یاد شده ایجاد شده تعاونی مراقبت‌های بهداشتی در فیلادلفیا است که در فوریه ۱۹۹۳ با ۱۲ کارمند شروع به کار کرد. درآمد سال اول تعاونی یاد شده ۲۰۰/۰۰۰ دلار و برای سال ۱۹۹۴ برابر یک میلیون دلار پیش بینی می‌شد. هم اکنون این تعاونی ۷۰ کارمند دارد و

نهضت تعاون در آلمان

تعاونی‌های مسکن در آلمان

نقشی در خور توجه بودیم، به نحوی که با تجدید اتحاد و یکپارچگی این قبیل تعاونیها، تمرکز واقعی فعالیت‌های ما گواه روشنی بر این حقیقت باشد که اصولاً ایده تعاونی و تفسیر امروزی جوامع گوناگون از آن، تهدیدی برای فردگرایی و عدم همبستگی اجتماعی خواهد بود.

این پیام روشن توسط توده وسیعی از مردم دریافت و درک خواهد شد.

۲- اقدامات انجام شده بلحاظ کمی:

پس از اتحاد مجدد دو آلمان تعاونیهای مسکن، هم اکنون بیش از ۲۰۰۰ تعاونی مسکن در آلمان فعال هستند که مجموع اعضا آنها بالغ بر سه میلیون عضو و دارای ۲/۲ میلیون واحد مسکونی میباشند. میزان داراییهای این تعاونیها، تقریباً رقمی معادل سیصد میلیون DM (مارک آلمان) تخمین زده می‌شود.

دوسوم مجموع این تعاونیها، تنها/۱۰۰۰ (یکهزار) یا کمتر، واحد مسکونی در اختیار دارند. تنها حدود یکصد تعاونی و یا رقمی بیشتر، تعداد /۵۰۰۰ واحد مسکونی (یا کمی بیشتر) را دارا میباشند. تمامی این تعاونیها، در واقع شرکتهای سطح متوسطی هستند که صرفاً در جهت حفظ منافع مالکان و یا مستأجرین خویش کام بر میدارند.

از زمان پایان جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۹۴، تعاونیهای مسکن در جمهوری فدرال آلمان سابق، رقمی معادل ۱/۴ میلیون واحد مسکونی ساخته بودند. این اقدام تعاونیها حدود -/۵۲۰/۰۰۰ واحد مسکونی شخصی و واحدهای مسکونی مشاع را در بر می‌گیرد. این بدان معناست که اساساً بیش از یک سوم فعالیت‌های تعاونی در بخش مسکن، صرف ساخت و ساز واحدهای مسکونی با هدف ایجاد مالکیت برای اعضا اینگونه تعاونیها، شده‌اند.

در جمهوری دموکراتیک آلمان،

شرکتهای تعاونی، شکل خاصی از بنگاههای تجاری هستند، که در اصول با تمام شرکتهای و مؤسسات سرمایه‌داری دیگر، متفاوت میباشند. تفاوت اصلی تعاونیها با دیگر انواع شرکتهای تجاری، عدم حمایت آنها از سوی سرمایه‌داران به نام و نشان میباشد. در حالیکه حامیان واقعی تعاونی، اشخاص حقیقی یعنی اعضا، آنها هستند و برای نگه داشتن این قبیل اعضا، در مرکز فعالیت‌های این نهاد قانونی خاص، دلایل خوب و روشنی وجود دارد.

سازمان ملل، اعلام گردیده است. تعاونیهای آلمان هم بلحاظ قدمت و هم از دیدگاه عملکرد، در سازمان جهانی تعاون دارای صدائی رسا و قوی هستند - در این همایش تاریخی که در لوبک "Lubek" برگزار شد، ما علاوه بر داشتن فرصت خوشامدگویی به کمیته اجرائی اروپائی «لیاسون Liaison» تحت عنوان کمیته اسکان اجتماعی از سایر میهمانان دیگر نقاط جهان هم پذیرائی به عمل آوردیم.

بگذارید ببینیم اقدامات فعلی ما کدامند و ما هم اکنون در پی چه هدفی هستیم و اصولاً ما که هستیم و کدام اهداف را در آینده‌ای دور و نزدیک جستجو میکنیم؟ ما در خلال همایش «لوبک Lubek» در پی تقویت تعاونیهای مسکن آلمان و ایفای

یک رویداد تاریخی: کردهمایی تعاونیهای مسکن در روزهای دوم و سوم ماه مه ۱۹۹۵، در واقع یک کردهمایی تاریخی بود. چراکه این کردهمایی، از بیش از ۶۰ سال پیش تاکنون در نوع خود اولین همایش سراسری تعاونیهای مسکن در آلمان بشمار می‌رفت.

در این سال، اتحادیه بین المللی تعاون (ICA)، یعنی سازمانی که نماینده بیش از ۸۰۰ میلیون عضو تعاونی در سراسر عالم محسوب میگردد، یکصدمین سال تاسیس خود را جشن گرفت. در سطح جهانی نیز، بطور سنتی اولین شبیه در ماه جولای، از سوی تعاونیها بعنوان روز تعاون جشن گرفته می‌شود. بهمین دلیل است که این روز توسط سازمان ملل بعنوان «روز تعاون و

پیشین تا سال ۱۹۹۰، یک میلیون واحد مسکونی تعاونی ساخته شده بود که اغلب، تعهدات شخصی اعضاء این تعاونیها، نقش اصلی در انجام این فعالیتهای سازنده را، ایفا نموده است.

در حال حاضر، تعاونیهای مسکن در جمهوری فدرال آلمان سابق حدود ۲/۵ میلیون مارک آلمان را سالانه صرف احداث واحدهای مسکونی جدید و رقمی حدود یک میلیون مارک آلمان را صرف تعمیرات و تجدید بنای واحدهای مسکونی ساخته قدیمی مینمایند. تنها در سال ۱۹۹۴، رقمی معادل هفت میلیون مارک آلمان در جمهوری دموکراتیک آلمان پیشین، سرمایه‌گذاری گردید که مجموعاً رقمی معادل ده میلیون مارک را جهت سرمایه‌گذاری در این بخش صرف شده است.

* ۳- شالوده‌های مستحکم

قدیمی‌ترین شرکت تولید مسکن که بر اساس اصول تعاونی پی ریزی گردیده است مانچین ون ۱۸۷۱، Baugenossenschaft

eG Munchen Von 1871 نام دارد که سال آینده، یکصد و بیست و پنجمین سالگرد تاسیس خود را جشن خواهد گرفت. "Spar - Und Bauverein eG" (تعاونی پس‌انداز و مسکن) در هانور، کار خود را با این شعار که "ابتدا پس انداز، سپس شروع به ساخت، در انتها تملک آپارتمان" شروع نمود. هم‌اکنون از پس‌اندازهای حدود ۲۰۰۰۰ عضو بهره می‌برد. صندوق پس‌انداز این شرکت با داشتن رقمی معادل یکصد و پنجاه میلیون مارک آلمان (DM)، یکی از بزرگترین و قدیمی‌ترین صندوقها از نوع خود در آلمان است. که در سال ۱۸۸۵ تاسیس شده است.

ایده ساخت و ساز مسکن بطریق تعاونی بر مبنای شالوده‌های محکمی است که حتی امروز هم، بهمان استحکام و ثباتی است که بیش از یکصد سال قبل بودند.

شرکتهای تعاونی در واقع شکل خاصی از مالکیت هستند. این شرکتها که در حقیقت حاصل مبارزات سیاسی اجتماعی، قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم میباشند، سهم

بسیار عمده‌ای در برقراری دموکراسی در آلمان ایفا کرده‌اند. آنها در شرایط ویژه‌ای که بسیاری از اقتشار جامعه آلمان بدنبال کسب حق رای بودند پیشاپیش توانستند حق اعمال رای حتی برای بانوان به ارمغان آورند.

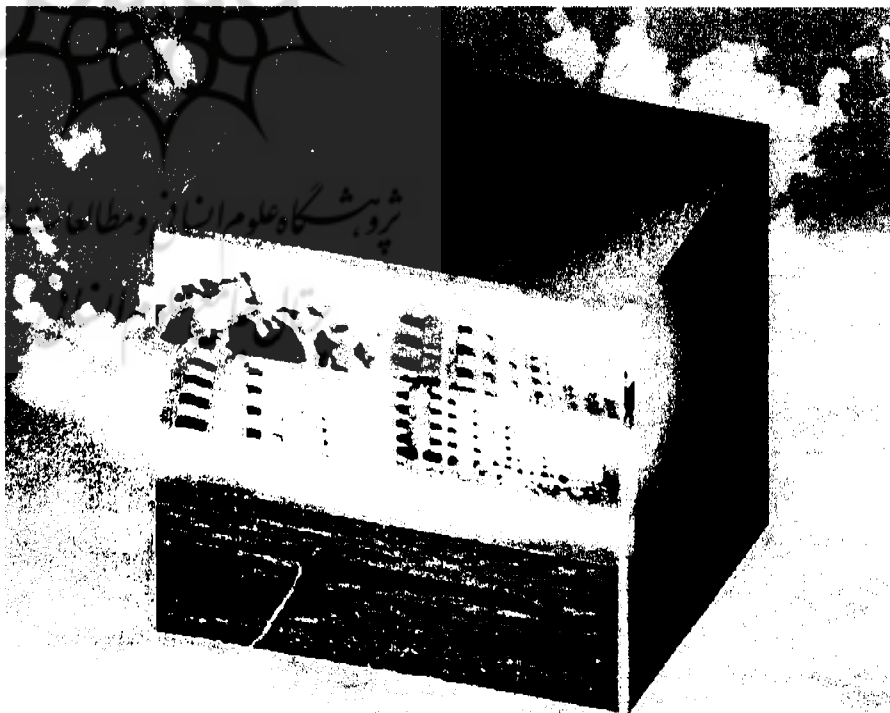
اگر اصولی همچون "خودیاری" و "خودگردانی" و "مسئولیت پذیری" بعنوان عناصری بسیار مهم در دموکراسی اقتصادی تلقی شوند، فلسفه روشن تعاونی با حمایت قاطع از این اصول، دسترسی همه افراد بآنها را بطور یکسان تامین میکند.

تعاونیهای مسکن و ارزشهای اصولی آنها، پاسخی، نوین و فوری به نیازهای اجتماعی ما محسوب میشوند. منافع شخصی، ناقض اصل همبستگی نیست. همسایگی در حقیقت کمکی مؤثر است به محضل تنهایی، لذا همبستگی و اهداف مشترک، تا حدود زیادی، ایده و انگیزه رقابت مخرب را تا حد مطلوب، کاهش میدهد.

* ۴- دموکراتیهای اقتصادی

مسکن نیاز اساسی بشر است. شرکتهای تعاونی نیازهای اقتصادی اعضاء خود را تأمین مینمایند و این همان چیزی است که قانون آن را تکلیف می‌کند. تعاونیهای مسکن نوع خاصی از مالکیت، که در واقع مالکیت مشترک خصوصی محسوب میشود را بوجود می‌آورند. تعاونیهای مسکن بخشی از سیستم اقتصاد بازاری جامعه ما میباشند.

بنابراین، تعاونیها باتوجه به دخالتهای دولتی، بدنبال تسخیر بیشتر منابع بازار و افزایش اختیارات خویش از یک سو و کاهش مداخله خارجی (نهادهای خارج از تشکیلات تعاونی)، از سوی دیگر می‌باشند. لذا در این مقوله، تعاونیها در پی کسب همان حقوقی هستند که سایر بنگاههای اقتصادی برای نیل بدانها تلاش مینمایند. تعاونیها، بعنوان مؤسسات اقتصادی آزاد

از زمان پایان جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۹۴، تعاونیهای مسکن در "جمهوری فدرال آلمان" سابق، رقمی معادل ۱/۴ میلیون واحد مسکونی ساخته بودند. این اقدام تعاونیها حدود ۵۲۰/۰۰۰/ واحد مسکونی شخصی و واحدهای مسکونی مشاع را در بر میگیرد. این بدان معناست که اساساً بیش از یک سوم فعالیتهای تعاونی در بخش مسکن، صرف ساخت و ساز واحدهای مسکونی با هدف ایجاد مالکیت برای اعضا، اینگونه تعاونیها، شدهاند.

و خودمختار، نیازی به قوانین دست و پاگیر و تصویب نامه‌هایی که صرفاً مواعی در راه پیشرفت آنها تلقی میشوند، ندارند.

این نظریه، بطور اخص، در مورد محاسبه اجاره بها که توسط کمیسیونهای انتخابی خود تعاونیها بمراتب بهتر انجام می‌شود، صدق می‌نماید. در اینجا، تعاونیها بیشتر فعالیت میکنند، چرا که آنها همزمان نگاهی هم به پشت سر خود و مقاطع تصمیم‌گیریهای دموکراتیک که در خلال چندین دهه موجب گسترش همه جانبه آنها بوده‌اند، دارند. تعاونیهای مسکن، شواهد زنده‌ای از عملکرد دموکراسی اقتصادی هستند.

۵- دارائی اعضا مایملک آنها باقی می‌ماند:

مؤسسين تعاونیهای مسکن اشخاصی حقیقی هستند که بدون از دست دادن حق مالکیت خویش در تعاونی، مولد ثروتهای مشترک می‌باشند. دارائیهای متعلق به تعاونی، بهیچ وجه نمی‌بایست بعنوان دارائیهای دست دوم تلقی شوند.

شرکتهای تعاونی مسکن، مالکیت را با همان مفهومی که در قانون برای اعضا مشخص شده است، تضمین مینمایند. عضویت در یک شرکت تعاونی، بخوبی با مالکیت شخصی و فردی که یک واحد مسکونی را شخصاً اشغال (تصاحب) میکند، برابری مینماید. بنابراین در مورد اعمال یک سیستم مالیاتی مشابه برای عضویت در یک تعاونی و مالکیت واحدهای مسکونی اشغال شده توسط مالکین خود، نمی‌بایست هیچگونه اعتراضی وجود داشته

باشد. برعکس، همچنانکه عضویت در یک تعاونی، طبق مفاد اساسنامه، بنوعی دارائی عضو محسوب میشود، ضرورتاً برخوردی برابر با دارائی فردی (شخصی) را طلب میکند، چرا که در عمل اصولاً تفاوتی بین این دو نوع دارائی دیده نمیشود. از آنجا که عضو یک شرکت تعاونی با اختصاص و سرمایه‌گذاری ذخائر مالی و سرمایه خصوصی خود در تعاونی، به ساخت یک واحد مسکونی کمکی مؤثر مینماید، لذا میتواند ادعای دریافت معافیتهای مالیاتی اختصاص یافته به واحدهای مسکونی تحت تصرف و اشغال مالکین خود، را بطور مشابه مطرح کند.

تعاونیهای مسکن آلمانی که عضو Gdw (پیمان اقتصادی آلمان) هستند، نسبت به افزایش مالیاتی سهام سرمایه‌اعضا خویش معترض می‌باشند. بر اساس چنین تکامل تدریجی است که ما شاهد درخواستهای بعدی برای بسط و توسعه و ترویج و تأسیس تعاونیهای جدید، بویژه آن دسته از تعاونیهایی که باتوجه به مقررات انتقال و تبدیل وضعیت به مالکیت خصوصی مصرح در قانون فدرال ناظر به دیون قدیمی (زمان مشمول) مورد نیاز عامه مردم هستند.

۶- دارائی و اصول تعاون:

شرکتهای تعاونی، شکل خاصی از بنگاههای تجاری هستند، که در اصول با تمام شرکتها و مؤسسات سرمایه‌داری دیگر، متفاوت می‌باشند.

تفاوت اصلی تعاونیها با دیگر انواع شرکتهای تجاری، عدم حمایت آنها از سوی سرمایه‌داران به نام و نشان می‌باشد،

در حالیکه حامیان واقعی تعاونی، اشخاص حقیقی یعنی اعضا آنها هستند و برای نگه داشتن این قبیل اعضا در مرکز فعالیتهای این نهاد قانونی خاص، دلایل خوب و روشنی وجود دارند.

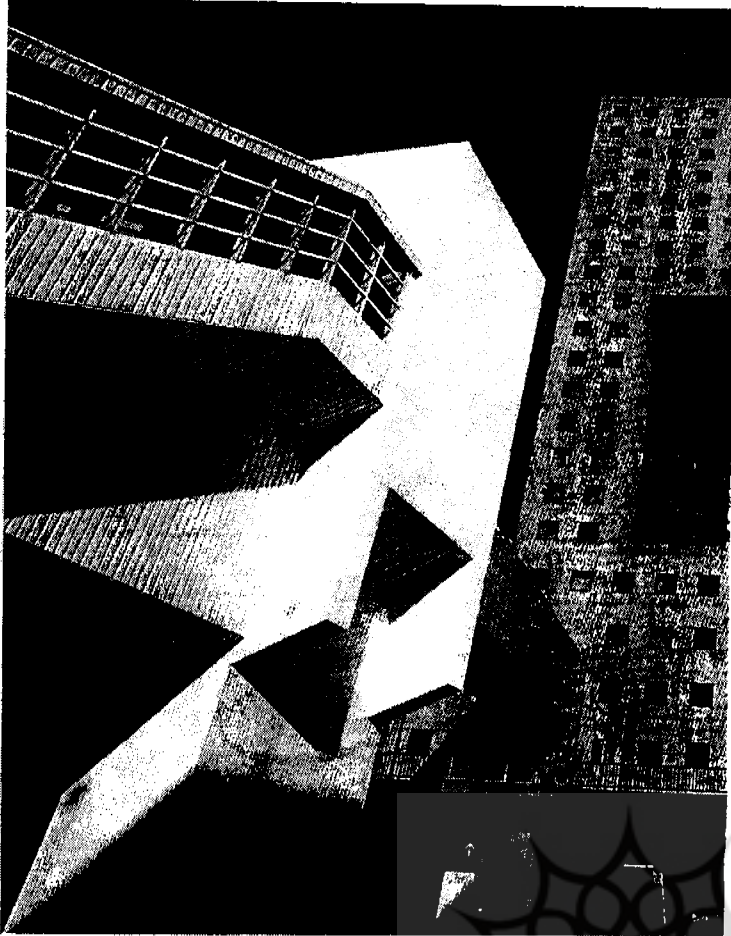
قانون تعاونیهای آلمان، نه تنها حضور قدرتمندانه و دموکراتیک هر یک از اعضا تعاونی در تعاونیهای مسکن بویژه، حق استفاده دائمی از این حضور فراگیر را، تأمین و محافظت مینماید، بلکه دارائیها و از جمله ذخائر و موجودی تعاونی را ماورای نسل فعلی اعضا و استفاده‌کنندگان کنونی از این امکانات و مزایا را بخوبی نگهداری میکند.

محدودیت حقوق فردی (شخصی) عضو، جهت استفاده از دارایی‌اش، منافع حاصل از عملکرد تعاونی را برای بیش از یک نسل؛ که یک اصل ثابت شده است؛ تضمین میکند. بخصوص در مورد تعاونیهای مسکن، منافع اقتصادی درازمدت ناشی از استحکام مصالح خوب، بگونه‌ای غیرقابل اجتناب، موقعیت مالکین واحدهای مسکونی را تقویت کرده و اثرات سوء بر اصول پذیرفته شده تعاونی را کاهش خواهد داد.

هرگونه قانون و مقررات مربوط به بسط و توسعه مالکیت و بسیج سرمایه‌های شخصی اعضا تعاونی می‌بایست صرفاً بر اساس قانون تعاون که هم اکنون نافذ و جاری می‌باشد، انجام گیرد.

۷- اهداف ما

در طول دهه‌های گذشته، تغییرات مهم جهانی عمیقاً اصول تعاون را تحت تأثیر قرار داده است، ما ناگزیر هستیم، اصول

خویش را براساس نیل به یک جامعه مدرن، با تحولی جاودانه، اصلاح کنیم ولی ما همچنان میبایست وظیفه اصلی و عمده خویش که همانا، تأمین واحدهای مسکونی خوب، ایمن و از لحاظ اجتماعی معتبر، برای اعضاء تعاونیهای خود، میباشد را در کانون توجه خویش قرار دهیم.

شرکتهای تعاونی، واحدهای مسکونی را برای اعضاء خویش طراحی کرده و میسازند؛ آنها با ارائه آموزشهای مسائل و رفتار اجتماعی در جهت اتحاد و همبستگی اعضاء کام بر میدارند و مراقبت از فرد را نیز در دستور کار خود قرار میدهند. آنها همچنین در جهت ارائه خدمات به اشخاص غیرعضو، استاتها، شهرداریهای محلی و شهرها با یکدیگر همکاری میکنند. آنچه را که این تعاونیها میخواهند.

۸- ادعاهای سیاسی:

طبق ماده ۱۴ قانون اساسی آلمان، تعاونیهای مسکن را می توان از جهت معافیتهای مالیاتی در محدوده منازل شخصی قرار داد.

از طرف دیگر، دارائیهای مشترک تعاونی، تحت هیچ شرایطی نمی بایست در اختیار هیچیک از افراد عضو شرکت قرار گیرد. اصولاً حق در اختیار داشتن دارائیهای شرکت بصورت انفرادی، علاوه بر متضاد بودن با قانون مصوب، بلحاظ عقلانی هم مغایر با توسعه موفقیت آمیز تعاونیهاست.

اختلافات بین مالکیت تعاونی و مالکیت فردی تا آنجا که تصمیمات روشنی جهت انتخاب یکی از آنها اتخاذ نشده باشد، همچنان پابرجا خواهند بود.

هر دو شکل مالکیت حقوق خاص خود را دارند و می بایست بگونه ای مستقل به افزایش و ارتقاء آنها همت گماشت.

جامعه آزاد و دموکراتیک ما به دارائی نیاز دارد و همیشه نیاز خواهد داشت همانطور که به دارائی تعاونی نیازمند

تعاونیهای مسکن و ارزشهای اصولی آنها، پاسخی نوین و فوری به نیازهای اجتماعی ما محسوب میشوند. منافع شخصی، ناقض اصل همبستگی نیست. همسایگی در حقیقت کمکی مؤثر است به معضل تنهایی، لذا همبستگی و اهداف مشترک، تا حدود زیادی، ایده و انگیزه رقابت مخرب را تا حد مطلوب، کاهش میدهد.

و بطور کامل مورد بهره برداری قرار دهند و با این ترتیب انتقال اجباری به وضعیت مالکیت خصوصی مصرح در این قانون یا هدف اشاعه مالکیت خصوصی مسکن، تعاونیها را ناگزیر به فروش ملزومات و دارائیهای خود به شخص ثالث نخواهد کرد. تعاونیهای دارای کمتر از ۱۰۰۰ هزار واحد مسکونی میبایست از تبدیل اجباری وضعیت به مالکیت خصوصی معاف باشند، چرا که سطحی کمتر از چنین محدودیتی، حیات اقتصادی یک تعاونی را با مخاطره روبرو میسازد.

است. حتی اگر مایملک و دارائی تعاونی به تنهایی حفاظت و توسعه یابد، میتواند از یک نسل به نسل بعدی منتقل شود که این حرکت در جهت حفظ منافع اعضاء و استفاده کنندگان از خدمات تعاونی خواهد بود.

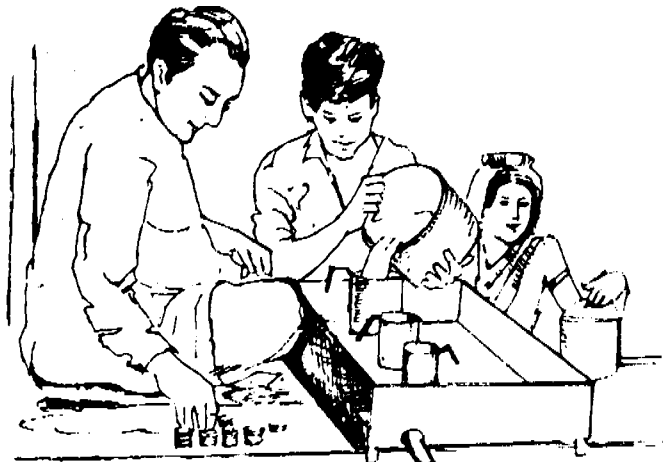
تعاونیهای مسکن در ایالتهای تازه توقع دارند که نه تنها حکومت فدرال بلکه دولتهای محلی (منطقه ای) و دستگاههای قانونگذار، قانون فدرال ناظر بر دیون قدیمی را بسهمان نحو که در آلمان دموکراتیک سابق بکار گرفته میشد، عمیقاً

شکی نیست که کشور، تحت این چتر نظارتی دقیق، در ابعاد و مراحل مختلف اقتصادی، پیشرفتهای شایانی کرده است اما باید پذیرفت که ضربات و فشارهای مراحل اولیه شروع این فعالیتهای برنامه ریزی شده، بخصوص در آغاز این کامیابی بدست آمده در کشور، بسیاری از پیشگامان و دست اندرکاران این توفیق اقتصادی را سخت رنج می داد.

نتیجه کاملاً مشخصی که می توان گرفت، این است که کشورهای کم جمعیتی نظیر سنگاپور، تایلند، مالزی، کره جنوبی، تایوان و اندونزی؛ اگر چه دیر در مسیر توسعه قرار گرفتند، اما همگی در نیل به شکوفائی اقتصادی، گامهائی اساسی به جلو برداشتند.

ما جهت رسیدن به رشد و توسعه شتاب آلود، نیاز وافر به تزریق هر چه بیشتر تکنولوژی انتقال از یک سو و افزایش سرمایه مورد نیاز اقتصاد بمنظور شکوفائی هر چه بیشتر، از سوی دیگر، به حرکت جدی تر و بزرگتر نیاز داشتیم. این حرکت آزادسازی اقتصادی که هند بخوبی در سال ۱۹۹۱ شروع کرد و اقتصاد تحت کنترل خود را به یک فضای اقتصادی باز تبدیل کرد، اخیراً شروع کرده است به نمایاندن نتایجی که نشاندهنده تحولات در مولد بودن ساختارهای اقتصادی بگونه ای که رقابت های بین المللی را با انعطافهای بر مراتب بهتر و بیشتر اطمینان بخش میکند می باشد. این دست آورد، در اقتصاد هندوستان، تحولی شگرف پدید آورده که همراه خویش انگیزه برای کفایت بیشتر، قیمت گذاری مطلوب و مؤثر با تأکید بر افزایش کیفیت شرقی کالاها و ایجاد رقابتهای سالم و نزدیک بین تولیدات، و نیز انجام خدمات در آینده به ارمغان آورده است.

ظهور بازارهای جدید در جهان که نتیجه قطعی آزادسازی اقتصادی است، پیام

از سرزمینهای دور

چشم انداز اقتصاد هند

از: پرنسور جاجیت سینگ

برگردان: روابط عمومی و امور بین الملل وزارت تعاون

نظارت های طاقت فرسا که مدتهای مدید بصورت نیروی قوی بمدت ۴ دهه، از تاریخ کشور ما را دربرگرفت، بسیار شدیدتر از آنچه که واقعا و در بدو امر ضرورت داشت، از قدرت بهره جست. حقیقتاً بخش صنعت نه تنها در مقابل تاخت و تاز بازار رقابت در ماوراء بحار، بلکه در جهتی مخالف با آنچه را که می توان کشمکش و حملات بی امان رقبای داخلی در آن ایام نامید، محافظت کردید.

• آزادسازی اقتصادی:

زمانیکه هند پس از کسب استقلال و از طریق برنامه ریزی جایگاه خویش را در مسیر توسعه تثبیت نمود، جایگزین کردن تولیدات داخلی و ایجاد اعتماد بنفس ملی جهت دستیابی به اهداف تعیین شده در کوتاهترین زمان ممکن، بعنوان وجه تمایز این دوره از رشد اقتصادی این کشور اعلام کردید. این نخستین گام لازم یعنی کنترل و

آور الگوهای بسیار روشن و گویا در زندگی ملت هند، محسوب می‌گردد.

هندوستان امروزه در ارتباط خود با چین به عنوان یکی از سرمایه‌گذاران طراز اول از موضوع قدرت برخوردار می‌کند که نه تنها موجب سرازیر شدن سرمایه‌ها به بازار آزاد هند می‌گردد بلکه سرمایه‌گذاران بلند مدت را نیز امکان‌پذیر می‌سازد. از آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت که در قاموس بازار و بازاریابی، هندوستان و چین غایت آمال و به عبارتی خون گسترده و پررونقی هستند که شرکت‌های بین‌المللی برای منتفع شدن از آن گوی سبقت از یکدیگر می‌ربایند.

هر چند آزادسازی اقتصادی را می‌توان دارویی برای تسریع رشد و توسعه این بخش دانست، اما چندان هم بی‌ربط نیست اگر بگوئید که تزریق یکباره این دارو به پیکره جامعه اقتصادی، نه تنها سازمان‌های دست‌اندر کار امر تجارت را غافلگیر بلکه آنان را در رویارویی با حملات عظیم و بیمارگونه تجاری آسیب‌پذیر می‌سازد. بی‌شک این رویاروییها، فرصت‌های بی‌شماری را در عرصه سرمایه‌گذاری و توسعه فراهم می‌سازد. سرمایه‌گذاران و صاحبان مؤسسات تجاری هند باید با بینش اصولی اینگونه رقابتها را بازشناسند و به منظور دستیابی به محصولی با بیشترین بهره و اندیشیدن مناسبترین تدبیر، ماهیت این رقابتها را ارزیابی نمایند.

چالش‌هایی که ذکر آنها رفت در زمینه‌های ایجاد رقابت، بازار مصرف، تولید کالاهای کیفی، توسعه منابع انسانی، مدیریت تخصصی، سرعت در کار، سرمایه‌گذاری و جهانی کردن اقتصاد مطرح می‌باشند. بدین منظور شرکت‌های هندی باید از یک سو اسباب و علل مناسب را برای مقابله با رقابت خارجی فراهم کنند و از سوی دیگر، رشد قارچ‌گونه شرکت‌های خارجی در داخل کشور را تعدیل نمایند.

ارتباط دوربرد، صنعت چاپ و رسانه‌های سمعی و بصری امکاناتی هستند که افق وسیعی را بر پیش چشم خریدار امروزی می‌گشایند که در نهایت موجب تأمین خواسته‌های مصرف‌کننده از خرید کالاهای موجود چرخه بازار می‌شود.

مصرف‌کننده امروز بسیار مشکل‌پسند است. از این رو به تولیدکنندگان توصیه می‌شود تا با تأکید بر تقاضا و رضایت مصرف‌کننده، کالاهای تجاری خود را حمایت کنند و اینگونه اصل صداقت در امر تجارت را تضمین نمایند. چنانچه بخش تعاون هند با بازبینی مداوم و کنترل کیفی، تولیدات و خدمات خود را بر محور کیفیت بالا استوار کند و به عبارتی ویژگیهای اجرای کار، میزان اطمینان، دوام و درجه کاربرد کالا را مدنظر داشته باشد، در واقع محصول خود را با روند کنونی و آتی بازار همسو خواهد کرد.

کیفیت به معنی تولی، هزینه‌های رقابتی، تحویل به موقع و رضایت کامل مشتری است. در صحنه رقابت برای همگامی با دیگران و تسریع در کارها نیاز به نوآوری‌های فنی و ارتقاء سطح آنها به کمک توسعه و تحقیق (DUR) می‌باشد که در برنامه‌های جاری عامل مهمی محسوب می‌شود. اگر چه طرح توسعه نیروی انسانی (HRD) هنوز مورد پذیرش واقع نشده ولی می‌توان آنرا به عنوان یک سرمایه انسانی مورد توجه قرارداد. اتخاذ تدابیر، بهره‌برداری از جدیدترین تکنولوژی، توسعه استحصال یا آماده کردن بازار در تجارت از عوامل سازنده و به واقع مهم می‌باشند. در عملی شدن این موارد انسانها نقش حائز اهمیتی دارند زیرا موفقیت در مسائل تجاری در نهایت به نگرش نیروی انسانی که برای اجرای اهداف گردآمده‌اند بستگی دارد. بی‌شک هدایت نیروی انسانی به سوی این مهم چالشی بس عظیم است. برای اینکه بخش

تعاونی موفق شود باید رابطه عامل و کارگزار همیشه گرم و صمیمی باشد که فقط با مدیریت ماهر، زیرک و با مسئولیت مناسب میسر خواهد بود. بدین ترتیب مدیریت به سمت تخصصی شدن سوق یافته و سازمان‌های جدیدالتاسیس را مدیران متخصص، آموزش دیده و با کفایت اداره می‌کنند. مدیر سازمانها برای اینکه حداکثر بهره را از جو و شرایط ترقی خواهانه ببرند، بهتر است ضمن اعتقاد به افراد آموزش دیده، برای اینکه به اهداف مورد نظر برسند به هنگام اتخاذ تصمیمات کلیدی، سیاست‌گذاریها و تدابیر مدون شرط احتیاط را نیز رعایت نمایند. در این صورت روند تخصصی شدن مدیریت در هندوستان تسریع خواهد شد. درک شرایط زمانی، توان همگنی با ایده‌های نوین با سرعت لازم، سلاح مهمی برای رقابت است. پس از این رو چالش‌های مطرح در بخش تعاونی مسائل مالی می‌باشد، لازمه سازماندهی مجدد و مدرنیزه کردن شرکتها و ادامه روند رشد در شرایط حاضر، سرمایه‌گذاری عظیم است. بدین ترتیب موسسه‌های امور مالی می‌توانند نقش مهمی در پرداخت وام داشته باشند. و این قبیل تدابیر توأم با همکاری از ویژگی‌های خاص دنیای فردا خواهد بود. از آنجائیکه جهانی شدن سازمانها موضوع جدیدی است که در سراسر دنیا مطرح می‌باشد، انطباق و هماهنگی شرکت‌های هندی با احتیاجات دنیائی که به زودی با آن روبرو خواهیم شد، مایه خرسندی است. در غیر اینصورت فرصت را از دست داده در نتیجه برای ادامه حیات با مشکل مواجه شده و از صحنه رقابتها جهانی عقب خواهند ماند. در حالیکه دیگران با شتاب فرصتها را در دست خواهند گرفت. در اینجا ضرب‌المثل «یا مرگ یا پیروزی» مصداق دارد.

1 - Development and Research
2 - Humocn Resource Derelopment

پرسش و پاسخ حقوقی

پرسش: آقای محمود روغنی عضو یکی از شرکتهای تعاونی مصرف فرهنگیان، با این توضیح که در مجمع عمومی اخیر شرکت با دستور جلسه انتخاب هیأت مدیره جدید، با رأی اعضای حاضر در جلسه مجمع، به سمت منشی انتخاب شده و پس از اخذ رأی رئیسه منتخب مجمع و شمارش آراء کاندیداها و تطبیق ۱۲۷ برگ رأی ریخته شده به صندوق با همین تعداد عضو اصیل و وکیل حاضر در جلسه، باتفاق تمامی اعضای هیئت رئیسه مجمع تعداد آراء هر یک از کاندیداها را با ذکر نام هر یک در ورقه‌ای امضاء و صورتجلسه نموده‌اند، اضافه کرده‌اند که چون دیر هنگام بود، صندوق رأی در قبال اخذ رسید تحویل رئیس جلسه مجمع عمومی شد تا فردای همانروز در ساعت و محل معینی اعضای هیأت رئیسه حضور یافته و صورتجلسه مجمع عمومی را تنظیم و امضاء نمایند. لیکن رئیس جلسه مجمع پس از حضور در جلسه مقرر، اعلام کرد که با شمارش اوراق رأی در منزل خود، باین نتیجه رسیده است که بجای ۱۲۷ رأی مورد شمارش قبلی هیأت رئیسه، تعداد ۱۲۹ رأی در صندوق رأی‌گیری واریز شده و چون دو برگ رأی اضافه بر تعداد

آرائی است که باید به صندوق ریخته می‌شد، لهذا انتخابات مخدوش شده و باطل می‌باشد و باین ترتیب تا کنون از امضای ذیل صورتجلسه مجمع عمومی امتناع نموده است. آقای روغنی خواستار اعلام نظر پیرامون چگونگی برخورد با مشکل مزبور ونحوه رفع آن شده‌اند.

پاسخ: در صورتیکه صورتجلسه اولیه شمارش آراء کاندیداها به امضای رئیس و سایر اعضای هیأت رئیسه مجمع عمومی رسیده و مضافاً بهنگام تحویل موقت صندوق رأی به رئیس مجمع از وی رسید اخذ شده و تعداد اوراق رأی نیز در رسید مزبور قید شده است. ایراد و اشکال وارده از سوی رئیس مجمع به بطلان انتخابات انجام شده بهیچ وجه قابل توجیه نبوده و ایشان یا هر عضو دیگر هیأت رئیسه مجمع عمومی که صندوق رأی به امانت به وی سپرده شده، مجاز نبوده است در غیاب سایر اعضای هیأت رئیسه و به تنهایی اقدام به بازگشائی صندوق رأی و شمارش آراء درون آن نمایند. اقدام انفرادی رئیس مجمع در مورد استخراج آراء از صندوق واحصای تعداد اوراق رأی

داخل آن و امتناع ثانوی وی از امضای ذیل صورتجلسه مجمع عمومی، علیرغم تأیید و امضای صورتجلسه شمارش آراء کاندیداها (که عاری از شائبه سوءنیت بنظر نمی‌رسد) موجب سلب اعتبار انتخابات برگزار شده نمی‌گردد و امضای ذیل صورتجلسه مجمع عمومی توسط سایر اعضای هیأت رئیسه برای احراز صحت انتخابات کفایت می‌نماید.

صرفنظر از نظر ابرازی بالا که صرفاً رئیس جلسه مجمع عمومی را در مظان اتهام ارتکاب تخلف انتخاباتی قرار می‌دهد، برای جلوگیری از بروز چنین اشکالاتی، رعایت نکات زیر توصیه می‌شود:

الف - اوراق رأی انتخاباتی از یک به بعد شماره‌گذاری شده و در داخل جلسه تحویل رئیس مجمع عمومی گردد.

ب - ذیل هر ورقه رأی بترتیب شماره‌گذاری شده، پس از امضای رئیس (یا نایب رئیس) و یک یا دو ناظر مجمع به صاحبان حق رأی تحویل شود. در صورت حضور نماینده رسمی وزارت تعاون در جلسه مجمع عمومی به جهت نظارت عالیه و فائده‌ای که بر نحوه برگزاری مجمع و انتخابات دارد، امضاء یا مهر توأم با امضای وی در زیر هر ورقه رأی، امکان سوءاستفاده احتمالی و تخلفات انتخاباتی را به حداقل ممکن تقلیل می‌دهد مشروط بر آنکه امضای نماینده با امضای اعضای تعیین شده از بین هیأت رئیسه مجمع عمومی توأم باشد.

ج - برای جلوگیری از وقوع تقلب و تخلف زمینه‌سازی شده خارج از جلسه مجمع عمومی، بالضروره تأکید می‌شود که از تحویل اوراق رأی بهنگام ورود اعضا به جلسه که قابل کنترل توسط هیأت رئیسه مجمع عمومی نمی‌باشد، خودداری شود. اوراق رأی می‌بایست بمنظور پیشگیری از تخلفات احتمالی به هنگام رأی‌گیری در مورد انتخابات و بترتیبی که در بند ب این

پرسش قید گردید، توسط اعضای هیأت رئیسه میان دارندگان حق رأی توزیع گردد. کمبود تعداد آراء واریز شده به صندوق در مقایسه با تعداد صاحبان حق رأی مشکلی را بوجود نمی آورد زیرا ممکن است بعضی از دارندگان ورقه رأی از دادن رأی خودداری نمایند لیکن فزونی تعداد آراء واریز شده به صندوق جمع آوری آراء بر تعداد آراء رأی دهندگان دلیل قطعی بر تخلف انتخاباتی و نابسامانی در رأی گیری می باشد.

چنانچه پیشگیری ها و اقدامات مذکور در این پاسخ بعمل آمده و مع الوصف در شمارش تعداد آراء واریزی به صندوق، هیأت رئیسه مجمع ملاحظه نمایند که یک یا چند ورقه رأی بیش از حد به صندوق ریخته شده، با بررسی تک تک اوراق رأی به سهولت می توانند آراء فاقد امضاهای تعیین شده را که ممکن است توسط عضو یا اعضائی که بقصد اخلال در برگزاری انتخابات برای نیل به اهداف خود یا جناح خاص و بهره برداری های بعدی، همراه با رأی خود به صندوق انداخته اند، از آراء امضاء شده و معتبر خارج کرده و آنها را باطل نمایند.

چون در یکی از شماره های سال جاری مجله، نحوه برگزاری صحیح مجمع عمومی به تفصیل مورد بحث و شرح قرار گرفته است، لذا از اطاله کلام در این مورد خودداری می شود.

پروسی: آقای تقی صالحی بازرسی یک شرکت تعاونی مسکن کارگری با ارسال نامه ای اظهار داشته اند با آنکه عملکرد هیأت مدیره تعاونی در طول دهسال گذشته، مطلوب و مورد رضایت اعضا نبوده است و اصولاً تا بحال نیز علیرغم وصول مبالغ معتناهی از اعضا حتی یک قطعه زمین خریداری نمایند، معذالک معلوم نیست با مبادرت به چه شیوه و ترفندی در

هر دوره انتخابات به سمت هیأت مدیره انتخاب می شوند و حال آنکه اکثر قریب به اتفاق اعضاء از رکود چندین ساله شرکت و نحوه فعالیت هیأت مدیره ناراضی هستند. ایشان در مورد امکان تغییر هیأت مدیره درخواست راهنمایی کرده اند.

پاسخ: آقای صالحی و سایر بازرسان تعاونیها باید همواره به این نکته اساسی توجه داشته باشند که انتخاب آنان با رأی اکثریت نسبی اعضاء در مجامع عمومی، بنمایندهای از طرف اعضاء و به منظور نظارت بر عملکرد هیأت مدیره و مدیر عامل صورت می گیرد و در صورت مراجعه به مقررات اساسنامه که مطالعه دقیق آن علاوه بر ملازمه قطعی که با انجام وظایف بازرسی دارد، می تواند نقاط ضعف و قوت عملکرد مدیران شرکتها و اتحادیه های تعاونی را بر آنان آشکار سازد، ملاحظه خواهند کرد که به عنوان رکن بازرسی شرکت از وظایف و اختیارات وسیعی در جهت صیانت از حقوق اعضاء چه در زمینه بررسی جوانب مختلف عملکرد هیأت مدیره و مدیر عامل، تذکر رعایت قوانین و مقررات حاکم بر فعالیت شرکت یا اتحادیه تعاونی به مسئولان اجرایی، پیگرد تخلفات تمام یاهر یک از مدیران در مراجع قضائی برخوردار می باشند. بازرسی یا بازرسان می توانند بر چگونگی جریان امور در تعاونی نظارت نموده و در صورت لزوم مجموع عمومی عادی تعاونی را برای گزارش تخلف مدیران جهت اخذ تصمیم لازم و مجمع عمومی فوق العاده را با رعایت ترتیب مذکور در اساسنامه به منظور اتخاذ تصمیم در مورد عزل هیأت مدیره دعوت به تشکیل نمایند. بررسی عملکرد مالی شرکت به مسئولیت هیأت مدیره و مدیر عامل از اهم وظایف و اختیارات بازرسان است و در صورتیکه شخصاً از معلومات کافی برای رسیدگی به حسابهای تعاونی بهره مند

نیستند می توانند به هزینه شرکت از وجود کارشناس حساب و کشف تخلفات و سوء استفاده های احتمالی هیأت مدیره یا هر یک از آنان استفاده نموده و سپس گزارش کارشناسی انجام شده را به مجمع عمومی ارائه نموده و در صورتی که گزارش مستنداً متضمن ارتکاب خیانت در امانت و یا جرائم دیگری باشد که با سوء نیت واقع گردیده و بموجب قوانین کیفری و مدنی برای موارد تخلفات مجازات و یا جبران خسارت تعیین شده باشد، مستقیماً علیه هیأت مدیره و یا مدیر عامل، جمعاً یا مفرداً، به دادگاه اعلام جرم نموده و ضمن درخواست مجازات متهم یا متهمین، جبران ضرر و زیان وارده به شرکت را که متعلق به اعضاء آنست خواستار شوند.

انتظار اینکه وزرات تعاون بجای هیأت مدیره و مدیر عامل هر تعاونی و بازرسان و مجمع عمومی آنها که مستقیماً عهده دار انجام وظایف و اختیارات مشخص قانونی هستند، عمل نماید، طبعاً توقعی ناپجا و ناصواب و عملاً غیر ممکن است. لیکن واحدهای تابعه وزارت تعاون موظف هستند هیأت های مدیره، مدیران عامل و بازرسان شرکتها و اتحادیه های تعاونی در جهت انجام مطلوب وظایف آنان، هدایت و راهنمایی نمایند.

متأسفانه در مواردی بازرسان تعاونیها بجای انجام وظایف بازرسی، در خدمت هیأت مدیره قرار گرفته و برخلاف مصالح و منافع اعضاء عمل می نمایند و در نتیجه موجبات تضییع حقوق اعضاء و نابسامانی در فعالیت های تعاونی بدون رادع و مانعی فراهم می گردد.

پروسی: در طول چند سال اخیر تعداد کثیری از اعضای هیأت مدیره و بازرسان تعاونیها، بطرق مختلف، در مورد انجام انتخابات دو مرحله ای هیأت مدیره که در اکثر موارد مستلزم صرف زمان طولانی

دیدگان آشنا

از مجموعه داستان روشنی‌ها

به قلم: عباس عباس زاده

سرزمین طلائی، سرزمین عشق بود، زمینش با آسمانهای دور پیوندی عجیب داشت. بی گمان حالا هم که سالها از عملیات خیر گذشته، طلائی، خلیل، رضا، فرزاد و سید تقی را باید خوب بشناسد. آنچنان که مادر فرزانش را می‌شناسد. بقیه هم بودند که حالا نیستند. اما خلیل هست، رضا و فرزاد هستند و سید تقی هم....

سید تقی خیلی چیزها را در طلائی جا گذاشت. از جمله دو پایش را و دو برادرش را ولی حالا با یارانش به آن دیار آمده و کارخانه‌ای را بنا نهاده‌اند. بعد از ظهر یک روز زمستانی بود. آفتابی کم رمق ولی پراحساس، برفهای روی سطح خیابانها و پیاده روها را قطره قطره آب می‌کرد. سید تقی، ویلچر سوار، نیم

ساعت زودتر از موعدش سرقرار حاضر شده بود. آنروز، روز گشایش همزمان کارخانه کوچکشان در طلائی و فروشگاه مرکزی آن در تهران به نام شرکت تعاونی ایثارگران بود.

پس برای سید تقی، فرزاد و رضا و خلیل، روز بزرگی بود. سید تقی همانقدر شادمان بود که سالها پیش، بعد از پیروزی در عملیات خبیر در منطقه طلائی بود. آنروز در آنجا روزه شکر بجا آورده بود. پس حالا هم روزه دار بود. به ساعتش نگاه کرد. بیست و نه دقیقه مانده بود به سه بعدازظهر.

تصمیم گرفت در این مدت تقاضاهایش از وزیر را که قرار بود برای افتتاح شرکت تعاونی بیاید، یادداشت کند. قلم و کاغذی از جیبش در آورد و شروع به نوشتن کرد. یک خط بیشتر ننوشته بود که نگاهش درگیر نوجوانی شد که در چند متری او کنار پیاده‌رو بساط واکساش را گسترده و به او می‌نگریست.

از همان چشمان گود افتاده و وارفته و نگاههای مهجورانه می‌شد آینده‌اش را دید. او به آینده نظر داشت بی‌آنکه توجهش به سید تقی باشد.

سید سرش را برگرداند و باز مشغول نوشتن شد. دو خط دیگر هم نوشت. در خواست وام و اعتبار و تسهیلات و غیره. باز سرش چرخید و دید که پسرک همچنان خیره به اوست.

بی قرار به ساعت مچی‌اش نظر دوخت. بیست و هفت دقیقه به سه نگاه معصومانه آن پسرک، حالا تمام حواسش را به خود مشغول داشته بود کاغذش را تا کرد و به همراه قلم در جیبش گذاشت.

باز نیم نگاهی به آنسو انداخت و باز نگاه خیره پسرک را دید. ناگاه فکری به ذهنش خطور کرد. سبابت شرکت جدیدالتأسیس شان صدقه‌ای بدهکار بود و کار و بار آن پسرک هم بنظر کساد می‌آمد. بسا لبخندی رضایت‌آمیز ویلچرش را به همان سمت گرداند و بعد از یکی دو متر حرکت نویدانه باز ایستاد.

کمی عصبی بنظر می‌رسید. شوکه شده بود. حواسش پرت بود. می‌خواست به بهانه واکس زدن کمک به او بکند. ولی تازه فهمید که پای در کار نیست. در نتیجه کفشی برای واکس زدن نداشت. این اولین بار بود که از نبود پا ناراحت می‌شد. ولی مجدداً آرامش خویش را بازیافت و ویلچرش را به سوی واکسی جوان راند، می‌خواست هر جوری شده کمکش کند ولی بدون شکستن حریم غرور آن نوجوان پسرک که تازه به خود آمده بود نگاهش را برگرداند. کمی ترسیده بود.

هرقدر سید تقی به او نزدیکتر می‌شد، نگرانی پسر افزون و افزونتر می‌شد. سید تقی درست پیش روی او ایستاد و دست ترمز ویلچرش را کشید.

حالا پسرک خود خفته به سر تا پای سید تقی می‌نگریست. سید تقی بالحن مهربانانه از او پرسید: "آسمت چیه پسر خوب؟"

پسرک گفت: "رحمان"

"بچه کجایی؟"

"خرمشهر"

سید تقی ابرو بالا کشید و صمیمانه‌تر پرسید:

خرمشهر؟ یادش بخیر... زیاد دور از پاسگاه طلائی نیست... تنهایی؟

"نه با برادر کوچکتر و مادرم زندگی می‌کنم."

تو خرج خونتونو در می‌یاری؟ بله آقا

چند سالته؟ سیزده سال

برادرت چی؟

هشت سالشه

"پدرت کجاست؟"

پدرم مرده؟

سید با نگاهی تأسف بار پرسید:

خدا رحمتش کنه... چند ساله مرحوم شده؟

دو ساله

برادرت هم کار می‌کنه؟

نه، بعضی وقتا می‌یاد پیش من، ولی حالا مریضه... توی خونه افتاده"

در این حال مردی شیک پوش کنار شان ایستاد و بعد از

ورانداز کردن رحمان، به او گفت: می‌خوام توی یکدقیقه این

کفشامو برق بندازی... فقط زودباش که عجله دارم"

رحمان بسرعت یکجفت دمپایی پیش پای مرد شیک پوش جفت

کرد و بعد بساط واکس و فرچه

و دستمالش را ردیف کرد و کفشهای آن مرد را بدست گرفت و مشغول شد. سید تقی تازه متوجه دستهای ترک خورده رحمان شد. مثل زمینهای خشک، جابجا شکاف برداشته بود و لابلای بعضی شکافها خون خشک شده چون زگیلهای قرمز بیرون زده بود. دستهای رحمان در آن وضع نمی‌توانست با آن سرعتی که مشتری شیک پوشش از او انتظار داشت کار کند. زود باش پسر جان... داره جلسم دیر میشه... ببینم از قیافت معلومه که بچه تهران نیستی... معلوم نیست کدام نمک به حرومایی تهران رو به شمانشون دادن.

رحمان سرش را بالا گرفت و مات به چهره مرد شیک پوش نگاه کرد. باقی قصه را خودش می‌دانست. خیلی از آن طعنه‌ها شنیده بود و احتیاجی به شنیدن مجدد آن نداشت، ولی مرد شیک پوش که این چیزها را نمی‌دانست ادامه داد:

"فقط بلدید خودتونو مظلوم نشسون بدید... وای به اون روزی که ورق برگرده و روزگار ما دست شما بیفته... حالا به کارت برس"

رحمان سرش را پایین انداخت و اینبار با غیرت بیشتری شروع به واکس زدن کرد. ولی سه بار فرچه از دست بسی حسش به زمین افتاد و رحمان هر بار دستپاچه آنرا برمی‌داشت و باز به کارش ادامه می‌داد. مشتری شیک

پوش هم مدام سرش را بعلاامت تأسف تکان می‌داد. بعد که کار رحمان تمام شد، مشتری از جیبش یک اسکناس پنجاه تومانی در آورد و به او داد. رحمان تبسمی کرد و آنرا در جیب کسپشن لت و پاره‌اش گذاشت.

مرد شیک پوش به حالت عصبانی گفت: "پس بقیش چی میشه؟... اصلاً پنجاهی رو بده من کار دارم... فکر می‌کنی اینجا سسرگردنه‌های ولایتونه... به خاطر یک دقیقه کار می‌خواهی پنجاه تومن به جیب بزنی... پسر خوب برو به همولایتی هات بگو اینجا از این خبرها نیست... یا الله بده بیاید ببینم."

رحمان بناچار پنجاه تومانی را از جیب در آورد و پس داد. مرد شیک پوش جیبهای شلوارش را بیشتر جست و بعد یک بیست تومانی پاره و فرسوده را جلوی رحمان انداخت و فرغ‌رکنان آنجا را ترک کرد. سید تقی خودش را خیلی کنترل کرد و چیزی نگفت، رحمان ناگزیر بیست تومانی را برداشت و در جیب گذاشت. حالا سید تقی به چشمان رحمان خیره شده بود و داشت به آرزوهایی که رحمان می‌توانست داشته باشد فکر می‌کرد. آرزو که نه، خواسته. حتی بنظرش رسید که خواسته هم کلمه درستی نبود. خنده تلخی زد و همچنان که به چشمان رحمان زل زده بود داشت به کمترین چیزهایی که

یک انسان می‌تواند بواسطه آنها به زندگی امیدوار باشد فکر می‌کرد، اکنون سید می‌توانست در نگاههای رحمان پلی مستحکم میان دنیای خود و دنیای آشنای او ببیند. ولی رحمان در سن و سالی نبود که بتواند معنای نگاههای سید تقی را بفهمد. او از آن جور نگاهها بیشتر می‌ترسید و خاطره خوشی از چشمهای زل زده به خود نداشت. او حالا از سید تقی می‌ترسید، حتی می‌ترسید که آن سؤال و جوابها نهایتاً از کار و زندگی بیندازدش. ناگهان برق شادی از چشمان سید تقی درخشید. فکر خوبی به سرش زده بود. بالاخره توانسته بود راه حلی برای مشکل رحمان بیابد. هیجاننش را نمی‌توانست از او پنهان کند. در همان حال به رحمان گفت:

"آقا رحمان برات یه کار خوب سراغ دارم..."

رحمان نگرانتر از همیشه به سید تقی نگاه می‌کرد. سید تقی ادامه داد:

"مایه شرکت تعاونی باز کردیم که امروز افتتاح میشه... ببین یه فروشگاه بزرگه که تو هم می‌تونی یه غرفه کوچک داشته باشی... اینجوری دیگه لازم نیست کنار خیابون بشینی و از سرما بلرزنی... تازه توی تعاونی مردم زیاد میان، تو... تو حتی میتونی لوازم کفاشی هم بفروشی... البته کار تعاونی ما فرق می‌کنه، ولی مشکلی نیست... توکل به خدا... اینجوری بهتره... چند درصد

سهم شرکاء رو به تعاونی می‌دی و بقیه‌اش هم نوجونت.... حالا بساطتو جمع کن بریم

رحمان گفت: «نه، خیلی ممنون....»

سید تقی لبخندی زد و گفت: «من که تعارف نمی‌کنم آقا رحمان.... هم به نفع مائه و هم به نفع خودت.... حالا زود بساطتو جمع کن.... اسم شرکت تعاونی ما، تعاونی ایثارگر است.... فکر نمی‌کنم تو اونجا غریبه باشی.

رحمان با سماجت گفت: «نه، خیلی ممنون، من همینجا راحتیم»

سید تقی که فکر می‌کرد رحمان تعارف می‌کند ویلچرش را جلوتر راند و بساط رحمان را بسرعت جمع کرد و بعد همه را در جعبه چوبی او گذاشت.

رحمان مقاومتی نکرد یا توان مقاومت نداشت و این به نظر سید تقی علامت رضایتش بود. به هر حال سید تسمه جعبه را روی شانه رحمان انداخت و دستش را گرفت و با خود به سمت محل قرارش برد.

رحمان می‌لرزید. سید تقی برای آرام کردنش گفت: «مطمئن باش وضعت بهتر می‌شه، من خودم تضمین می‌کنم»

بعد به ساعت مچی‌اش نگاه کرد. هنوز هجده دقیقه مانده بود. رحمان همچنان می‌لرزید. سید کمی این پا و آن پا کرد و بعد درحالیکه به سر و روی رحمان نظر دوخته بود گفت: «باید به خودت برسی.»

بعد رو به سمت فروشگاه‌های که لباسهای پاکستانی ارزانقیمت می‌فروخت کرد و چون فروشگاه را دایر دید کیف پولش را در آورد و چند برگ اسکناس هزار تومانی درآورد و به رحمان گفت: «میری توی اون فروشگاه و یک دست لباس تمیز می‌گیری و می‌پوشی.... بعد با دست و صورت شسته بر می‌گردی.... ناسلامتی امروز شخصیت مهمی می‌خواد بیاد شرکت تعاونی ما رو افتتاح کنه... دور از ادبه اگر با این وضعیت بریم.... می‌فهمی که؟ سید تقی مکثی کرد و بعد آمرانه گفت: «حالا این پولو بگیر و برو کاری که بهت گفتم انجام بده.... یاالله.... فقط زود برگرد»

رحمان با بی‌میلی گفت: «نمی‌خوام.... بخدا همونجا خوبه.... دست شما درد نکنه.... من پاتوقم همونجاست.... بگذارید برم»

سید تقی از روی محبت محکم دست رحمان را فشرد و با دست دیگرش برگه‌های هزار تومانی را در کف دست رحمان که مقاومت می‌کرد جای داد.

رحمان از آن دستها زیاد دیده بود. حتی دستهای پر قدرت‌تر از دستهای سید تقی هنوز روی بدنش آثاری از آن دستها وجود داشت. برادر کوچکترش هم ضرب شصت آن دستها را بخوبی چشیده بود. حالا برایش دستهای سید تقی هم یادآورد خاطرات تلخ همان دستها بود. وحشت سراپایش را فرا گرفت. لرزه

هایش بیشتر شد. او هنوز به سن و سالی نرسیده بود تا بتواند دست را از دست تشخیص بدهد. یک آن به خود آمد و دید که دست کوچک و ترک‌خورده‌اش، دست بیحسش مشت شده است می‌دید که از لابلای انگشتان بزور تاشده‌اش، گوشه برگه‌های سبز سرک کشیده و داشتند بکاری و ادارش می‌کردند که خلاف میلش بود. ولی رحمان تاب باز کردن مشتش را نداشت.

سید تقی با دست تلنگری به کمر رحمان زد و گفت: «د برو دیگه، منتظر چی هستی؟.... داره دیر میشه.»

رحمان به سرعت یک آهوی وحشی دوید. از فروشگاه‌های لباسهای ارزان پاکستانی می‌فروخت هم بسرعت گذشت. در آن دور دستها از چهارراه هم گذشت. رحمان در همان راستا ناپدید شد. اینک دقایق بسرعت می‌گذشتند و از بازگشت رحمان خبری نبود.

سید تقی چنان محو تماشای آن امتداد طویل گشته شد که هرگز نفهمید تویوتای سفید رنگی را که نیم ساعت در انتظارش بود، کی و چگونه جلوی پایش ایستاده بود.

از بچه‌های تعاونی فقط خلیل آمده بود. راننده چند بار بوق زد. سید تقی اما در باغ دیگری بود. خلیل پنجره را پائین کشید و سید تقی را چند بار صدا زد. سید تقی گویی نمی‌شنید خلیل آنقدر نزدیکش بود که اگر دست دراز می‌کرد،

دستش به دسته ویلچر سید می‌رسید راننده به شوخی به خلیل گفت: «گمون کنم، درصدش بیست تا کشیده بالا» خلیل با تعجب از ماشین پیاده شد و روبروی نگاه سید تقی ایستاد.

سید سرش را بالا گرفت و چون خلیل را دید گفت: «منتظر یه دوستم....»

و در حالیکه سرش را با تأسف تکان می‌داد ادامه داد: «خودم پروندمش»

خلیل ابرو در هم کشید و به راستایی که سید تقی نگاه می‌کرد نگریست. بعد گفت: «کدوم دوستت؟ از کی صحبت می‌کنی؟»

سید تقی برگشت و به ماشین نگاه کرد و چون راننده را دید دستی برای او تکان داد. سپس به خلیل گفت: «خیلی وقته اومدید؟»

خلیل گفت: «پنج شیش دقیقه میشه.... چقدر بوق زدیم، داد کشیدیم، انگار نه انگار.... دیگه واقعاً فکر کردیم خدایی نکرده گوشه‌ها هم پریده هوا.... حالا تا کی باید منتظر بمونیم.»

سید تقی به ساعتش نگاه کرد و آرام پیش خود گفت: «آخه رحمان! برات برنامه‌ها داشتم.... کجا گذاشتی رفتی؟»

خلیل گفت: «بلندتر بگو ماهم بشنویم»

سید لبخندی زد و گفت: «مهم نیست، یه روز برمی‌گرده»

خلیل هم تبسمی کرد و با کمک راننده سید تقی را داخل ماشین گذاشتند و خیلی زود آنجا را ترک گفتند....»

آتی تعاونی نیز مورد بررسی و تبادل نظر قرار می‌گیرد در این جلسه که به عنوان بالاترین رکن شرکت تعاونی نیز محسوب می‌شود می‌توان مبادرت به طرح مسائل و نیازمندیهای آموزشی نمود و از نظرات اعضاء - مسئولین و سایر حضار بهره گرفت.

۶- تشکیل شورای آموزشی: یکی دیگر از روشهای تعیین نیازهای آموزشی تشکیل شورای آموزشی در مراکز استان و سایر شهرستانهای تابعه می‌باشد. این شورا که با مشارکت مسئولین و کارکنان بخش تعاون و نمایندگان گروههای تعاونی تشکیل می‌شود می‌تواند ضمن تدارک و برگزاری دوره‌های آموزشی پیش بینی شده، نیازهای آموزشی تعاونیهای مختلف را متناسب با ویژگیهای اقلیمی - اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی هر شهرستان تعیین و برنامه‌ریزی نماید.

۷- سنجش نیازهای آموزشی از طریق رسانه‌های گروهی:

معمولاً درصد بسیار زیادی از مردم از رادیو و تلویزیون بهره می‌گیرند تا در جریان تحولات و وقایع پیرامون قرار گیرند. همچنین رسانه‌های گروهی بویژه رادیو به عنوان عمومی‌ترین وسیله گروهی نقش انکارناپذیری در آموزش و ارائه اطلاعات به افراد جامعه دارند. و گروههای مختلف انسانی به برنامه‌های آن بطور کلی و برنامه‌های خودشان بطور اخص گوش فرا داده و یا بیننده آن هستند. لذا از این وسایل نیز می‌توان برای سنجش و تعیین نیازهای آموزشی شرکتیهای تعاونی که طبعاً از جامعه جدا نیستند استفاده بهینه و مطلوب را برد.

۸- تشخیص مسئولین آموزش در ادارات تعاون:

یکی از روشهای تعیین نیازهای آموزشی در مرکز استان یا شهرستان تشخیص مسئولین و دست اندرکاران

آموزش ادارات تعاون می‌باشند زیرا آنان به دلیل سابقه فعالیت و اخذ تجارب فراوان در امر آموزش می‌توانند با تشخیص موقعیت منطقه و نوع و وضعیت شرکتیهای تعاونی، نیازهای آموزشی آنان را نیز تعیین کنند.

نتیجه‌گیری:

مسئولین آموزش شرکتیهای تعاونی باید توجه داشته باشند که بهترین شیوه جهت تعیین و سنجش نیازهای آموزشی تعاونیها تلفیقی از روشهای مورد بحث در این مقاله می‌باشد به عبارتی باید با درک شرایط محیطی - اقلیمی - فرهنگی و موقعیت کاری شرکتیهای تعاونی روشهای ترکیبی تهیه و مورد استفاده قرار گیرد.

چون ممکن است تأکید بیش از اندازه بر یک روش و عدم توجه به سایر روشها، ضریب موفقیت طرح آموزشی را کاهش دهد. نکته بسیار مهم دیگری که باید مورد نظر جدی مسئولین و برنامه ریزان و مجریان آموزشی قرار گیرد این است که آموزشهای طراحی شده قطعاً باید به رفع مشکلات شرکتیهای آموزشی کمک نماید و موانع موجود بر سر راه پیشرفت و توسعه آنها را از میان بردارد و به عبارتی، کاربردی باشد. در نهایت هر برنامه ریز آموزشی برای بهبود طرحهای آموزشی خویش همواره باید از کلیه مراحل کار آموزش و میزان پاسخگویی آموزشها به نیاز تعاونیها ارزیابی دقیق و علمی بعمل آورد.

نارسانائیهای موجود باشد، در سال ۱۳۷۱ تهیه شده و آماده تقدیم به هیات وزیران و قوه مقننه بود لیکن بنا به دلایلی انجام این مهم به تأخیر افتاد. امید است در دوران تصدی مسئولیت خطیر وزارت تعاون که جناب آقای مرتضی حاجی، باتواضع، صداقت، پشتکار و اعتقاد راسخ به اعتلای بخش تعاونی و رهائی از مشکلات کثیر سالهای اخیر، تقبل نموده‌اند، هرچه سریعتر شاهد کاهش مشکلات فراوان تعاونیها و اعضای آنها که عمدتاً از نارسائی قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران ناشی شده و با فرصت طلبی افسراه سودجو که با سوءاستفاده از ضعف قانون، ساختار تعاونی کشور را در مسیر انحرافی و برخلاف مصالح و منافع اکثریت اعضای تعاونیها متزلزل ساخته‌اند، از طریق اصلاح قانون و رفع نقائص و نارسائیهای آن باشیم.

سید یوسف - اسماعیل صفوی

بقیه از صفحه ۶۳

ناشی از تکلیف قانون دایر بر احراز اکثریت مطلق آراء اعضای حاضر در مجامع عمومی توسط کاندیداها در مرحله اول انتخابات به تعداد مقرر در اساسنامه و انجام بلافاصله انتخابات مرحله دوم به اکثریت نسبی است، اظهار نگرانی کرده و خواستار تسریع در اصلاح این مورد از قانون بخش تعاونی شده‌اند.

پاسخ: با اطلاع این گروه از خوانندگان و علاقه‌مندانی که خواستار اقدام سریع و جدی در مورد اصلاح قانون بخش تعاونی هستند می‌رساند که اصلاحات قانون مزبور در حدی که رافع مشکلات و

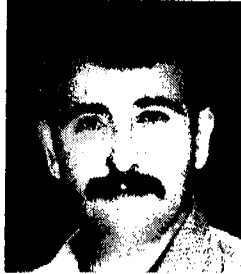
سرعت، دقت و صحت در: شرکت تعاونی نفت کشهای شیراز

همچنین گفت: این امر در ابتدا با همکاری اداره کل بازرگانی و مدیریت تعاون شهری محقق شد و هدف اولیه از تشکیل چنین شرکتی، ساماندهی و خدمت رسانی مناسب در نظام توزیع سوخت بود که مأموریت انجام آن در منطقه به این تعاونی سپرده شد.

وی افزود: در پی تشکیل این تعاونی که با هدف انجام امور حمل و نقل مواد نفتی و فرآورده‌های چهارگانه سوختی ایجاد شده بود تعاونی پس از مدتی مبدل به یک پایگاه و کانال ارائه خدمات فرهنگی اجتماعی و اقتصادی گردید بطوریکه به عنوان مرکزی برای رفع نیازهای مختلف اعضاء و منطقه تبدیل شد. علاوه بر این، وجود این تعاونی برای دست‌اندرکاران زیربند در دوائر دولتی از لحاظ تسریع و ساماندهی حمل و نقل مواد سوختی که عامل و نیروی محرکه اقتصادی جامعه می‌باشد، و نیز برای اعضاء از حیث ارائه خدمات مختلف و عادلانه نقطه امید به شمار می‌رود.

وی افزود: شرکت تعاونی نفت کشهای شیراز با حصول درآمد، و تخصیص سود سهام به اعضاء هزینه‌های آموزشی اعضاء را تأمین می‌نماید.

آقای اسکندری افزود: در دوران دفاع مقدس و شرایط حساس جنگ تحمیلی حضور فعالانه نفت کشهای این تعاونی در عرصه‌های مختلف بسیار

بیان مطلب فوق افزود: در خصوص تشکیل این تعاونی نیز تحقق اهداف و آرمانهای فوق و نیز تأمین نیازها مشوق دست اندرکاران حمل و نقل در منطقه بود تا بدین ترتیب در سال ۱۳۶۳ با تشکیل شرکت تعاونی نفت کشهای شیراز علاوه بر تسریع در عملیات سوخت رسانی بخشی از نیاز رانندگان منطقه که در زمینه یاد شده تأمین گردد آقای اسکندری

تعاونیها در تمامی عرصه‌های فعالیت خود سعی در اصلاح نظام مربوطه و ایجاد دقت، نظم و همبستگی با سیاستهای دولت و جامعه را دارند، و می‌توانند منشاء خدمات مفید اجتماعی و اقتصادی باشند، بدین روی در پی پیروزی انقلاب اسلامی ترویج و توسعه شیوه تعاونی که همسو با اهداف و نظام مقدس اسلامی است در قانون اساسی کشور پیش‌بینی شد تا از این طریق در جهت اجرای عدالت اجتماعی و حمایت از محرومان جامعه اقدامات اساسی به عمل آید. آقای جلیل اسکندری رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت تعاونی حمل و نقل نفت‌کش‌های شیراز با

تعاونیها در مقایسه با بخش خصوصی یاور بهتری برای دولت هستند

درخشان و مثمرتر بود و در این جهت نیز تعدادی شهید، جانباز و مفقودالثر و آزاده تقدیم انقلاب اسلامی شده است. مدیر عامل تعاونی نفت کشتیهای شیراز همچنین گفت:

تعاونیها در مقایسه با بخش خصوصی یاور بهتری برای دولت هستند و در پیروزی انقلاب در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی صاحب نقشی ارزنده و مهم بوده و هستند.

آقای اسکندری درباره تعداد اعضاء و ظرفیت جابجایی بار توسط تعاونی متبوعش گفت: تعداد اعضاء این تعاونی هم اکنون، ۷۱۵ نفر می‌باشد که روزانه ۴۷ هزار بشکه مواد سوختی را (۵ میلیون لیتر) جابجا می‌کنند.

وی افزود: از سال ۱۳۷۰ توزیع لاستیک و روغن موتور یارانه در این تعاونی انجام می‌شود که این خدمات شامل فعالیتهای فرهنگی و رفاهی دیگری نظیر پرداخت وام قرض‌الحسنه، ارائه آموزشهای لازم، رفع مشکل مسکن اعضاء و واگذاری خودرو، خرید سهام برای اعضاء در شرکت ایران و انت و عضویت در اتحادیه حمل و نقل بار استان و کشور نیز می‌شود.

بعلاوه تعاونی تا کنون در برنامه‌ها و فعالیتهای اجتماعی و سیاسی گوناگونی مشارکت نموده که کمک به تأسیس مدارس دولتی و نیز اعطای کمکهای مالی به منظور انجام امور خیریه از اقدامات قابل ذکر آن است.

همچنین اعتماد صددرصد و رضایت کامل مسئولین امر، در زمینه عهده‌دار بودن توزیع مواد نفتی توسط

این تعاونی بیانگر تلاش صادقانه اعضاء زحمتکش آن می‌باشد.

در هر حال، سرعت، دقت و صحت از اهدافی است که شرکت تعاونی حمل و نقل نفت کشتیهای شیراز آنرا تعقیب می‌کند.

بقیه از صفحه ۵۵

بهداشتی - درمانی) که ویژه کهنسالان و افراد کم بضاعت است، هر سال حدود ۱۸ میلیارد دلار در زمینه مراقبتهای بهداشتی در منازل هزینه می‌کنند و انتظار می‌رود تا سالهای آینده نیز این اعداد هزینه شود. طبعاً باید واکنش مردم نسبت به این برنامه‌ها قابل ملاحظه باشد، اما آنچه اهمیت ویژه دارد، کیفیت ارائه خدمات و هماهنگی و ذهنیت تعاونی آن است. با تضمین حسن کیفیت خدمات مراقبتی، و با افزایش مهارت و درآمد کارگران بین این دو نکته، یعنی افزایش خدمات و هزینه‌ها و بهبود کیفیت، اتحاد چشمگیری ایجاد شده است.

ارزش تعاونی مراقبتهای بهداشتی در آن است که زمینه‌ای جدید برای خدمت به مردم پیدا کرده و کسانی را که می‌توان مشتریان کم بضاعت مراقبتهای بهداشتی نامید به یاری عده‌ای کارگر تعاونگر مراقبت می‌کند.

این نکته بدان معنی است که مشتری می‌تواند خدمات باکیفیت را که به شیوه حرفه‌ای یا تخصصی در خانه‌اش عرضه می‌شود، دریافت دارد. به علاوه، هزینه این خدمات بسیار پایین و در مقایسه با

هزینه‌های مشابه بیمارستانی هیچ است. مددکاران توانمندند به یاری این تعاونی بر مهارتها و میزان تحصیلات و دانش خود بیفزایند، درآمد زیادتری داشته باشند، و از استخدام برای مدت طولانی (ثبات شغلی) بهره‌مند شوند. افزون بر این، برای آنان نوعی فرصت احساس تملک یا تعلق خاطر فراهم شده، احساس مسئولیت می‌کنند، و حق دارند تا درباره آنچه به خودشان مربوط می‌شود، سخن بگویند. مهمتر از همه، به عده زیادی زن علاقه‌مند اما مردد کمک کرده تا به خدمات بهداشتی روی بیاورند.

در حقیقت تعاونی مراقبتهای بهداشتی برونکس یک راه حل مردمی برای رفع مشکلات است که هم از بُعد اقتصادی و هم سیاستهای مثبت اجتماعی می‌توان آن را سودمند دانست. در دنیایی که به نظر می‌رسد تعداد زیادی از میانی اجتماعی مرتباً فرو می‌ریزد، می‌توان گفت که شرکتهایی نظیر تعاونی مراقبتهای بهداشتی برای ارتقای سطح زندگی و ذهنیت مردم بسیار سودمند است.

Baekgaard . Ole, "The Danish Cooperative Movement," مأخذ

Feb. 1996,

1- South Bronx]

2- Business Enterprise Trust

3- Rick Surpin

4- Medicare = درمانی و بهداشتی

5- Florida Deleon

6- Dominican

7- New York

Da: Ly News

8- Ford Foundation

9- Charles Stewart Mott Foundation

10- Midwest

11- Water bury

12- Chapel Hill

13- Kanagawa

14- Medicare

15- Medicaid

علل ناشنوایی و کم شنوایی در کودکان

کم شنوایی پیامدهای اجتماعی و اقتصادی فراوانی دارد و عارضه بسیار مهم است که یکی از اختلالات ارتباطی را شامل می‌شود. کری از جمله بیماری‌هایی است که روابط اجتماعی فرد را بهم می‌ریزد. و باعث افسردگی عدم کارایی، عدم پیشرفت در تحصیل برای فرد ناشنوا می‌شود به همین دلیل تشخیص و درمان آن حیاتی است. البته امکان درمان آن بسیار کم است و اینگونه افراد برای آموزش به مراکز ویژه‌ای سپرده می‌شوند.

علل ناشنوایی می‌تواند به دو صورت ارثی و اکتسابی باشد زمانیکه صحبت از ارثی بودن کری می‌شود مهمترین مسئله تشخیص نوع ارث و پیش‌بینی نسل بعدی است. امروزه مشخص شده است که ۶ ژن در ایجاد کری دخالت دارند که هر گاه فردی یکی از این ژن‌ها را به صورت هتروزیکوت (ناخالص) داشته باشد، در اثر ازدواج با فرد دیگری که همین خصوصیت را دارد ممکن است فرزندی ناشنوا را بوجود آورد. بررسی سابقه خانوادگی، عوامل فیزیکی و خارجی که منجر به کری می‌گردد، سن شروع کری و اختلالات دیگر که همراه با ناشنوایی هستند بسیار حائز اهمیت است. در ازدواج بین دو فرد مبتلا به ناشنوایی ارثی، مشاوره ژنتیکی الزامی است. زیرا احتمال داشتن بچه‌های کم شنوا بسیار زیادتر می‌شود.

انواع کم شنوایی‌های اکتسابی در دوران کودکی
۱- دوره قبل از تولد: که از علل آن می‌توان از ابتلاء مادر به عفونت‌هایی مانند سرخجه نام برد. همچنین مصرف بی‌رویه داروها و عامل دیگری مانند کرنیکتروس (ناسازگاری Rh بین مادر و کودک).

۲- دوره هنگام تولد: در این دوره تروما (ضربات حین زایمان) از جمله استفاده از فرسپس می‌تواند باعث کری گردد. همچنین هیپوکسی (کمبود اکسیژن) که بر روی سلولهای مغزی اثر می‌گذارد، می‌تواند منجر به ناشنوایی شود.

۳- دوره بعد از تولد: ابتلاء کودک به بیماری‌های مانند مننژیت، سرخک، اوریون بیماری‌های گوش میانی از جمله عفونت‌های مزمن و حاد گوش میانی - ضربه و مصرف بعضی

از داروها می‌تواند باعث کم شنوایی یا ناشنوایی گردد. همچنین ممکن است بعضی از اختلالات متابولیکی مانند هیپرتیروئیدیسم (پرکاری تیروئید) و هیپوتیروئیدیسم (کم کاری تیروئید) باعث کم شنوایی خفیفی شود. البته یک نوع کاهش شنوایی وجود دارد که به کری ناگهانی مشهور است. این نوع کری در فردی که هیچ سابقه‌ای از کم

مدیران تعاونیها توجه کنند:

شرکتهای تعاونی با هر منظوری که تشکیل کردند، اعم از تعاونی مسکن، مصرف، تولید؛ در صنعت، کشاورزی، دامداری، مرغداری و یا صنایع دستی بواقع یک هدف اصلی و اساسی را می باید تعقیب کنند، و آن توجه دقیق به مصلحت و منافع اعضاء در چهارچوب نظام اقتصادی کشور است. به این ترتیب مدیران شرکتهای تعاونی که تمامی آنها منتخب سهامداران هستند، متعهدند آگاهانه و مدبرانه در راستای این اهداف حرکت کنند. متاسفانه شواهد و قرائن، حداقل در بعضی از تعاونیها خلاف این ادعا را اثبات می کند. بعضی از تعاونیها وسیله ای برای توزیع تولیدات درجه دوم و درجه سوم کارخانجات و کارگاهها شده اند. آن، هم بعنوان کالای درجه یک. مدیران تعاونیها ظاهراً با تخفیف چشمگیری که برخی از تولیدکنندگان می دهند، به این خیالند که توانسته اند مواد اولیه و کالای مورد نیاز اعضاء را به قیمت بسیار پائین تر از قیمت مصوب و کارشناسی تهیه کنند. حال سوال این است که اگر این اجناس قسمتی از مواد اولیه تولید در بخش صنایع، کشاورزی، دامداری و یا مرغداری باشند چه عواقبی را بدنبال خواهد داشت؟

آیا انتظار و توقع تولیدکننده را به درستی برآورده می کند؟ بازده لازم و کافی را از نظر کمی و کیفی فراهم می کند؟ موجب افزایش ضایعات و اصطلاحاً پرت تولید نمی گردد؟ هزینه های جنبی تولید کننده را افزایش نمی دهد؟ موجب هدر رفتن سرمایه های ملی و زحمات شبانه روزی تولید کننده نمی شود؟

عدم توجه مدیران شرکتهای تعاونی به این نکات، در درجه اول زیان آشکار و پنهان فراوانی برای اعضاء بهمراه خواهد داشت، فرصت رقابت بین تولید کنندگان را از نظر کیفی بی معنی می کند، و در نهایت موجب هدر رفتن سرمایه های ملی و عدم حصول بازده و راندمان لازم از کار، انرژی و سرمایه صرف شده می شود.

با توجه به توضیحات فوق روشن است که نقش مدیران تعاونیها و بخصوص اتحادیه تعاونی های تعاونی که مسئولیت هدایت و نظارت بر کار شرکتهای تعاونی از وظایف اساسی آنها است، در عرصه اقتصاد ملی چقدر حساس و تعیین کننده است. آنها وظیفه دارند در تهیه اجناس، مواد اولیه و مواد کمکی برای اعضاء خود را فراهم کنند، و خدای نکرده آگاهانه و یا ناآگاهانه وسیله ای برای پر کردن کیسه های فرصت طلبان و مال اندوزان نشوند. والسلام

گروهی از تولیدکنندگان

شنوایی را ندارد به طور ناگهانی بروز می کند. و معمولاً به صورت عمیق ممکن است به همراه احساس صوتهایی مانند وزوز در گوش باشد و بعد از مدتی ناشنوایی کاملاً بهبود یابد که علت آن را احتمالاً به عوامل ویروسی نسبت داده اند.

کم شنوایی ناشی از بیماریهای گوش میانی و خارجی

۱- کم شنوایی ناشی از انسداد به علت وجود سرومن (جرم) در گوش است. که در این مورد به وسیله پزشک مربوطه جرم گوش تخلیه می شود.

۲- کم شنوایی ناشی از پارگی پرده صماخ: ممکن است به علت ضربه شدید و یا عفونت ایجاد شود.

۳- کم شنوایی ناشی از عفونت های گوش میانی (مزمّن و حاد) که علائمی مانند ترشح از گوش و کاهش شنوایی و درد و تب راهمراه دارد.

۴- کم شنوایی ناشی از گسیختگی استخوانچه های گوش میانی و یا چسبندگی استخوانچه ها.

۵- کم شنوایی به علت تومورهای گوش میانی و داخلی: که به علت عفونت های مزمن گوش میانی و یا خود بخودی است. علل عفونت های گوش میانی می تواند سینوزیت و عفونت های دستگاه تنفسی فوقانی باشد و شنا در آب های آلوده و نیز بیماری هایی مانند هیپوتیروئیدسم، دیابت، نقص ایمنی، شکاف کام، اشکال در تیغه بینی و استعمال سیگار باشد.

آگاهی به علل ناشنوایی می تواند احتمال بروز این عارضه را کاهش دهد. والدین باید با دیدن علائم مشکوک در نوزادانشان نظیر گریه های مشکوک، عدم تشخیص صدا و یا عدم پدیده Babbling Stage (اصطلاح صداهایی که کودک از سن ۶ ماهگی به بعد از خود در می آورد مثل غان و غون) - عدم فهم کلام ساده والدین از سن ۹-۸ ماهگی و یا عدم بیان یکی دو کلمه به طور معنی دار در سن ۱۱ ماهگی، به تیمی از پزشک متخصص گوش و حلق و بینی و همچنین ادیولوژیست (شنوایی شناس) و گفتار درمان مراجعه کرده تا با تشخیص ناشنوایی کودک اقدامات توانبخشی و یا باز توانی انجام گیرد. چرا که تربیت شنوایی و زبان آموزی بهترین عملکرد و بازدهی راتا سنین زیر ۷ سال را خواهد داشت. امید که بارشد آگاهی مردم و رشد علوم پزشکی در زمینه شنوایی سکوت در دنیای ناشنویان از بین برود.

غزاله کولکان

دانشجوی شنوایی شناسی

جدول

۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱										
۲										
۳										
۴										
۵										
۶										
۷										
۸										
۹										
۱۰										
۱۱										

طرح از: ش - ح

افقی

- ۱- از قراردادهای بانکی در قالب عقود اسلامی برای اعطای تسهیلات ۲- سستی - بزرگرواری و بزرگ منشی ۳- زنگ کاروان - اندیشه - با خوش می آید.
- ۲- نوعی حالت برای زنان باردار - نوعی از تعاونی ها ۵- پست - حاصل پیوستن به تعاونی ۶- زمین به زبان ترکی - جمع عقل - وسیله ای برای جمع ۷- دفتری که مکاتبات تعاونی در آن ثبت می شود. ۸- نیاز است و مواد اولیه تعاون ۹- از دانشمندان و بنیان گذاران تعاون در کشور فرانسه. ۹- در فروشگاههای تعاونی مصرف بجوئید - تسمه یا چرم - باریکی که از عقب زین به اسب می آویزند و با آن چیزی به ترک اسب ببندند. ۱۰- افسانه ای اما یک حرف در املاء غلط دارد - هنوز کباب نشده. ۱۱- بالا رفتن حرارت بدن - از افزودنیهای غذا که در ظرف مواد غذایی تعاونی های مصرف یافت می شود - گربه

عمودی:

- ۱- کالای بفروش نرفته ۲- ماه تعاونی - غرب انگلیسی ۳- بنای تشکیل تعاونی بر پایه آن است نه سرمایه - دوستان ۴- توجه و اشتغال به امری ۵- پیدا کردن یا برهنه کردن - قراردادی بر نسخ که در حقوق شرکت های تعاونی نیز در آن نوع قراردادها طبقه بندی می شوند. ۶- خروج از تعاونی - تکرار یک حرف ۷- از حشرات - در تعاونیها به مدرک پرداخت گویند. ۸- قیمت ثبت شده در دفاتر قانونی - کاهش کاغذ ۹- از انبیاء - اولین رئیس جمهوری ترکیه ۱۰- اسکناس کاغذ - از آشامیدنیها ۱۱- پیشگامان راجدیل را برای تحقیر به این سرمایه داری منتسب می کردند - دستورالعمل و شیوه اجرایی مختلف.

بخشش

مردی تازه وارد قصبه ای شده بود، از شدت گرما و عطش له له می زد، چند بچه را در کوچه دید که با هم مشغول بازی هستند بیکی از آنها گفت: آقا پسر یک لیوان آب میدهی که من بخورم؟

پسر گفت: میخواهی برایت دوغ بیاورم؟

مرد گفت: خیلی متشکرم آقا پسر، بچه بطرف خانه دوید و لحظه ای بعد یک کاسه بزرگ و پر از دوغ آورد و به دست مرد خسته و تشنه داد، او همه دوغ را سرکشید. پسرک گفت باز هم برایتان بیاورم؟ مرد گفت: البته دلم می خواهد ولی مزاحم نمی شوم. پسر گفت: نه آقا مزاحمتی نیست این دوغ بدرد ما نمی خورد، برای اینکه توی آن یک

موش افتاده بود. مرد فوق العاده عصبانی و ناراحت شد و کاسه را بر زمین زد. آنوقت پسرک فریاد کشید: مامان، این آقا کاسه ای را که در آن برای سگمان غذا می ریختیم شکست!

شرایط خوردن غذا

از شخص حکیمی سؤال شد: بهترین وقت برای خوردن غذا چه وقت است؟
حکیم گفت: آنکس که دارد هر وقت میل به خوردن داشته باشد و اما آنکس که ندارد هر آن وقت که چیز خوردنی بیاید، در آن موقع وقت خوردن اوست.

«آنجا که ترحم جرم است.»

روزی چنگیز که یکی از اسوه‌های بسی رحمی در تاریخ است از سپاهیان خود پرسید: که آیا در این کشتارهای عمومی که انجام داده‌ایم هیچ رقتی هم به شماها دست داده شد یا نه؟ از آن همه سپاهی هیچ کدامیک جواب مثبتی ندادند، مگر یکنفر، که گفت: من فقط در یک مورد دلم سوخت، و آن هم وقتی بود که به منزلی وارد شدم، و کسانی را که آنجا بودند، یک به یک از دم شمشیر گذارندم، تا آنکه نوبت به طفلی که در گهواره بود رسید - همینکه سرنیزه‌ام را به دهان آن طفل گذاشتم، دیدم آن طفل به خیال آنکه پستان مادر می‌باشد شروع به مکیدن آن نمود. پس نیزه را فرو بردم تا به هلاکت رسید. بعد از این عمل مرا به حالت آن طفل مختصر رقتی عارض گردید. چنگیز پس از شنیدن این جمله، حکم کرد: تا آن سرباز را به قتل رسانند، و گفت: در میان سربازان من سربازی که اینقدر رحم دارد نباید که زنده باشد.

"ورزش کنید، تا فشار خونتان متعادل شود"

- صدای چیه؟! آپارتمان داره می‌لرزه!
- حتماً "همسایه" بالائی داره فشارخونشو متعادل می‌کنه!

مربا

کودک - بابا جون بیا کمک کن تا مسئله مو حل کنم .
پدر - بگو پسرم
کودک - قصابی گوشت را کیلوئی سیزده تومن میفروشد اگر ...
پدر - بسه بسه تو تاریخ داری میگی یا حساب؟
کودک - حساب
پدر - نه بابا اینا که تو میگی تاریخیه آخه گوشت کیلوئی سیزده تومن مال خیلی وقت پیشه .

فرهنگ مشاغل!

بقال - کویست!

لبفروش - لبورالست یا لبرالست!

ماست بند - ماسیونالست!

دلال - چاخانیست!

دلاک - یکی از بزرگان اهل تمیز!

کبوتر باز - متخصص پروازهای داخلی!

*** **

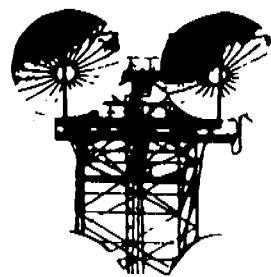
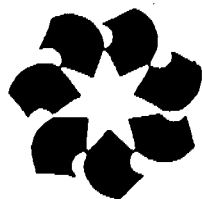
"شبهه" وسیع توزیع مرغ و سیبزمینی و کالاهای وارداتی شناسائی شد .

"بدون شرح"

اعتبارات بخش تعاونی در سال آینده افزایش یافت

خبرهای تعاونی

مهندس مرتضی حاجی، وزیر تعاون، اظهار داشت که اعتبارات بخش تعاونی در بودجه سال آینده کشور، نسبت به سال جاری افزایش یافته است.

وی که با خبرنگاران گفتگو می‌کرد، افزود: در بودجه سال آینده شش هزار میلیارد ریال اعتبار در قالب تبصره ۳ پیش‌بینی شده، که ۳۵ درصد آن سهم بخش دولتی و ۶۵ درصد، سهم بخش غیردولتی است.

وزیر تعاون مهمترین هدف وزارت تعاون را گسترش مشارکت مردم در ایجاد تعاونیهای بزرگ اعلام کرد و گفت: کاستن از بار اجرایی دولت و واگذاری واحدها به بخش تعاونی، از دیگر اهداف این وزارتخانه می‌باشد.

مهندس حاجی تصریح کرد که با وزارتخانه‌های «بازرگانی» و جهادسازندگی، هماهنگی‌هایی بعمل آمده و قرار است، اتحادیه‌های تعاونی، کالاهایی را که پیش از این از طریق واسطه‌ها به تعاونیها عرضه می‌شد، خود مستقیماً وارد کنند.

همزمان با دهه فجر و با حضور دکتر رضایی معاون پشتیبانی و امور مجلس وزارت تعاون چندین طرح تعاونی در فارس به بهره‌برداری رسید.

آقای دکتر ناصر رضایی معاون وزیر تعاون که برای شرکت در مراسم دهه فجر و افتتاح چند طرح تعاونی وارد شیراز شده بود، به همراه مسئولین استان و نمایندگان مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی و

آقای افشار مدیر کل تعاون فارس چند طرح تعاونی را در آباده افتتاح کرد. به گزارش روابط عمومی اداره کل تعاون فارس در مراسم افتتاح این طرحها که با حضور آقایان دانا نماینده مردم آباده در مجلس شورای اسلامی و تشکر سرپرست فرمانداری این شهرستان و جمعی از مسئولین محلی برگزار شد. تعاونیهای آرد وحدت، سیلندر پرکنی میهن گاز و خدمات میکانیزاسیون افتتاح شدند و از مراحل پیشرفت کار طرحهای تعاونی گاز اکسیژنه و مزرعه مرغ مادر بازدید به عمل آمد، همچنین، کلنگ آغاز عملیات ساختمانی یک طرح تعاونی آبگرمکن سازی به زمین زده شد.

همچنین یک واحد صنعتی تولید کشتیاف از بخش خصوصی که بامجوز اداره کل صنایع بود مورد بهره‌برداری قرار گرفت. بر اساس این گزارش آقای دکتر رضایی و همراهان همچنین در محل اداره تعاون آباده بعد از استماع گزارش آقای پورپاکار رئیس اداره تعاون شعبه صندوق تعاون آباده را افتتاح کردند.

شایان ذکر است که در این مراسم نماینده مردم اقلید در مجلس شورای اسلامی به همراهی فرماندار این شهرستان و رئیس اداره تعاون اقلید به حاضران پیوستند و گزارشی از شهرستان اقلید ارائه کردند.

همچنین معاون وزیر تعاون از محل اداره کل تعاون فارس بازدید کرد و یک مصاحبه رادیو تلویزیونی و مطبوعاتی به سئوالات خبرنگاران پاسخ گفت. وی در خاتمه طی نشست با کارکنان اداره کل

● **رویدادهای
اقتصادی و بازرگانی**

● **گوناگون**

● **طرح و توسعه**

● **کوتاه از استانها**

● **و...**

تعاون فارس با آنان به گفتگو پرداخت.

آقای دکتر رضائی در مصاحبه و صحبت‌هایی که پیرامون بخش تعاون داشت -گفت:

علیرغم جوان ونو بودن بخش تعاون بجمدا... در استان فارس تلاش و کارزیدادی صورت گرفته است بطوریکه بیش از ۱۰۰۰ تعاونی با عضویت ۵۲۰ هزار نفر و با ایجاد اشتغال ۴۷ هزار نفر تشکیل شده و در سال جاری ۴۸ میلیارد ریال از تبصره‌های مختلف سهم بخش تعاون فارس بوده و تقریباً ۱۸۰ طرح از این تسهیلات بهره‌مند شده‌اند که در این دهه مبارک فجر ۴۵ طرح مورد افتتاح خواهد شد که تعدادی را توانستم از نزدیک دیده و با آن آشنا شوم.

وی افزود در کل کشور نیز بیش از ۴۰ هزار تعاونی با ۹ میلیون عضو وجود دارد که در استانها نیز پروژه‌های بزرگ استانی با سرمایه هائی بالا وجود دارد که تعداد آنها سیصد تا سیصد تا و پنجاه واحد می‌باشد. وی افزود: در گذشته تعاونی‌ها در کارهای کوچک مصرف و مسکن فعالیت داشته ولی امروز این پوسته شکافته شده و به عنوان مثال در همین فارس ۶۰ پزشک با سرمایه گذاری یک میلیارد تومان که با مساعدت تسهیلات بانکی اداره کل تعاون نیز بوده بیمارستانی را در تخصصهای مختلف ایجاد کرده‌اند که اگر خود استان با بودجه استانی می‌خواست چنین بیمارستانی را با بودجه دولتی داشته باشد هم سرمایه بیشتری می‌خواست و هم زمان بیشتری را طلب می‌کرد وی افزود: امروزه روح شکل‌گیری تعاون در موضوعات متنوع و بزرگ است و تعاونی یاد شده نمونه‌ای از این موارد بود پس برای اینکه ما هر چقدر بتوانیم این تشکله‌ها را در رشته‌های مختلف توسعه بدهیم می‌بایست موانع قانونی را از پیش پا برداریم و تسهیلات بانکی را برای آنها مهیا کنیم.

معاون وزیر تعاون در رابطه با ایجاد

ادارات تعاون در شهرستانها گفت بر اساس توافقی که با سازمان امور اداری و استخدامی کشور داشته‌ایم هر شهرستانی با حداقل ۸۰ واحد تعاونی فعال روبرو باشد آن زمان تقاضای تشکیلات اداره شهرستان را تأیید و تصویب نموده و به ما ابلاغ خواهند نمود و نبودن اداره تعاون در بعضی از شهرستانها به خاطر کمبود تعدد تعاونیهاست.

وی یادآور شد: یکی از معضلات اصلی ما اشتغال است و در استان فارس نرخ بیکاری بیش از ۱۴٪ می‌باشد که رقم بالائی است ما بحث جوانان، اشتغال و عدالت اجتماعی را داریم که در قالب تشکیل تعاونی این سه بخش حل می‌شود و وزارت نیز یکی از دستگاههای تعاون مسئول ایجاد اشتغال است و هر مقداری هم که به این وزارت کمک و مساعدت شود طرح و برنامه هم وزن آن برایش دارد.

لازم به ذکر است که در استان فارس ۲۵ تعاونی فعال ویژه بانوان فعالیت می‌کند.

اداره تعاون رفسنجان افتتاح شد

اداره تعاون شهرستان رفسنجان طی مراسمی با حضور حجة الاسلام هاشمیان امام جمعه رفسنجان و مهندس طبیب زاده مدیر کل تعاون، فرماندار و مسئولین اجرایی رفسنجان افتتاح گردید. به گزارش اداره کل تعاون کرمان در مراسم افتتاح آن اداره طبیب‌زاده مدیر کل تعاون استان کرمان گفت: جمعی از کارشناسان اقتصادی، رفسنجان را مهد تعاون ایران نامیده‌اند، که حقیقتاً بسیار بجا می‌باشد. چرا که در حال حاضر بیش از ۵۰٪ از جمعیت این شهرستان عضو شرکت‌های تعاونی تحت پوشش وزارت تعاون می‌باشند و شرکت تعاونی تولید کنندگان پسته رفسنجان با داشتن بیش از ۵۲۰۰۰ عضو، بزرگترین شرکت تعاونی درخاور میانه و مقام اول صادرکننده تولیدات

وی در زمینه اشتغال بانوان گفت: ما الان چیزی کمتر از ۱۰٪ از تعاونی‌هایمان مربوط به بانوان است اما با نگرش و یا باوری که هم ما داریم و هم جامعه پیدا کرده سعی در بالابردن این درصد داریم، و در روش تعاونی بانوان نوعاً برای اینکه به کیان خانواده و تربیت بچه‌ها لطمه نخورد سعی شده است که خانمها از منزل به کارگاه نروند بلکه کار در خانه انجام شود مثل توپ دست‌ساز که در این استان هم ایجاد شده که خانمها در منزل تولید می‌کنند و سپس جمع آوری گردیده و کارشان به فروش می‌رسد.

دکتر رضائی در ادامه گفت با توجه به برنامه‌هایی که ریاست محترم جمهوری مطرح فرموده‌اند چند نکته قابل توجه است و با توجه به تبصره ۳۵ قانون بودجه سال ۷۲ واگذاری آن قسمت از فعالیت‌هایی که عملاً در قلمرو وظایف دولت نیست در دستورکار دولت خدمتگزار قرار گرفته است زیرا دولت قبل از اینکه بودجه سال ۷۸ را ببیند باید روشن کند چه مواردی و چه نوع کارهایی است که باید از دولت متنزع و به بخش غیر دولتی واگذار شود وی گفت صدها شرکت غیردولتی داریم که با حداکثر ۴۹٪ سرمایه دولتی در دهه اخیر ایجاد شده که اینها ماهیت دولتی ندارند و قابل واگذاری با اولویت به تعاونیهاست.

معاون وزیر تعاون همچنین با اشاره به اینکه تسهیلات بانکی امسال بخش تعاون خیلی کم بوده گفت با توجه به اینکه در سال

غیرنفتی در کشور را داراست و شرکت تعاونی چندمنظوره مجتمع صنعتی رفسنجان، با دارا بودن ۵ کارخانه فعال در زمینه تولید نئوپان - موکت - کابل‌های مخابراتی - آجر و بلوک سفال و تانن گیاهی و چند مزرعه کشاورزی و چندین پروژه در دست اجرا بزرگترین شرکت تعاونی صنعتی در سطح کشور می‌باشد. وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: شرکت تعاونی چند منظوره کشت صنعت رفسنجان با داشتن چندین مزرعه مرغ گوشتی و کارخانه تولید پنیر و پنیر پیتزا و یک گاو داری ۱۵۰۰ رأسی بزرگترین شرکت تعاونی کشاورزی در سطح کشور می‌باشد. و همچنین شرکت تعاونی مصرف محلی اسلامی رفسنجان با ۱۲۰۰۰ عضو و ۲۰ فروشگاه بزرگترین شرکت تعاونی مصرف محلی است.

لازم به توضیح است که در حال حاضر در شهرستان رفسنجان بیش از ۲۲۰ شرکت تعاونی با عضویت بالغ بر ۱۲۰۰۰۰ نفر و سرمایه ثبتي ۷۰ میلیارد ریال فعالیت دارند و این در حالی است که قبل از انقلاب در این شهرستان تنها ۵ شرکت تعاونی تشکیل گردیده بود.

بمنظور تسهیل در اطلاع رسانی شبکه بزرگ رایانه‌ای وزارت تعاون ایجاد شد

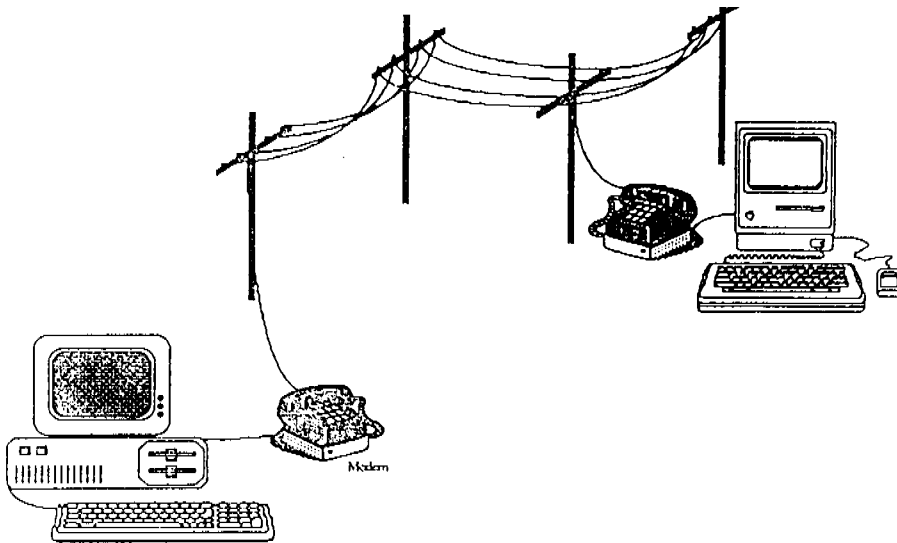
بهره برداری از سیستم رایانه‌ای اطلاع‌رسانی وزارت تعاون، در دهه مبارک فجر، با حضور وزیر تعاون آغاز شد. بر اساس گزارش رسیده، آقای مهندس "مرتضی حاجی" وزیر تعاون، در پیامی که از طریق پست الکتریکی این سیستم برای کلیه استانها ارسال شد، ضمن تبریک فرا رسیدن سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، از مدیران و کارکنان وزارت تعاون خواست

که در جمع‌آوری و انتشار اطلاعات دقت و سرعت خاص مبذول دارند.

مهندس "شهرام واعظ زاده" سرپرست دفتر خدمات ماشینی وزارت تعاون، با اشاره به کاستیهای جمع‌آوری اطلاعات به روش دستی، گفت: کلیه مراحل طراحی، نصب و راه‌اندازی این سیستم توسط کارشناسان وزارت تعاون به انجام رسیده است و موفق شده‌ایم نسبت به هزینه‌هایی که کارشناسان خارج از سازمان، برای ایجاد آن برآورد می‌کردند، افزون بر ۹۰ درصد صرفه‌جویی کنیم.

وی افزود: در حال حاضر به استثنای چند استان، که در آینده‌ای نزدیک با رفع مشکلات مخابراتی یا مالی به شبکه خواهند پیوست، ادارات کل تعاون سراسر کشور، از طریق "مردم" با یکدیگر مرتبط شده‌اند.

درباره نوع اطلاعات این سیستم "داود جلیلیان" یکی دیگر از کارشناسان دفتر خدمات ماشینی، اظهار داشت: فعلاً اطلاعاتی که از بخش تعاون استانها جمع‌آوری و پس از کنترل، برای توزیع آماده می‌شود، در سه سرفصل قابل دسته‌بندی هستند که عبارتند از: شناسایی، آموزش و امکانات، که بطور مشروح‌تر شامل، مشخصات اولیه هر شرکت تعاونی، سطح

تحصیلات و قابلیت‌های حرفه‌ای مدیران آن، ظرفیت تولید و حجم ماشین آلات و تجهیزات مربوط می‌باشد.

جلیلیان، خاطر نشان کرد که دفتر خدمات ماشینی آمادگی دارد که برای جمع‌آوری مکانیزه اطلاعات واحدهای مختلف وزارت تعاون، برنامه‌های مربوط را طراحی و اجرا نماید.

همچنین "محمدعلی حاجی زاده" کارشناس ارشد دفتر خدمات ماشینی، درباره قابلیت‌های گسترش این سیستم، گفت، در مراحل بعدی توسعه این سیستم، برقراری ارتباطات رایانه‌ای بین استانها تحقق خواهد یافت و به تدریج اتحادیه‌ها و تعاونیهای بزرگ نیز می‌توانند بدون واسطه از این شبکه اطلاعاتی استفاده نمایند. علاوه طبق برنامه پیش بینی شده، توان ساخت‌افزایی استانها در طول سه ماهه اول سال آینده، دوبرابر خواهد شد و به این ترتیب، همراه با بسط آموزشهای لازم، قادر خواهیم بود که به نحو موثرتری از امکانات رایانه‌ای برای بالا بردن بهره‌وری سازمان استفاده کنیم.

«گردهمایی مدیران ستادی و شعب صندوق تعاون کشور برگزار شد»

در ششمین روز از ایام الله دهه فجر گردهمایی مدیران ستادی و شعب صندوق تعاون کشور با حضور مرتضی حاجی وزیر تعاون، احمد محمود رباطی مشاور اقتصادی وزیر مدیرعامل صندوق تعاون کشور برگزار شد.

در این مراسم وزیر تعاون ضمن اظهار رضایت از عملکرد صندوق تعاون کشور اظهار داشت: منابع و نقدینگی که در اختیار صندوق تعاون بوده به خوبی بهره‌بردار شده و به غیر از ارزش کمی فعالیت صندوق تعاون، ارزش کیفی آن هم قابل تامل و توجه است، چرا که تسهیلات صندوق تعاون در بخشی بکار گرفته می‌شود که بخش مردمی است و در واقع منافع عاید شده از تسهیلات و مواردی که صندوق تعاون واگذار می‌کند جمعیت کثیری مستقیماً و غیرمستقیم بهره‌ور می‌شوند و دیده می‌شود شرکت با سهامی خاص با ۳ یا ۵ نفر اعضای محدود تسهیلات سنگینی را از منابع اعتباری بانکها دریافت می‌کنند اگر غیرمستقیم منافعی را برای کشور و مردم دارد اما سود مستقیم آن را جمع محدودی استفاده می‌کنند و در حالیکه کیفیت کار صندوق بگونه‌ای است که منافع از این سرمایه گذاری حاصل می‌شود برای گروههای بسیار زیادی از مردم است.

وی در همین رابطه افزود: از این جهت آثار منفی که بعضاً با تسهیلات اعطائی به شرکتهای سهامی خاص و اشخاص حقیقی دیده می‌شود این آثار منفی در بخش تعاونی نیست و یا بسیار نادر است.

وی یکی از رسالتهای صندوق تعاون را گره کشایی از طرحهای نیمه تمام و غیرفعال دانست و در این خصوص اظهار داشت: صندوق تعاون با تخصیص اعتبار

به طرحهای نیمه تمام تعاونی در راه اندازی و بهره برداری آن تلاش بیشتری نشان دهد تا نتیجه کار نمود بیشتری پیدا نماید و سود سرمایه گذاری صندوق راه انداز تعاونیها است.

در این مراسم مشاور اقتصادی وزیر و مدیر عامل صندوق تعاون کشور طی سخنانی اظهار داشت: تعاونی نقش بسیار مؤثری در شاخصهای اقتصادی و

اجتماعی دار دو با جمع آوری سرمایه‌های کوچک نقش سازنده را ارائه می‌دهد و صندوق تعاون تنها سازمان اعتباری بخش تعاون می‌باشد که با تجهیز منابع و هدایت آن بصورت تسهیلات اعطائی به تعاونیها در راه‌اندازی و رشد و توسعه تعاونیها نقش مؤثری دارد و وجود این مؤسسه اعتباری، مالی از لحاظ تجهیز منابع، اعطای تسهیلات، توسعه کمی و کیفی شعب صندوق رامی‌پذیرد و در این راستا تا پایان سال ۱۳۷۶ شعب صندوق در سطح کشور به ۶۰ شعبه خواهد رسید و در برنامه‌های توسعه آن در آینده به ۱۴۰ شعبه افزایش می‌یابد و امید است شعب صندوق در تمام نقاط کشور در دسترس تعاونیها باشند وی افزود: بحمد... توان تخصصی و شرایط و ا بزار توسعه شعب فراهم است. رشد

سپرده‌ها در صندوق تعاون در ده ماهه سال ۱۳۷۶ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۷۵، ۶۵٪ است و سیاست کلی صندوق بستر سازی، جذب و تجهیز منابع و اعطای تسهیلات اعتباری به تعاونیها و اتحادیه‌های تعاونی است و ایجاد شعب صندوق در سراسر کشور در جهت ارائه خدمات بهتر و مطلوبتر به تعاونیها است و ارتباط نزدیک صندوق تعاون و تعاونیها روز بروز مستحکمتر می‌شود و این ارتباط موجب تقویت توان مالی تعاونیها در جهت رشد و توسعه بخش تعاون است که در نهایت در توسعه اقتصاد ملی نقش بسزائی دارد.

شایان ذکر است که پیش از مراسم گردهمایی مدیران ستادی و شعب، دومین مرحله قرعه‌کشی، حسابهای پس‌انداز قرض الحسنه صندوق تعاون کشور برگزار گردید گفتنی است که ۲۰ درصد از حجم سپرده‌های صندوق تعاون کشور پس انداز قرض الحسنه تشکیل داده شده که مانده پس انداز قرض الحسنه در پایان دی ماه ۱۳۷۶ نسبت به ده ماهه سال ۱۳۷۵ از رشدی معادل ۲۶/۵ برخوردار بوده است و همچنین اعتبارات پرداختی از محل سپرده‌های قرض الحسنه عمدتاً در قالب تعاونیهای اعتبار بوده که جمع مبالغ پرداختی به شرکتهای تعاونی اعتبار ۳/۵ برابر مانده سپرده قرض الحسنه بوده است.

قابل ذکر است که به حکم قرعه به حسابهای برنده شده جوایز نقدی اعم از مبالغ دو میلیون ریالی، یک میلیون و پانصد هزار ریالی، یک میلیون ریالی، پانصد هزار ریالی و همچنین جوایز غیرنقدی شامل: موتورسیکلت، تلویزیون رنگی، یخچال، کامپیوتر، فرش، سکه بهار آزادی، رادیو ضبط، ساعت و ماشین حساب تعلق گرفت.

آغاز به کار تعاونی سه تعاونی در سیرجان

به میمنت خجسته ایام دهه مبارک فجر ۳ طرح تعاونی در شهرستانهای سیرجان و بررسی افتتاح شدند به گزارش اداره کل تعاون استان کرمان این طرحها که با سرمایه‌گذاری یک میلیارد و دویست میلیون ریال در زمینه‌های تولید نان ماشینی و کلوچه، مایع سفیدکننده و مرغداری تشکیل شده‌اند، برای ۴۰ نفر ایجاد اشتغال می‌کند.

اداره تعاون شهرستان فیروزآباد، در استان فارس، افتتاح شد.

در مراسم افتتاح این اداره، نماینده مردم فیروزآباد در مجلس شورای اسلامی، فرماندار، مدیر کل تعاون استان فارس و جمعی از مسئولان محل حضور داشتند.

مهندس بهلولی، نماینده مردم فیروزآباد در مجلس شورای اسلامی، در ارتباط با افتتاح این اداره گفت: اصرار بنده برای تأسیس اداره تعاون، همانا تحقق اهداف بخش تعاون بوده و از مدیران دستگاههای اجرایی تقاضای همکاری با این اداره را دارم و امیدوارم تشکیل شرکتهای تعاونی اشتغالزا با سرمایه‌گذاری دستگاهها در جهت رفع معضل بیکاری، هرچه سریعتر به اجراء درآید.

بررسی توانمندیهای تعاون در قوچان

توانمندیهای بخش تعاون در شهرستان قوچان با برگزاری یک سمینار مورد بررسی قرار گرفت. در این سمینار که با کوشش اداره تعاون شهرستان قوچان تشکیل شد، فرماندار، نماینده مردم قوچان در مجلس شورای اسلامی، مدیر کل تعاون استان خراسان و بیش از ۱۵۰ نفر از مسئولان محلی و مدیران تعاونیهای قوچان حضور داشتند.

بنا به گزارش رسیده، نماینده مردم قوچان، در سخنان خود جو حاکم بر مجلس شورای اسلامی را مایل به حمایت از بخش تعاون دانست و تصریح کرد که همه نمایندگان مجلس شورای اسلامی حامی تعاونگران هستند.

براساس آخرین آمار در شهرستان قوچان ۸۳ شرکت تعاونی با بیش از ۱۷ هزار و ۴۰۰ نفر عضو فعالیت می‌کنند.

۱۷ تعاونی چندمنظوره تشکیل شد

در طول نه ماه، از آغاز سال جاری تا کنون، ۱۷ «شرکت تعاونی چندمنظوره» در استان گیلان تشکیل شده است.

به گزارش اداره کل تعاون استان گیلان، این تعاونیها که از انواع: چند منظوره، مصرف دانشگاهی و آموزشگاهی و تولیدی بانوان می‌باشند در شهرهای آستانه اشرفیه، رشت، انزلی، صومعه سرا، فومن، لاهیجان، کوچصفهان و تالش فعالیت می‌کنند.

ایجاد ۲۲۴ فرصت شغلی

با استفاده از تسهیلات اعتباری اختصاص یافته به طرحهای تولیدی تعاونیها در شهرستان «اهر»، ۲۲۴ فرصت شغلی ایجاد خواهد شد.

محمد رضا اسماعیل‌نیا، مدیر کل تعاون استان آذربایجان شرقی در جلسه‌ای با حضور مدیران تعاونیهای تولیدی شهرستان اهر گفت: امسال مبلغ دو میلیارد و ۱۱۰ میلیون ریال از محل تبصره‌های قانون بودجه کل کشور به بخش تعاون اهر اختصاص یافته که در طرحهای تولید کفش چرمی و پلاستیکی، تولید فرش دستباف، تولید نهال گلخانه و محصولات کشاورزی و تولید قندپرسی سرمایه‌گذاری خواهد شد، که این طرحها برای ۲۲۴ نفر ایجاد اشتغال خواهد کرد.

وی افزود: در سال جاری برای تقویت شرکتهای تعاونی بانوان در اهر، بیش از ۲۰۰ میلیون ریال تسهیلات بانکی در اختیار این شرکتهای قرار گرفته است.

تصویب ۵۶ درصد اعتبارات

تاکنون ۳۹ طرح به مبلغ ۱۴ میلیارد و ۴۹۰ میلیون ریال در کمیته‌های شهرستانی استان کردستان به تصویب رسیده است. این مطلب را نماینده سازمان برنامه و بودجه استان کردستان در گردهمایی

«بررسی مسائل و مشکلات تعاونیهای در دست اجرا» بیان داشت و افزود: این رقم ۵۶ درصد اعتبارات بخش تعاون استان را شامل می‌شود و مابقی هم در آینده تصویب خواهد شد.

در گردهمایی مذکور که روز ۲۱ دی ماه سال جاری در محل سازمان کشاورزی برگزار شد، امیر میمنت آبادی، مدیر کل تعاون استان کردستان «درباره مهمترین مشکل تعاونیها گفت: برای ما معلوم شده که عمده‌ترین مشکل تعاونیها تاخیر در تشکیل جلسات کمیته‌های شهرستانی، تهیه و ارسال صورتجلسات آنها به بانکهای عامل و بالاخره تأخیر بانکهای عامل در بررسی طرحها است.

وی اظهار امیدواری کرد که کمیته‌ها، این موانع را برطرف نمایند.

در این گردهمایی که با ابتکار اداره کل تعاون کردستان برپا شد، معاون اداری و مالی استانداری کردستان، مدیران و کارشناسانی از استانداری، برنامه و بودجه، بانکهای ملت، تجارت، کشاورزی، اداره امور اقتصادی و دارایی و شرکتهای تعاونی حضور داشتند.

معاون اداری و مالی استانداری کردستان از دیگر سخنرانان در این گردهمایی بود. وی با اشاره به اهمیت مشارکت مردم در اجرای امور گفت، حمایت از بخش تعاون، حمایت از توسعه و آبادانی مملکت است.

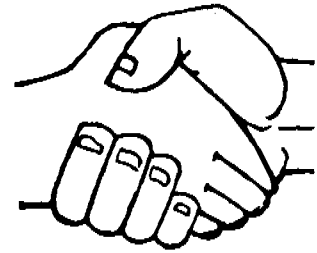
در پایان این گردهمایی به پرسشهای حاضران از سوی مسئولان مربوط پاسخ داده شد.

توسعه تعاون در «نور»

با همکاری اداره تعاون شهرستان «نور»، واحد فرهنگی و اشتغال بنیاد شهید انقلاب اسلامی آن شهرستان، دو شرکت تعاونی با عضویت حداقل ۲۰ نفر از اعضای خانواده معظم شهدا و جانبازان

نور، راه اندازی شد.

این شرکتها، یکی در زمینه تولید پوشاک و دیگری در تولید شن و ماسه فعالیت می‌کند. گفتنی است که «اسماعیل کاویانپور» سرپرست اداره مذکور، تشکیل شرکتهای تعاونی چندمنظوره ورزشکاران را با حمایت اداره تعاون به مسؤلان و دست‌اندرکاران ورزش شهرستانهای نور و محمودآباد پیشنهاد کرده است.

آموزش و ترویج

آشنایی با بخش تعاون

افزون بر چهارهزار نفر، از مردم استان چهارمحال و بختیاری، در سه ماهه سوم سالجاری با بخش تعاون بیشتر آشنا شدند.

این آشنایی از طریق برگزاری بیش از یکصد جلسه و گردهمایی کوتاه مدت، توسط اداره کل تعاون چهارمحال و بختیاری، تحقق یافت.

برگزاری دوگردهمایی

در شهرستانهای اسلام آباد غرب و سرپل ذهاب از سوی اداره کل تعاون استان کرمانشاه دوگردهمایی، در اوایل دی ماه، برگزار شد.

گزارش دریافتی حاکی است که در این گردهمایی‌ها که در بخش گهواره از توابع اسلام آباد غرب برپاگردید ۲۵۰ نفر از باغداران و در سرپل ذهاب، بیش از ۳۰۰ نفر

از اعضای تعاونیها و جویندگان کار حضور داشتند.

در این جلسات چند تن از مسؤلان محلی سخنانی ایراد کردند. از جمله سخنرانان؛ نماینده مردم اسلام آباد غرب در مجلس شورای اسلامی بود که درباره محرومیت زدایی از طریق طرحهای اشتغالزا در قالب تعاونی به ایراد سخن پرداخت در این جلسه همچنین، مدیرکل تعاون استان کرمانشاه در خصوص اهداف، وظایف و تسهیلات بخش تعاونی برای افزایش اشتغال و توانایی تعاونیها در کاهش هزینه‌های تولید و فروش کالا، سخن گفت.

جمع بندی عملکرد آموزش

ادارات کل تعاون کیلان، خوزستان، کرمانشاه، لرستان، تهران و سیستان و بلوچستان عملکرد آموزشی خود را در سه ماهه سوم سال جاری جمع بندی کردند.

بر اساس گزارشهای دریافتی، بخش تعاونی استان کیلان، ۴۶ دوره آموزشی با حضور ۹۲۸ نفر در زمینه‌هایی چون حسابداری، خیاطی، مکرومبافی و قوانین بخش تعاونی در سه ماهه امسال برگزار کرد که در مجموع ۱۱۲۰ ساعت آموزش را به خود اختصاص دادند.

در همین مدت، در خوزستان، ۴۵ دوره آموزشی تکدرس برای ۸۸۵ نفر از مدیران و کارکنان تعاونیها، ظرف مدت ۱۷۳۰ ساعت تشکیل شد. بعلاوه در عملکرد سه ماهه سوم تعاون خوزستان از برپایی ۲۵ جلسه آموزشی نیز - جمعاً به مدت ۸۰ ساعت - یاد شده است.

گزارش دیگری از استان کرمانشاه حاکی است که ۱۴ دوره آموزشی تخصصی با حضور قریب به ۵۰۰ نفر که نیمی از آنان را زنان تشکیل می‌دادند، در مدت ۶۴۶ ساعت به اجرا در آمده است.

بعلاوه اداره کل تعاون استان مذکور، در سومین فصل سال، ۱۱ جلسه آموزشی و گردهمایی را در شهرهای مختلف استان کرمانشاه برگزار کرده است.

همچنین اداره کل تعاون استان لرستان از برپایی ۲۷ دوره آموزشی و گردهمایی خبر می‌دهد که در آنها افزون بر ۸۰۰ نفر شرکت کرده‌اند و ارائه آموزشها و اطلاعات مورد نظر، ۳۵۹ ساعت بطول انجامیده است.

اداره کل تعاون استان تهران برگزاری ۱۶۳ دوره آموزشی و ۲۶۹ جلسه آموزشی را در عملکرد سه ماهه سوم خود ثبت کرده است. گزارش این عملکرد نشان می‌دهد که بیش از هفت هزار نفر در مدت افزون بر ۲۷۴۰ ساعت از آموزشهای تخصصی و ترویجی آن اداره بهره‌مند شده‌اند.

و سرانجام ۳۲ دوره آموزشی تکدرس کاربردی، به مدت ۹۲۸ ساعت در زمینه‌های زراعت، خیاطی، حسابداری و امورمالی و همچنین ۳۹ جلسه آموزشی در مجموع به مدت ۲۶۲ ساعت برای ۱۴۲۰ نفر از اعضای کارکنان تعاونیها از سوی اداره کل تعاون سیستان و بلوچستان در سه ماهه سوم سال جاری برگزار شد که افزون بر ۳۲ درصد شرکت‌کنندگان در کلاسها و جلسات آموزشی زن بودند.

سمینار رشداندیشه‌های تعاون برگزار شده

سمینار رشد اندیشه‌های تعاون با مشارکت فرمانداری و اداره تعاون شهرستان «ممسنی» در روز هفتم دی ماه در سالن اجتماعات جهادسازندگی آن شهرستان برگزار شد.

در این سمینار چند تن از معاونان ادارات استان فارس و گروهی از مقامات محلی از جمله فرماندار، نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی، رؤسای ادارات کار و سازمان تعاون روستایی به همراه جمعی

از تعاونگران و مردم ممسنی حضور داشتند.

در این سمینار مدیر کل تعاون استان فارس در بخشی از سخنان خود گفت: «تفہیم، ترویج و آموزش تعاون به عہدہ ہمگان است و کلیہ دستاوردکاران، اعم از مسئولان اجرایی، فرهنگی و تبلیغی باید بہ تعاون بہ عنوان یک امر ارزشی، توجہی خاص داشته باشند.»

گفتنی است در این سمینار آماری از آخرین وضعیت تعاونیہای شهرستان ممسنی ارائه شد کہ بہ موجب آن تا پایان آذرماہ امسال، ۸۳ شرکت تعاونی با ۹۷۸۶ نفر عضو و با سرمایہای بالغ بر ۲۸۳۰ میلیون ریال، ۱۹۱۲ فرصت شغلی ایجاد کردہ اند. ۳۳ درصد اعضای تعاونیہای این شهرستان را زنان تشکیل می دهند کہ ۶۷ درصد آنان در بخشہای تولیدی فعالیت می کنند و در مجموع ۲۸ ہزار و ۷۷۱ خانوار منطبقہ، تحت پوشش تعاونیہای شهرستان ممسنی قرار دارند.

زن، تعاون، اشتغال

در گردهمایی ۲۵۰ نفر از بانوان شہرستان «فارسان»، قابلیتہای ایجاد اشتغال مولد با بہرہ گیری از تشکلهای تعاونی تشریح شد.

در این گردهمایی، مدیر کل تعاون استان چہارمحال و بختیاری، از بانوان آن شہرستان خواست کہ حضوری موثر در توسعہ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داشته باشند.

۹۰ دورہ آموزشی تشکیل شد

در طول نہ ماہ از آغاز سال جاری، ۲۱۳۷ نفر از مدیران، اعضای، کارکنان شرکتہای تعاونی استان چہارمحال و بختیاری از افزون بر ۳۲۰۰ ساعت آموزش در قالب ۹۰ دورہ آموزشی تکدرس استفادہ کردہ اند.

بعلاوہ در مدت یاد شدہ، بیش از ۱۴ ہزار نفر از اقشار مختلف جامعہ و علاقمندان بہ فعالیت در بخش تعاونی با برگزاری ۳۳۰ گردهمایی و جلسہ آموزشی و ترویجی از سوی ادارہ کل تعاون چہارمحال بختیاری، کہ برگزاری آنہا جمعاً ۹۲۰ ساعت بطول انجامیدہ است، با جنبہ های مختلف کار در این بخش آشنا شدند.

آموزش توپ دست دوز

با شرکت ۱۵۶ نفر از خواهران در شہرستانہای «نیرد» و «ندوشن» دو دورہ کلاس آموزشی توپ ورزشی دست دوز از سوی ادارہ کل تعاون استان یزد برگزار شد.

بر اساس گزارشہای دریافتی آموزش و تولید توپ دست دوز در استانہای دیگر نیز پیگیری می شود. از جملہ در چہارمحال و بختیاری، شرکت تعاونی «چند منظورہ بانوان شہرستان بروجن»، با ۲۸۰ نفر عضو، یکی از زمینہ های فعالیت خود را بہ تولید توپ دست دوز اختصاص دادہ و در استان کرمانشاہ نیز ظرف ماہہای اخیر، دو دورہ آموزشی برای آشنایی با این فن، جمعاً بہ مدت ۱۳۶ ساعت، در شہرستان پاوہ برگزار شدہ است.

برنامہ ریزی آموزشی

در دو ماہ آخر سال جاری، نہ دورہ آموزشی در محل شرکتہای تعاونی شہرستانہای «نور» و «محمودآباد»، از سوی ادارہ تعاون شہرستان نور برگزار می شود. باتحقق برنامہ ریزی صورت گرفته، ادارہ تعاون شہرستان نور، در نیمہ دوم سال جاری ۱۴ دورہ آموزشی رابرای مدیران، اعضای کارکنان شرکتہای تعاونی حوزہ مسئولیت خود، تشکیل دادہ است.

کوتاہ از استانہا

کرمانشاہ - با حضور بیش از ۱۰۰ نفر

از داوطلبان تشکیل شرکتہای تعاونی بانوان، یک گردهمایی از سوی ادارہ تعاون شہرستان «صحنہ» در تاریخ ۷۶/۹/۲ برگزار شد و اطلاعات لازم دربارہ چگونگی تشکیل شرکتہای تعاونی در اختیار حاضران قرار گرفت.

● آذربایجان شرقی - حدود ۲۲۳ میلیون

تومان تسهیلات اعتباری برای چاپ و انتشار ۲۳۱ عنوان کتاب در تیراژ ۱۰۰ ہزار جلد، در سال جاری، بہ شرکت تعاونی ناشران استان آذربایجان شرقی اختصاص یافت.

● بوشہر - مجموعاً مبلغ ۲۳ میلیارد و

۹۶۶ میلیون ریال از محل تسهیلات اعتباری تبصرہ ۲ قانون بودجہ کل کشور، در جلسہ مورخ ۷۶/۱۰/۱۱ کمیتہ برنامہ ریزی استان بوشہر، در سہ بخش: کشاورزی، صنعت و خدمات، بین شہرستانہای مختلف «دشتستان» تقسیم شد.

● اصفہان - سمینار یک روزہ «بررسی

زمینہ های اشتغال بانوان از طریق تعاونیہا» با حضور دبیران و ۲۰۰ نفر از داوطلبان از سوی ادارہ کل تعاون استان اصفہان برگزار شد. گفتنی است تا کنون در شہرستانہای «اردستان»، مبارکہ، خمینی شہرو «شہررضا» تعاونیہای چندمنظورہ عام بانوان تشکیل شدہ و فعال می باشند.

● چہارمحال و بختیاری - تا پایان سومین

فصل سال جاری، ۴۲ شرکت تعاونی با عضویت ۲۹۸۵ نفر و اشتغالزایی ۸۵۰ نفر در استان چہارمحال و بختیاری بہ ثبت رسیدہ است.

● خراسان - جمعی از مدیران تعاونیہا

مصرف شہرستان مشہد، در پایان یک دورہ آموزشی، از اتاق تعاون خراسان و شرکت تعاونی چندمنظورہ کارمندی «ہفتم تیر» بازدید کردند. یکی از اعضای ہیأت مدیرہ این شرکت، افزایش سرمایہ اعضا را

از محل سود تعاونی در شش ماهه دوم سال ۱۳۷۵ سه برابر سرمایه اولیه اعضا داشت.

● **گیلان** - عملکرد نه ماهه اداره کل تعاون استان گیلان از سال جاری نشان می‌دهد که تا کنون در این استان ۱۲۰ شرکت تعاونی جدید به ثبت رسیده است، ۹۸ دوره آموزشی و سمینار برگزار و حدود ۷۳۷ مورد بازدید از تعاونیها و راهنمایی برای تنظیم دفاتر و صورتهای مالی آنها از سوی اداره کل تعاون گیلان محقق شده است. بعلاوه در مدت مذکور، ۲۷۵ مورد شکایت یا مشکل تعاونیها نیز تحت بررسی قرار گرفته‌اند.

● **تهران** - ناظران شرکتهای تعاونی آموزشگاهی ناحیه ۲ آموزش و پرورش «اسلامشهر» با حضور در یک دوره آموزشی کوتاه مدت با مقررات بخش تعاون، ضوابط مالی و نحوه برگزاری مجامع عمومی آشنا شدند.

● **یزد** - با همکاری اداره کل تعاون استان یزد و صدای جمهوری اسلامی ایران مرکز یزد، مجموعه رادیویی «صدای تعاون» از ابتدای سال جاری، بصورت هفتگی پخش شده است. از جمله مباحثی که در هفته‌های آتی استادان دانشگاه یزد، مسئولان و کارشناسان ذیربط در این برنامه درباره آنها صحبت خواهند کرد، می‌توان از تعاون و مبارزه با احتکار، تعاون و زنان، تعاون و عدالت اجتماعی نام برد.

انتصابات

● طی حکمی از سوی وزیر تعاون، «عیسی شهنسوار خجسته»، به سمت معاون وزیر تعاون در امور نظارت و بهره‌برداری منصوب شد.

● **قاسم سلیمانی**، به سمت مدیر کل تعاون استان چهارمحال و بختیاری منصوب شد. در جلسه معارفه‌ای که با حضور دکتر رضایی معاون پشتیبانی و امور مجلس وزارت تعاون و جمعی از مقامات محلی برگزار گردید، از زحمات «شیرعلی خدابنده» مدیر کل سابق تعاون آن استان، تقدیر شد.

تعاونیها و تبر

یک مرکز توانبخشی در شهرستان مشهد باهماهنگی اداره کل تعاون خراسان از کمکهای تعدادی از اتحادیه‌ها برخوردار خواهد شد.

در بازدید جمعی از مدیران اتحادیه‌ها و تعاونیهای بزرگ مشهد از مرکز توانبخشی «فتح المبین» خواهران آن شهرستان، تصمیم گرفته شد، در تهیه پاره‌ای ملزومات و مرمت ساختمان آن مرکز، هر اتحادیه در حد مقدرات خود کمکهایی را اهداء نماید.

در همین بازدید از سوی اتحادیه تعاونیهای مصرف کارگران خراسان (امکان) ۸۰۰ بسته، محتوی مواد غذایی، به مددجویان آن مرکز اهدا شد.

اقتصادی و بازرگانی

اعلام سیاستهای اجرایی

سیاستهای اجرایی نمایشگاههای تخصصی صادراتی که در داخل کشور برگزار می‌شوند از سوی مرکز توسعه صادرات ایران اعلام شد.

برخی از این سیاستها - به نقل از شماره ۴۲ مجله «پیام صادرات» به شرح زیر است:

- شناسایی بازارهای هدف و برنامه‌ریزی درباره آنها قبل از برپایی نمایشگاه
- بخش تبلیغات در صدا و سیما، روزنامه‌ها، مجلات و رسانه‌های کشورهای هدف.
- ارسال به موقع بروشور نمایشگاه به

زبانهای موردنظر به کشورها و خریداران در بازارهای هدف
- دعوت از چند صادرکننده بزرگ دنیا در ارتباط با آن گروه کالا، برای شرکت در نمایشگاه به منظور ارتقا کیفیت محصولات صادراتی و افزایش توان رقابتی محصولات صادراتی کشور.

- هماهنگی با وابسته‌های بازرگانی کلیه سفارتخانه‌های مقیم تهران و معرفی نمایشگاه و محصولات آن و درخواست انعکاس مسائل مربوط به آن نمایشگاه به بازرگان مربوط در کشورهای متبوع خود.
- هماهنگی با سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در بازارهای هدف برای دعوت از بازرگانان آن کشورها به منظور بازدید از نمایشگاه.

برگزاری نمایشگاه نان و شیرینی

نمایشگاه بین‌المللی نان و شیرینی، بیسکویت و تجهیزات پخت و پز و نحوه تهیه آنها از تاریخ ۱۸ تا ۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۷ (۸ تا ۱۴ مه ۱۹۹۸) در شهر «دوسلدورف»، آلمان برگزار می‌شود. به نقل از بروشور این نمایشگاه، در سال ۱۹۹۵ با حضور حدود ۹۰۰ شرکت‌کننده از ۲۹ کشور، افزون بر ۹۵ هزار متخصص از ۱۲۷ کشور از آن بازدید کرده‌اند.

علاقمندان به بازدید از این نمایشگاه می‌توانند با اتاق بازرگانی و صنایع رسمی ایران و آلمان تماس بگیرند.

اساسی‌ترین نکته‌ای که در مفهوم و جوهره مشارکت مردمی نهفته است؛ همکاری داوطلبانه علاقمندان و همه جانبه مردم در نهضت تعاونی است. براساس این دیدگاه تشویق مؤسسات و سازمانهای جامعه برای ایجاد و راه اندازی شرکت تعاونی و یا طلب کمک و همکاری مقطعی از مردم و سازمانها برای گسترش تعاونیها و نیز بسنده کردن به تشویق و ترغیب مردم برای پیوستن به نهضت تعاونی (بدون آن که زیر ساخت مناسب آن تأمین و تدوین گردد) و.... هرگونه فعالیت دیگری از این قماش، هرگز در مفهوم مشارکت جایی ندارند. مشارکت مردمی هنگامی مفهوم اصیل و مردمی خود را باز می‌یابد که نظام آموزش و ترویج تعاون در دو جنبه درون بخشی و برون بخشی برنامه‌ریزیهای کارآمد و اثر بخشی را مهیا ساخته و به اجرا گذارند.

به تعاونیها جلوگیری به عمل آید و موانع مشارکت مردم در توسعه تعاون زایل گردد.

استفاده دقیق، صحیح و منطقی از رسانه‌های ارتباط جمعی برای ترویج و گسترش فرهنگ مشارکت در مردم: اصولاً در ترویج و اشاعه ایده‌های تعاونگرایی استفاده از آموزش انبوهی و به کمک رسانه هایی چون برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، موارد نوشتاری (کتاب، نشریه، جزوات آموزشی، بروشور و...)، فیلم، نمایشگاه، جشنواره و... می‌توان نگرش و باورهای توده مردم را برای پیوستن به نهضت تعاونی تقویت نمود.

تعاونیها قادر هستند فعالیتهای اجتماعی را برای مردم جذاب و لذت بخش کنند: در واقع تعاونیها موقعیتهایی را برای همکاری و ایجاد جو صمیمیت، خودجوشی و تشریک مساعی تدارک می‌بینند. از این دیدگاه نظام آموزش و ترویج تعاون می‌بایست با تقویت فعالیتهای مزبور در تعاونیها و کشاندن جذابیتهای آن در عرصه افکار عمومی جامعه، زمینه‌های مساعدتری برای مشارکت مردم فراهم کند.

نتیجه

اینک، از اساسی‌ترین اهداف بخش تعاون آن است که از طریق ایجاد انگیزه، حرکتی نوین بنیان نهاد تا طی آن مشارکت داوطلبانه مردم را برای ایجاد و راه اندازی شرکتهای تعاونی و یا عضویت در تعاونیهای موجود و به ویژه برای برطرف ساختن حواش خویش، تعاونیها را به مثابه

یک سیستم اقتصادی سالم و مناسب انتخاب کنند. در این معنا، نظام ترویج تعاون باید برای مردم روشن سازد که مشارکت یعنی خیزش داوطلبانه آنان برای یاری نمودن نهضت تعاون و ثمره این همت نیز دو بعد دارد: بعد اول، دستیابی به رفاه برای فرد مشارکت جوینده و بعد دوم، توسعه تعاون کشور خواهد بود، باید اطمینان داشت، چنانچه روزی فرا رسد که به کمک گسترش مشارکت مردمی در بخش تعاون، سهم این بخش از کل اقتصاد کشور نسبت به دو بخش رقیب، اگر نه سبقت بگیرد، بلکه لااقل هم‌تراز گردد؛ یقیناً در صحنه اقتصاد، در کشور ما یک انقلاب اقتصادی رخ داده است که ثمره آن نصیب توده مستضعف جامعه خواهد شد.

منابع

- ملک، زاگ "سرمایه گذاری برای آینده" مترجم:

عبدالحسین نفیسی انتشارات مدرسه. تهران (۱۳۷۳)
- اوکلی، پیترو گارفورث. کریستوفر. "راهنمای آموزش ترویج". انتشارات مرکز تحقیقات وسایل روستایی (وزارت جهاد سازندگی). تهران (۱۳۶۸)

- امینی. علیرضا. پیش نیازهایی برای موفقیت تعاونیها "فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه. سال چهارم. شماره ۱۶. (۱۳۷۵)

- سالکی، حسین "اصول تعاون" انتشارات معاونت آموزش و تحقیقات (وزارت تعاون) تهران. (۱۳۷۴)
- سازمان مرکزی تعاون کشور. "آموزش و ترویج تعاونیها". نشریه شماره ۸. تهران (۱۳۵۵)

- شادی طلب، ژاله. "اشتغال زنان در فرآیند توسعه. ماهنامه تعاون، شماره ۶۰، شهریورماه (۱۳۷۵)
- شیرانی، علیرضا. "اقتصاد تعاون". انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، سازمان مرکزی تعاون کشور. تهران (۱۳۶۸)

- آبراهام سن، مارتین. "تعاون کشاورزی". مترجم: ابوالحسن گونبلی. انتشارات مؤسسه آموزش و تحقیقات تعاونی. تهران (۱۳۶۵)

- سازمان مرکزی تعاون کشور. "سیر تکاملی تعاون کشاورزی". تهران (۱۳۴۹)

- انصاری، حمید. "مبانی تعاون". انتشارات دانشگاه پیام نور. تهران (۱۳۷۱)

امام خمینی (ره)

تا این روح تعاون و تعهد در
جامعه برقرار است کشور عزیز از
آسیب دهر انشاالله تعالی مصون
است.